15. SAYI

Çevre ve Değerlerde PUSULA

Çevreme Duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum Projesi Aylık Eğitici Kılavuzu-Mayıs 2025

Aile Bütünlüğü-Mahremiyet

2025 AİLE YILI

ÇEDES

ISBN: 978-975-11-8266-1

Çevreme Duyarlıyım
Değerlerime Sahip Çıkıyorum

EĞİTİCİ KILAVUZU

Aile Bütünlüğü-Mahremiyet

2025 AİLE YILI

Mayıs-2025

Genel Yayın Yönetmeni

Dr. Ahmet İŞLEYEN

Yayın Koordinatörü

Mustafa YILDIZ

Editör

Nuray UĞURLUOĞLU

Yazarlar

Ayşegül CANDER

Bayram GÜRBÜZ

Gül Betül YILMAZ

Habibe YILMAZ

İlyas ÜNLÜ

Nuray UĞURLUOĞLU

Nurullah HATİPOĞLU

Semra ERDOĞAN

Sevda DEMİRBAĞ BAYRAK

Sevdegül ÇEKİÇ

Sibel ÇAVUŞ

Şeyma YILDIZ

Kapak ve İç Tasarım

Faize ULUSOY

Dil İncelemesi

Ayfer UYSAL

Teknik İnceleme

İlyas ÜNLÜ

Resimleme

Mehmet Ali KARAASLAN

Bu yayının 5846 sayılı fikir ve sanat eserleri kanuna göre her hakkı Millî Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne aittir.

ISBN: 978-975-11-8266-1

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	
Kılavuz Hakkında	4
Etkinlikler Uygulanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	5
Kılavuz Uygulama Rehberi	6
Aylık Çalışma Planı Oluşturma	6
Kılavuz İçerik Rehberi	13
1. HAFTA	
Aktif Öğrenme	14
Şehir ve Kültür Gezisi	15
Üretme Vakti	15
Hep Birlikte El Ele	16
Geçmiş Zaman Olur Ki	18
Cümleni Kur ve Tamamla	19
Ah Şu Ailem!	20
Hacivat ve Karagöz Oyunu-Vay Anam Vay	21
Aile Ağacı Çalışması	24
Kim Kim Acaba?	27
Benim Sıcak Yuvam	29
Edebî Metinler	30
İyilik Eken İyilik Biçer	30
Kardeşim Olur Musun?	32
Aile: Milli ve Manevi Değerlerimizin Kalesi	33
Dijital İçerik	35
Mesajını Güçlendir	36
2. HAFTA	
Aktif Öğrenme	38
Gülümsemenin Gücü	38
Gezelim-Okuyalım	40
Aile Bağları	40
Sevgi Davranışlarım	42
"Biz" Koltuğu	43
Bizim Şarkımız	44
Başlat Hikâyeni Tamamlayayım Gerisini	46
Sevgi Çiçeği	46
Ebeye Dikkat	48
Engelleri Ailemle Aşıyorum	49
Görsel Yorumlama	50
Edebî Metinler	51
Sevgiyle Kaldım	51
Kovalamaca	53
Bir Bahar Esintisi	54
İlkbaharı Yaşamak İçin...	56
Dijital İçerik	58
Mesajını Güçlendir	59
3. HAFTA	
Aktif Öğrenme	61
Güvenli Daire	61
Kişisel Bilgi Kartları	62
Arkadaş Seçerken	67
Akrostiş	69
Benim Alanım	70
Sınırını Çiz	70
Bir Bilene Soralım	73
İşaret Diliyle Öğreniyoruz	73
Dijital Ayak İzi	76
Topla Verileri-Koru Kendini	77
Sen Olsan Ne Yapardın?	80
Edebî Metinler	83
Kapısı Kapalı Odalar	83
Sanal Mutluluklar Peşinde Koşmak	85
Dijital İçerik	87
Mesajını Güçlendir	89
4. HAFTA	
Resfebe	91
Gelenekten Geleceğe	93
A'dan Z'ye İnternet	94
Farkındalık Yolu	95
Güvenlik Çemberi	97
Tarsia Yapbozu	98
Siber Zorbalığa Uğradığımda Neler Yapmalıyım?	101
Siber Zorbalıktan Korunmayı Öğreniyorum	102
Alkışı Say, Cümleyi Bul	104
Şifre Güvenliği Yarışı	105
Dijital Ayak İzim	106
Edebî Metinler	107
Ayna Nöronlar/ Senin Aynan Kim?	107
Dijital Ayak İzi De Ne?	109
Dijital İçerik	112
Mesajını Güçlendir	113
VELİ ETKİNLİKLERİ	
Ben Olsam?	116
Senede Bir Gün	117
Hatıra Defteri	118
Sine-Hane	119
Sahne senin	120
Ailece Hedef Belirleme	120
Mendilimde Sevgi Var	121
Görev Paylaşımı	122
Şükür Kavanozumuz	123
Ailemle Sevgi Yolu	124
Veli Dijital İçerik	126
Veli Mektubu	129

KILAVUZ HAKKINDA

ÇEDES Projesi kapsamında bu ayki değerlerimiz; aile bütünlüğü ve mahremiyet...

Aile küçük bir toplum, toplum da büyük bir aile olarak nitelendirilebilir. Güçlü fertlerin güçlü aileye, güçlü ailenin güçlü millete, güçlü milletin güçlü bir devlete dönüşeceği tarihsel bir gerçek olarak karşımıza çıkar. Aile, sosyal ve kültürel dokumuzun örülmesinde, millî ve manevi değerlerimizin korunmasında ve yarınlara ulaşmasında vazgeçilmez bir öneme sahiptir.

Aile, bireylere kimlik kazandıran, onlara sevgiyi, saygıyı, merhameti ve fedakârlığı öğreten ilk yuvadır. Çocuk, ailesinden aldığı terbiye ile hayata adım atar. Aile, sadece kan bağıyla değil gönül bağıyla da bir arada duran bir birlikteliktir. Anne ve babanın şefkati, kardeşlerin birbirine olan bağlılığı, büyüklere gösterilen saygı, küçüklere verilen sevgi bu müessesenin temelidir.

Manevi değerlerimiz, aile yapımızın mayasını oluşturur. Dinimiz, aile kurumuna büyük önem verir; anne-baba hakkı, akrabalık bağları, komşuluk ilişkileri, hep bu kutsal yuvanın etrafında şekillenir. İslam, ailenin korunmasını ve aile bireyleri arasındaki ilişkilerin sağlıklı temeller üzerine inşa edilmesini emretmiş, bu hususta müminlere önemli sorumluluklar yüklemiştir. Aile bütünlüğü ve mahremiyet, bu temel değerlerin başında gelir.

Kur'an-ı Kerim'de Rabbimiz şöyle buyurur: "Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun..." (Tahrîm Suresi, 6.ayet). Bu ayet, aile fertlerinin yalnızca maddi anlamda değil, manevi yönden de korunmasının önemine dikkat çeker. Aile bireylerinin manevi açıdan korunmasının bir yolu da mahremiyet bilincinin gelişmesine bağlıdır.

Mahremiyet, sadece bedeni örtmekten ibaret değildir. İslam ahlakı açısından mahremiyet; davranışlarda, bakışta, sözde ve niyette sınırları bilmek ve bu sınırlara riayet etmektir. Yine Kur'an-ı Kerim'de: "Ey iman edenler! Kendinizi tanıtıp izin almadan ve içinde oturanlara selâm vermeden kendi evlerinizden başka evlere girmeyin. Sizin için daha iyi olanı budur; umulur ki düşünüp anlarsınız." (Nûr Suresi, 27.ayet) buyrularak, kişisel alanlara gösterilmesi gereken saygının mahremiyetin bir parçası olduğu hatırlatılmıştır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ise şöyle buyurur: "Her dinin bir ahlakı vardır. İslam'ın ahlakı da hayâdır." (İbn Mâce, Zühd, 17). Hayâ, insanın kendisini ve başkasını koruma refleksidir. Hayâsı olan birey, kendisini küçük düşürecek, başkasının sınırlarını ihlal edecek davranışlardan sakınır. İşte mahremiyet eğitimi de bu hayâ duygusunun gelişmesini sağlar. Öğrencilerimizin ahlaki temeller üzerinde sağlam bir şekilde yetişmesini arzulayan her birey için, mahremiyet eğitimi vazgeçilmez bir sorumluluktur.

Sınırları aşarak toplumsal dokuyu şekillendiren, kültür erozyonuna, kimlik aşınmasına neden olan sosyal medya platformlarının dünyaya nüfus etmesi, teknolojinin getirdiği yalnızlaşma, bireyselliğin ön plana çıkması ile aile kurumunun yapısı, kutsiyeti zarar görmekte ve aile bağları zayıflamaktadır. Çocukların değer dünyası ciddi şekilde etkilenmekte, mahremiyetin anlamı ve önemi, kimi zaman yanlış örneklerle bulanıklaşmakta, kimi zaman da tamamen göz ardı edilmektedir. Bu nedenle aile temellerinin sağlam atılması, şahsiyet inşasının ailede başlaması büyük önem taşır. Bizler ailenin en büyük dayanağımız olduğunu unutmamalı modern çağın getirdiği tüm olumsuzluklara rağmen, aile bağlarımızı korumalıyız. Öğrencilerimize millî ve manevi değerlerimizi aktarmalı, onlara ailenin kutsallığını öğretmeliyiz. Doğru bilgiye ulaşma, kendi sınırlarını bilme, başkalarının sınırlarına saygı gösterme ve gerektiğinde "hayır" diyebilme bilincini kazandırmalıyız.

Aile bütünlüğü ve mahremiyet değerlerini içeren kılavuzumuz, öğrencilerine değerler eğitimi verme gayretinde olan değerler kulübü temsilci öğretmenleri ve eğiticilerin kullanımları için hazırlanan içeriklerden oluşmaktadır.

Kılavuzda, öğrencileri öğrenme çıktılarına ulaştıracak, okul içinde ve okul dışında (mahalle, yakın ve uzak çevre vb.), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) ve Gençlik ve Spor Bakanlığına (GSB) ait kurum ve kuruluşların tamamında, aile ve çevreyi de sürece dâhil edecek etkinliklere yer verilmiştir. İlham verici hikâyeler ve pratik ipuçları ile bu değerleri öğrencilerimizin günlük hayatına nasıl entegre edebileceğinizi keşfetmenizi umuyoruz.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer aldığı gibi değerlerimiz; kişinin varoluşsal olarak anlam kazanmasına, hayata anlam katmasına, kendi içinde ahenkli olmasına, ahlaklı ve erdemli bir kişilik yapısı kazanmasına ve tekâmülüne hizmet ederek içinde yaşadığımız toplumla bütünleşmesine ve nitelikli toplumsal ilişkiler geliştirmesine kılavuzluk eder.

Eğitici Kılavuzu hazırlanırken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni'nde yer alan "Erdem-Değer-Eylem" modelindeki değerler ve süreç bileşenleri incelenerek hedefler oluşturulmuştur. Bu modelde ana hedef; eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana, erdemli insandan nihai hedef olan "huzurlu aile ve toplum" ile "yaşanabilir çevrede huzurlu insan"a ulaşmaktır.

Maarif Modeli'ndeki değerler, içeriğin hazırlanmasında ve uygulanmasında temel teşkil etmiştir. Öğrencinin bu değerler çerçevesinde yakın ve uzak çevresiyle etkileşim içinde olması da hedeflenmiştir. Öğrencilerin iş birliği yapabilmeleri, etkin öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri, öğrenme şekillerini ve bireysel farklılıklarını keşfedebilmeleri için farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmıştır.

Kılavuzdaki etkinlikler; öğrencileri düşünmeye, sorgulamaya ve olumlu davranışlar kazandırmaya teşvik eder. Öğrencilerin fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini destekler. Bu yönüyle kapsayıcı ve bütünleştirici bir özellik taşır. Ayrıca yapılan etkinlikler öğrencilerin:

- Millî, manevi, insani, ahlaki ve kültürel değerlere sahip çıkan,
- İnsan, şehir, kültür ve medeniyet arasında sağlıklı ilişkiler kuran,
- Sosyal sorumluluklarını bilen, tarihî mirasına sahip çıkan,
- Dengeli, duyarlı, öz denetimli bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur.

ETKİNLİKLER UYGULANIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

1. Etkinlikleri uygulama esnasında öğrencilerin farklı becerileri, ihtiyaçları, hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme tercihleri göz önünde bulundurularak uygun öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri dikkate alınmalıdır.
2. Eğitici, yayımlanacak Yıllık Çalışma Planı ve Eğitici Kılavuzları kapsamında çalışma planı hazırlamalı ve yürütmelidir.
3. Etkinlikler MEB Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği ile MEB Sosyal Etkinlik İzinleri Yönergesi dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
4. Önceden hazırlık yapılması gereken etkinliklerde okul içinde ve dışında (mahalle, yakın ve uzak çevre vb.), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) ve Gençlik ve Spor Bakanlığına (GSB) ait kurum ve kuruluşların tamamında öğrenci ve veli bilgilendirilmeli; eğitim ortamının ya da etkinliklerin hazırlanabilmesi için ilgili kişilere yeterli süre verilmelidir.
5. Etkinlikler esnasında öğrencilere verilecek görevler, onların öz güvenini artıran ve onlara sorumluluk bilinci kazandıran nitelikte olmalıdır. Öğrencilerin eğlenerek öğrenebileceği ve gönüllü olarak aktif rol alacağı bir ortam hazırlanmalıdır.

6. Etkinlikler uygulanırken karşılıklı saygı ve sevgi iklimi oluşturulmalı; öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri bir eğitim ortamı hazırlanmalıdır.
7. Etkinlikleri uygulama esnasında her öğrenciye fırsat verilecek ortam oluşturulmalıdır. Öğrenci sayısının fazla olduğu durumlarda öğrenciler gruplara ayrılmalı; grupların her seferinde farklı öğrencilerden oluşmasına ve yaş, cinsiyet, beceri, gelişim özellikleri açısından denk olmasına dikkat edilmelidir.
8. Aile katılımlı etkinlikler hazırlanırken aile bireylerinin (vefat, anne-baba ayrı, engellilik vb.) özel durumları dikkate alınmalıdır.
9. Araç gereç gerektiren etkinlikler için hazırlık yapılarak eğitim ortamına gidilmelidir.
10. Etkinlikler uygulanırken olağandışı bir durum yaşanmaması için gerekli önlem ve tedbirler alınmalıdır.
11. Proje kapsamında yapılacak etkinliklerde "Eğitici Kılavuzu"nu kullanmak esastır. Eğitici, kılavuzda bulunmayan farklı bir etkinlik yapmak isterse il ya da ilçe ÇEDES koordinasyon kurullarından onay alır. İl ya da ilçe koordinasyon kurullarına başvurmadan önce aşağıda yer verilen etkinlik hazırlama veya geliştirme aşamalarını göz önünde bulundurmakla yükümlüdür.

Etkinlik hazırlama veya geliştirme aşamaları şunlardır:

- Hazırlanacak etkinlikler anayasaya, yasalara ve projenin usul, esas ve amaçlarına uygun olmalı,
- Etkinliğe uygun ortam ve araç gereç seçilmeli,
- Yapılmak istenen etkinlikte ailenin gönüllü olmasına dikkat edilmeli,
- Etkinlikler planlanıp uygulanırken israftan kaçınılmalı,
- Uygulama süreçlerinde oluşabilecek riskler göz önünde bulundurulmalıdır.

KILAVUZ UYGULAMA REHBERİ

Değerli Eğitici,

Projemiz kapsamında hedeflenen öğrenme çıktılarına öğrencilerimizi ulaştırmada sizlerin gayreti, emeği, fedakârlığı ve örnek olması çok önemlidir. Sizlerin mesleki bilgi, birikim, tecrübe ve donanımınıza güveniyoruz. Uzman ekibimizle hazırladığımız bu çalışmayı, sizlere ulaştırarak yanınızda olduğumuzu hissettirmek, etkili ve zengin içerik örnekleriyle sizleri desteklemek istiyoruz. Bu başlık altında aylık çalışma planınızı nasıl oluşturmanız gerektiği hakkında ipuçları bulacaksınız. Öğrenciyi tanımak, uygulama mekânının donanımı ve imkânları hakkında bilgi sahibi olmak işinizi kolaylaştıracaktır.

Aylık Çalışma Planı Oluşturma

1. Kılavuz içeriğinde haftalık olarak ayrılmış eylemleri inceleyerek öğrencilerinizde gördüğünüz ve öncelik verilmesi gerektiğini düşündüğünüz alanlarda hedefler belirleyiniz.
2. Belirlediğiniz öğrenme çıktıları ile ilgili sizler için örnek olarak hazırlanmış etkinlikleri inceleyerek yapmayı planladığınız etkinlikleri Tablo 1 üzerinde işaretleyiniz.
3. Tablo 2'de Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde bulunan etkinlikler; saygı, estetik, mütevazılık, adalet, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, temizlik, sağlıklı yaşam, sabır, sevgi, dostluk, merhamet, vatanseverlik/yardımseverlik, çalışkanlık, aile bütünlüğü, mahremiyet, tasarruf ve duyarlılık değerlerinin tümü için yapılabilir.
4. Eğitici bulunduğu bölgenin ve görev yerinin şartlarını göz önünde bulundurarak Tablo 2'den de seçim yapabilir.

5. Eğitici ihtiyaç duyması hâlinde kılavuz içeriğinde bulunan etkinliklerin haftalar arasında yerlerini değiştirerek uygulayabilir.
6. Eğitici yapmaya karar verdiği etkinlikleri birleştirerek Tablo 3'te aylık bireysel çalışma planını oluşturur.
7. Etkinlikler yapılırken aşağıdaki yöntem ve teknikler kullanılır; yaparak yaşayarak öğrenme, iş birlikçi öğrenme, proje tabanlı öğrenme, sosyal kültürel geziler, mahalle etkinlikleri, ayın değeri ile ilgili ziyaretler, hikâye ve görsel yorumlama, dijital içerik izleme, sportif turnuvalar, geleneksel oyunlar, drama, beyin fırtınası, öykü oluşturma, kavram haritaları, soru-cevap, tartışma, örnek olay, münazara, gezi-gözlem, değer telkini, davranış değiştirme, değer belirginleştirme, değer analizi yaklaşımı, karakter eğitimi, eylem öğrenme.
8. Etkinlikler yakın ve uzak çevrede yapılacaksa eğitici tarafından gerekli güvenlik önlemleri alınarak planlama yapılabilir.
9. Çalışma planına aldığı etkinlikleri MEB, DİB ve GSB'ye bağlı kurum ve kuruluşların hangisinde gerçekleştireceğine karar verir.
10. Eğitici görev yaptığı bölgede, okul dışı yapılacak etkinliklerde destek alabileceği paydaş kurum temsilcileri olup olmadığı konusunda ilçe koordinatöründen bilgi alır.
11. Eğitici, görev yaptığı bölgede paydaş kurum temsilcileri varsa oluşturduğu aylık çalışma planını onlarla paylaşır ve iş birliği yapar. Yapılabilecek ortak çalışmalar istişare edilerek gerekli planlamalar yapılır.
12. Eğitici, uygulamaya karar verdiği etkinliklerde veliler öğrenme sürecine dâhil etmek için aşağıdaki adımları takip eder:
    - Uygulamaya karar verdiği etkinlikleri her ayın ilk haftası velilere göndererek onları bilgilendirir.
    - Veli mektubunu ve öğrencilerin aileleriyle yapabilecekleri veli etkinlik örneklerini her ayın ilk haftası velilere gönderir.
    - Kılavuz sonunda bulunan veli dijital içerek örneklerinin linklerini mümkünse her haftaya en az bir tane gelecek şekilde velilerle paylaşır.
    - Veli, öğrenci ve paydaş kurumlar ile kahvaltı, piknik, iftar vb. programları mümkün olabilecek sıklıkta düzenler. [Aile katılımlı etkinlikler hazırlanırken aile bireylerinin (vefat, anne-baba ayrı, engellilik vb.) özel durumları dikkate alınmalıdır.]
13. Eğiticiye, öğrencileri uygulama mekânına götürmeden önce veya götürürken; ayın değerleri ile ilgili öğrencileri motive edecek, düşündürecek, bilgilendirecek; öğrencilerin farkındalıklarını arttıracak ve kalıcı davranış değişikliğine katkıda bulunacak bir konuşma yapması tavsiye edilir.
14. Okul dışında yapılacak etkinlikler için proje kapsamında alınan genel veli izin belgeleri haricinde etkinliğe özel veli izin belgeleri alınması gerekir.

TABLO-1

Ay	Tema	Hafta	Öğrenme Alanı	Mayıs Ayı Öğrenme Çıktıları	Kılavuzdaki Etkinlikler	Seçilen Etkinlik
ARALIK	AİLE BÜTÜNLÜĞÜ-MAHREMİYET	1	AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	**Aile birliğine önem vermek**	**Aktif Öğrenme** 1. Şehir ve Kültür 2. Üretme Vakti 3. Hep Birlikte El Ele 4. Geçmiş Zaman Olur Ki 5. Cümleni Kur ve Tamamla 6. Ah Şu Ailem! 7. Hacivat ve Karagöz Oyunu-Vay Anam Vay 8. Aile Ağacı Çalışması 9. Kim Kim Acaba? 10. Benim Sıcak Yuvam **Edebî Metin** 1. İyilik Eken İyilik Biçer 2. Kardeşim Olur Musun? 3. Aile: Milli ve Manevi Değerlerimizin Kalesi **Dijital İçerik** **Mesajı Güçlendir**	
				Aile birliğinin sağlanması için karşılıklı saygı, sevgi ve güvenin gerekli olduğunu bilir.		
				Aile bağlarına zarar verebilecek davranışlardan kaçınır.		
				Ailenin bireylerin gelişimindeki rolünü kavrar ve aile birliğini korumanın önemine yönelik tutum geliştirir.		
				Aile bireylerinin sorumluluklarını ve aile içi rollerini tanımlar.		
				Aile içi sevgi, saygı ve dayanışmanın aile birliğine katkı sağladığını fark eder ve bu değerlere yönelik olumlu tutum sergiler.		
				Aile içi dayanışma göstermek		
				Duygu ve düşüncelerini, sevinç ve üzüntülerini ailesiyle paylaşmaya istekli olur.		
		2	AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	Aile içi iletişimi ve iş birliğini güçlendirecek davranışlar geliştirir.	**Aktif Öğrenme** 1. Gülümsemenin Gücü 2. Gezelim-Okuyalım 3. Ailem Bağları 4. Sevgi Davranışlarım 5. "Biz" Koltuğu 6. Bizim Şarkımız 7. Başlat Hikâyeni Tamamlayayım Gerisini 8. Sevgi Çiçeği 9. Ebeye Dikkat 10. Engelleri Ailemle Aşıyorum 11.Görsel Yorumlama **Edebî Metin** 1. Sevgiyle Kaldım 2. Kovalamaca 3. Bir Bahar Esintisi 4. İlkbaharı Yaşamak İçin... **Dijital İçerik** **Mesajını Güçlendir**	
				Aile bireyleriyle empati kurarak ilişkilerinde anlayış ve hoşgörü göstermeye özen gösterir.		
				Aile içi iletişimi güçlendirmek		
				Ailece yapılan yemek, piknik, oyun, akraba ziyareti, tatil gibi etkinliklere katılmaya istekli olur.		
				Aileyi ilgilendiren kararlarda tüm aile fertlerinin görüşlerini almaya önem verir.		
				Aile içi sorumlulukları yerine getirmek		
				Aile içindeki görev ve sorumluluklarını en iyi şekilde ve zamanında yapar.		
				Aile içi görev ve sorumluluklara karşı duyarlılık geliştirir ve bu görevleri isteyerek yerine getirmenin önemini fark eder.		
		3	MAHREMİYET	**Kişisel özgürlük alanını korumak**	**Aktif Öğrenme** 1. Güvenli Daire 2. Kişisel Bilgi Kartları 3. Arkadaş Seçerken 4. Akrostiş 5. Benim Alanım 6. Sınırını Çiz 7. Bir Bilene Soralım 8. İşaret Diliyle Öğreniyoruz 9. Dijital Ayak İzi 10.Topla Verileri-Koru Kendini 11. Sen Olsan Ne Yapardın? **Edebî Metin** 1. Kapısı Kapalı Odalar 2. Sanal Mutluluklar Peşinde Koşmak **Dijital İçerik** **Mesajı Güçlendir**	
				Özel alanını tanır ve bedeninin saygınlığını korur.		
				Kişisel bilgilerin gizliliğini korumak		
				Sosyal medyada kişisel bilgi, belge ve fotoğraflarının erişilebilirliğini sınırlar.		
				Kişisel bilgilerinin yer aldığı dijital araçları bilinçli ve güvenli bir şekilde kullanır.		
				Kişisel bilgilerin gizliliği ihlalinin olası sonuçlarını araştırır.		
				Kendisiyle paylaşılan sosyal, kurumsal ya da kişisel bilgileri üçüncü kişilerle paylaşmaz.		
				Dijital mahremiyet ihlalinin yasal sorumluluğunu bilir.		
				Aile içi ilişkilerde özel alanı dikkate almak		
				Aile içi ilişkilerde gizliliğe önem verir.		

		4	MAHREMİYET	Aile içindeki her ferdin kendi bedensel, hane ve bilgi mahremiyetini koruması için gerekli özeni gösterir.	**Aktif Öğrenme** 1. Resfebe 2. Gelenekten Geleceğe 3. A'dan Z'ye İnternet 4. Farkındalık Yolu 5. Güvenlik Çemberi 6. Tarsia Yapbozu 7. Siber Zorbalığa Uğradığımda Neler Yapmalıyım? 8. Siber Zorbalıktan Korunmayı Öğreniyorum 9. Alkışı Say, Cümleyi Bul 10. Şifre Güvenliği Yarışı 11. Dijital Ayak İzim **Edebî Metin** 1. Ayna Nöronlar/ Senin Aynan Kim? 2. Dijital Ayak İzi De Ne? **Dijital İçerik** **Mesajı Güçlendir**	
				Sosyal ilişkilerde kişisel alanları korumak		
				Bedensel ve mekânsal mahremiyetin korunmasına özen gösterir.		
				Ortak kullanım alanlarında bedensel gizliliği ve kişisel eşyaları korumaya, başkasını rahatsız edecek davranışlarda bulunmamaya dikkat eder.		
				Hak ve özgürlüklerden yararlanırken diğer insanların kişisel sınırlarını gözetir.		
				Başkalarının görüntülerini izinsiz paylaşmaz.		
				Siber zorbalık içeren davranışlardan kaçınır.		
				Zorbalığa maruz kaldığında yardım ister ve baş etmenin yollarını bilir.		
				Siber zorbalık karşısında nasıl davranması gerektiği bilincine sahiptir.		
				Sosyal medyada arkadaşlık kurarken nelere dikkat etmesi gerektiğini bilir.		
				Başka insanların özel hayatını ve kusurlarını öğrenmeye çalışmaz.		
		VELİ ETKİNLİKLERİ		**Veli Etkinliği**	1. Ben Olsam? 2. Senede Bir Gün 3. Hatıra Defteri 4. Sine-Hane 5. Sahne senin 6. Ailece Hedef Belirleme 7. Mendilimde Sevgi Var 8. Görev Paylaşımı 9. Şükür Kavanozumuz 10. Ailemle Sevgi Yolu	
				Veli Dijital içerik	1. Bizim Aile Radyo Tiyatrosu 2. Sen Gel Baba 3. Nasıl İyi Anne Baba Oluruz 4. Ebeveyn Akademisi- Çocuklarda Mahremiyet Eğitimi Nasıl Olmalı? 5. Çocuğa verilen takdirlerimiz uyarı ve eleştirilerimizden fazla olmalı 6. Aile Bütünlüğünün Korunması Açısından İstişarenin Önemi 7. Ailem Dağılmasın! - Ailem 8.Bölüm 8. Ailem 16.Bölüm: Evdeki Öğretmen 9. Ailem 9.Bölüm: Evdeki Huzur Okuldaki Başarıyı Etkiler 10. Ailem 9.Bölüm: Veli Olmak 11. Ailem 9.Bölüm: Ayna Olmak 12. Ailem 9.Bölüm: Doğru ve Güvenli Teknoloji	
				Veli Mektubu	Veli Mektubu	

TABLO-2

GENEL ETKİNLİK HAVUZU			
Tablodaki etkinlikler; saygı, estetik, mütevazılık, adalet, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, temizlik, sağlıklı yaşam, sabır sevgi, dostluk, merhamet vatanseverlik/yardımseverlik, çalışkanlık aile bütünlüğü, mahremiyet, tasarruf ve duyarlılık değerlerinin tümü için yapılabilir. Aşağıdaki etkinlik havuzundan uyguladığınız etkinlikleri tabloya (X) ile işaretleyiniz. Etkinliği hangi değer veya değerler için uyguladığınızı yazınız.			
S. No	**ETKİNLİKLER**	**DEĞERLENDİRME**	
DOĞA VE ÇEVRE		**X**	**Değerler**
1	"Doğa ve Çevre Bilinci" faaliyetleri		
2	Çevre ve değerler temalı TEKNOFEST ve TÜBİTAK projeleri		
3	"Sıfır Atık -Atıkların Dönüşümü" kampanyaları		
4	"Okulumu-Mahallemi Yeşille Buluşturuyorum-Fidan Dikiyorum" etkinliği		
SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER			
5	Ayın temasına uygun sinema günleri		
6	Okul duvarına grafiti çalışması		
7	Okulum temiz etkinlikleri		
8	Değerler Gazetesi (Öğrencilerin yaptıkları iyi davranışların basılı veya dijital haberleştirilmesi)		
9	Okulun en duyarlı öğrencisi- sınıfı etkinlikleri		
10	Münazara, söyleşi ve paneller		
11	Değerler koridoru-sorumluluk caddesi-saygı sokağı, vb. eğitim ortamlarının oluşturulması		
12	Ayın değeri faaliyetleri ile ilgili e-kitap veya sanal sergi oluşturma		
13	Değerlerle ilgili kavram haritaları oluşturma		
14	Kitap okuma ve tahlil yapma çalışması		
15	Tarihî şahsiyetlerin değerle ilişkilendirilmesi		
16	Şiirler üzerinden değer öğretimi		
17	Peygamberimizin hayatından değerlerimizle ilgili örnekler		
18	Masal, kukla hazırlama ve temaya uygun içerikle drama oyunları		
19	Web2 araçları ile hazırlanmış dijital sergiler, videolar ve oyunlar		
20	Ayın temasına uygun materyal tasarlama(rozet, kitap ayracı vb.)		
21	Akrostiş hazırlama, hikâye-deneme yazma		
22	Hacivat-Karagöz etkinlikleri		
23	Boyama, pixel kodlama ve görsel sanat etkinlikleri.		
24	Ayet, hadis, özlü sözler ile üretilen yazılı ve görsel içerikler		
25	Geleneksel sanatlar		
26	Mahya yazıları, mâni yarışmaları, Ramazan Sokağı gibi ramazan etkinlikleri		
27	Yerli malın teşvik edilmesi		
28	Kardeş okulları ziyaret etme ve hediyeleşme		
29	Pansiyonda kalan öğrenciler için akşam etkinlikleri		
30	Dünyada yaşanan olağan üstü durumlarda (doğal afetler, savaş vb.) yardım faaliyetleri		
31	Dinî günlerde kolonya, şeker ikramı		
YARIŞMA VE EĞİTİMLER			
32	İletişim becerileri, bilinçli internet kullanma, medya okuryazarlığı, siber zorbalık, işaret dili vb. eğitimleri		
33	Farkındalık eğitimleri (itfaiye, AFAD, Kızılay, 112 vb.)		
34	Sanat atölyesi (ebru, hat, naht vb.)		
35	Gençlik merkezi halk eğitim kursu faaliyetleri (salon sporları, okçuluk vb., sanat tasarım atölyeleri, zeka oyunları, hitabet ve liderlik becerileri, resim ve mutfak atölyeleri)		
36	Resim, şiir, hikâye, fotoğraf, afiş, slogan, kısa film yarışmaları		
KAMP VE SPORTİF FAALİYETLER			
37	Sportif turnuvalar		
38	Anne-baba ve çocuk kampları		

39	Dede-torun buluşmaları		
40	Değerler kulübü İzcilik çalışmaları		
41	Bisiklet turu (Her bir öğrencinin bisikletinin üzerine ayın değeri ile ilgili ayet, hadis, atasözü, deyim yazılabilir.)		
42	Doğa yürüyüşü, piknikler		
43	Spor ve zekâ oyunları turnuvaları		
44	Paydaş kurumlarla günübirlik/yatılı kamp etkinlikleri		
45	Geleneksel çocuk oyunları, halk oyunları		
46	Takım oyunu örneklerinin Web 2.0 araç eğitimi		
47	Uçurtma şenliği		
48	Oryantring		
49	Okul ve sokak röportajları		
50	Yıl sonu şenlikleri		
GEZİ VE ZİYARETLER			
51	Millî, manevi ve kültürel mekânların ziyaret edilmesi		
52	Şehrimi geziyorum, değerlerimi yaşıyorum etkinliği		
53	Gazilere ve şehit ailelerine yönelik ziyaretler ve mektup çalışması		
54	Yaşlı ve huzur evi ziyaretleri		
55	Hastane ziyaretleri		
56	Sağlık sorunları nedeniyle evde eğitim alan öğrencilere ziyaret		
57	Taziyeler		
58	Köy ziyaretleri		
59	Hayvan barınağı ziyareti		
60	Çocuk hastaların ziyareti		
61	Hastane okullarındaki öğrencilerle mektup arkadaşlığı		
62	Unutulmaya yüz tutmuş mesleklere devam ettirmeye çalışanların ziyaret edilmesi		
63	Tabiat okulu (tabiatla buluşmalar, birlikte iş yapabilme yeteneği kazanma vb.)		
64	Mahallemi tanıyorum, çevreme duyarlıyım temalı mahalle ziyaretleri		
VELİ ETKİNLİKLERİ			
65	Veli, öğrenci ve paydaş kurumlarla ile ortak, kahvaltı, piknik, iftar programları vb.		

TABLO-3

ÇEDES

Ay	Tema	Hafta	MAYIS AYI EĞİTİCİ BİREYSEL ÇALIŞMA PLANI		Uygulanma Durumu	
			Kılavuzdan Seçilen Etkinlikler (Tablo-1)	Genel Havuzdan Seçilen Etkinlikler (Tablo-2)	Evet	Hayır
MAYIS	AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	1. Hafta				
	AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	2. Hafta				
	MAHREMİYET	3. Hafta				
	MAHREMİYET	4. Hafta				

KILAVUZ İÇERİK REHBERİ/ ETKİNLİK HAVUZU

Kılavuzda yer alan bölümler aşağıda sıralanmıştır:

Aktif Öğrenme

Bu bölümde öğrencilerin öğrenirken eğlenebileceği oyun, yarışma vb. etkinlikler ile gezerek, araştırma yaparak öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir. Eğitici uygun gördüğü etkinlikleri seçerek çalışma planına alabilir.

Edebî Metin

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen, temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek hikâye, deneme vb. metinlere yer verilmiştir. Eğitici, uygun gördüğü hikâyeyi veya denemeyi seçerek çalışma planına alabilir.

Görsel Yorumlama

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen, temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek örnek görsellere yer verilmiştir. Eğitici, uygun gördüğü görsel içerikleri aylık çalışma planına alabilir.

Dijital İçerik

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek örnek dijital içeriklere yer verilmiştir. Eğitici uygun gördüğü dijital içeriği seçerek çalışma planına alabilir.

Mesajını Güçlendir

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek ayet, hadis, özlü söz ve Esmaü'l Hüsna'ya yer verilmiştir. Planladığınız etkinliği yaparken değer ve o değere ait alt bileşenleri ilişkilendirilebilecek örnek ayet, hadis ve özlü sözlerden faydalanabilirsiniz. Esmaü'l Hüsna örneği ile öğrencilerin Allah'ın (cc) isimlerini kendi hayatlarına nasıl yansıtabilecekleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayabilirsiniz.

Veli Etkinliği

Bu bölümde velileri de sürece dâhil ederek öğrencilerde istendik yönde davranış değişikliği oluşturmak amaçlanmıştır. Veli etkinlikleri hem aile içerisinde yapılabilecek etkinlikleri hem de tüm velilerin bir araya gelerek yapabilecekleri etkinlikleri içerir. Proje uygulamalarında velilerin aktif rol alması önemsenmektedir.

Veli Dijital İçerik

Bu bölümde velilerin çocuklarının eğitim ve gelişim süreçlerini sağlıklı yürütebilmelerini desteklemek amacıyla MEB tarafından yayımlanan "Velivizyon Ailem" dizisinden videolar ile ayın değerlerini içeren dijital içeriklere yer verilmiştir. Eğitici, dijital içerek örneklerinin linklerini mümkünse her haftaya en az bir tane gelecek şekilde velilerle paylaşır.

Veli Mektubu

Bu bölümde ayın değerleri ile ilgili yapılacak etkinlikler ve bu etkinliklere nasıl destek verilebileceğine dair velilere bilgilendirmeler yapılır. Eğitici, aylık çalışma planına aldığı etkinlikleri her ayın ilk haftasında veli mektubu aracılığıyla velilere ulaştırmalıdır.

1.HAFTA ETKİNLİK HAVUZU: AİLE BÜTÜNLÜĞÜ

AKTİF ÖĞRENME

1. Etkinlik

Etkinlik	Şehir ve Kültür Gezisi
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	İnsan, şehir, kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi keşfetmek, tanımak ve kültürel miras aktarımını sağlamak.

Değerli Eğitici,

Bu ay değerler kulübünde sizleri şehirde kültür gezisi yapmaya davet ediyoruz. Amaç insan, şehir, kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi keşfetmek; yaşadığımız şehri daha iyi tanımak, şehrin tarihini öğrenmek ve kültürel mirasını öğrencilerimizle buluşturmaktır. Bu şekilde öğrenciler millî ve manevî değerlerimizi, yaşayarak öğrenecek ve gelecek nesillere aktarmanın gururunu yaşayacaklardır.

Yapılacak gezilerde müzeler, tarihî yapılar, camiler, kaleler, şehitlikler, kütüphaneler, bilim merkezleri ve üniversiteler ziyaret edilebilir. Geziler sırasında şehirdeki bilim, kültür, sanayi ve teknoloji alanındaki gelişmeler yakından incelenebilir. Bu sayede öğrenciler, yaşadığı şehrin büyüme ve gelişme süreçlerini anlayarak gerçekleştirilecek projelerde nasıl rol alabileceklerini düşüneceklerdir.

Yapılan gezilerde;

- Öğrencilere bir gezi defteri tutabilecekleri söylenir.
- Öğrencilerden gezdikleri şehirle ilgili, bir şehir kültür haritası oluşturmaları, tarihî eserlerin görselini yansıtan maketler yapmaları veya yeni projeler için fikir geliştirmeleri istenir.
- Tarihî ve kültürel mekân ziyareti sonrası öğrencilerden gördükleri eserler hakkında bir panel düzenlemeleri, fotoğraf veya video kullanarak kısa bir film veya belgesel hazırlamaları istenebilir.
- Hazırlanan eserler eğitici kontrolünden sonra okulun sosyal medya hesaplarında paylaşılabilir.
- Fotoğraflarda kişi veya kişiler yer alıyorsa Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) dikkate alınmalıdır.
- Etkinlikler, gerekli izinler alınarak gerçekleştirilmelidir.

2. Etkinlik

Etkinlik	Üretme Vakti
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Öğrencilerin iş birlikli öğrenmeyle aile ve mahremiyet kavramlarının önemini kavramasını sağlamak.

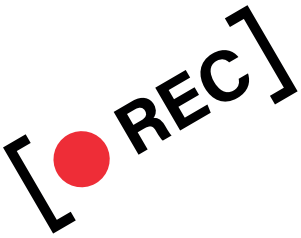

- Eğitici, “aile” veya “mahremiyet” konularında
  - » Okul dergisi hazırlama,
  - » Anı, kompozisyon, hikâye yazma,
  - » Kısa film, afiş, slogan, dijital poster hazırlama yarışmaları etkinliklerinden uygun olanı planlar.
- Etkinlikler yapılırken kulüp öğrencilerinin aktif katılımı sağlanır.

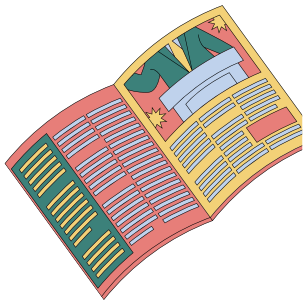

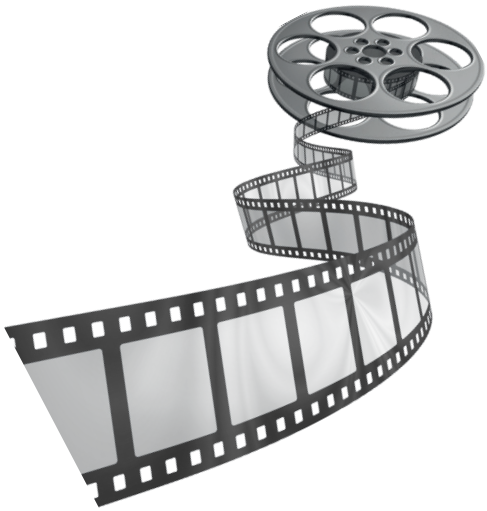

3. Etkinlik

Etkinlik	Hep Birlikte El Ele
Hedef Kitle	Aile bireyleri
Amaç	Aile ile birlikte sosyal sorumluluk projelerine katılmanın önemini kavratmak.

Eğitici;

- Aşağıda örnekleri verilen sosyal sorumluluk kapsamındaki etkinliklerden uygun olanları planlar.
- Seçilen etkinlikler için bir uygulama takvimi oluşturarak öğrenci ve veliler ile paylaşır.
- Öğrenci ve velilerin etkinliklere beraberce aktif katılması istenir.

Sosyal Sorumluluk Olarak Yapılabilecek Örnek Etkinlikler

» Filistin ve dünyanın savaş olan bölgelerine yardım kampanyaları,

» Dünyada su sıkıntısı çeken bölgelere su kuyusu açılması,

» Okul, mahalle, cami bahçesi gibi ihtiyaç olan yerlere toplu fidan dikimi,

» Okulda veya yakın çevrede bulunan hasta veya engelli bir bireyin ihtiyaçlarını karşılanması,

» Mahallede bulunan yaşlıların ev temizliği, yemek yapımı gibi ihtiyaçlarını karşılamak,

» Deprem bölgesindeki kardeş okullara ziyaret, mektuplaşma varsa ihtiyaçların giderilmesi,

» Depremde ailesini kaybeden çocukları ziyaret, hediyeleşme,

» Ailesini kaybeden öğrencilerin evine ziyaret,

» Engelli yaşam merkezi, huzurevi ziyaretlerinin yapılması,

» Dede-nine-torun buluşmaları,

» Okul-veli-öğrenci piknikleri vb.

DUMLUPINAR
İLKOKULU
DEĞERLER KULÜBÜ
POWER

ADNAN BENDER
A.İ.H.L
2018

4. Etkinlik

Etkinlik	Geçmiş Zaman Olur Ki
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile büyüklerinin tecrübelerinden yararlanarak mutlu ve huzurlu bir aile ortamının nasıl sağlanabileceği konusunda bilinç oluşturmak.

Eğitici;

- Öğrencilerden aile büyüklerini ziyaret edip onlara kendi dönemlerindeki aile düzeni hakkında röportaj yapmalarını ister.
- Aşağıdaki örnek soruları öğrencilere vererek kendilerinin de soru ekleyebileceğini söyler.
  - » Eski aile düzeni ile şimdiki aile düzeni arasında ne gibi farklar görüyorsunuz?
  - » Eski aile düzeninin en belirgin özellikleri nelerdi?
  - » Ailede mutlu ve huzurlu bir ortam nasıl sağlanabilir?
  - » Aile içi mahremiyet nedir?
  - » Aile içi mahremiyeti neden korunmalıyız?
  - » Yeniden dünyaya gelseniz eski dönemde mi yoksa şu zamanda mı yaşamak isterdiniz? Neden?
- Yapacakları röportajı videoya çekmelerini ister.
- Öğrencilerden gelen videoları birleştirir.
- Hep beraber aile büyüklerinin tavsiyeleri izlenerek mutlu ve huzurlu bir aile ortamının sağlanabilmesi için sloganlar oluşturulur.

5. Etkinlik

Etkinlik	Cümleni Kur ve Tamamla
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile bağlarını güçlendirme konusunda bilinç oluşturmak.

Eğitici;

» Aile kavramı ile ilgili cümleler hazırlar.

» Hazırladığı cümleleri kelime kelime ayırarak farklı kâğıtlara yazar.

» Öğrencileri iki gruba ayırır.

» Gruplar kendi içlerinden bir sözcü seçer.

» Grup üyeleri önceden hazırlanan kelimelerle doğru ve anlamlı cümle kurmaya çalışır.

» Grup üyeleri seçtikleri kelimeyi elinde tutmuş şekilde yan yana sıralanır.

» Cümleyi tamamlayan grubun sözcüsü "tamamlandı" diyerek seslenir.

» En kısa sürede cümleleri doğru şekilde tamamlayan grup yarışmayı kazanır.

Örnek Cümleler:

- Aile, sevgi ve saygının yaşandığı en anlamlı yerdir.
- Aile, huzur, mutluluk ve güven demektir.
- Aile, insanın sığınacağı ilk limanıdır.
- Aile, kalbin en güvenli sığınağıdır.

- Sevgiyle büyüyen bir aile, en değerli hazinedir.
- Aile bağları, zamanla değil, sevgiyle güçlenir.
- Mutluluk, bazen bir sofrada, bazen sevdiklerinle paylaşılan bir lokmadadır.
- Aile, geçmişimiz, bugünümüz ve geleceğimizdir.
- Aile bir ağacın kökleri gibidir, ne kadar derinse, o kadar güçlü olur.

6. Etkinlik

Etkinlik	Ah Şu Ailem!
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile içi uyuşmazlıklarda problem çözme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamak.

Eğitici;

- Öğrencileri üç gruba ayırır.
- Her grup farklı bir masanın etrafında toplanır.
- Her masa bir istasyonu temsil eder.
- Her istasyona birer tane fon kâğıdı ve kalemler verilir.
- Gruplar sırasıyla masaların başına geçtikten sonra her grup kendi içinden bir kişiyi istasyon şefi olarak seçer. İstasyon şefinin görevi bulunduğu masadaki etkinliğin düzgün bir şekilde gerçekleşmesi için gerekli takibi ve uyarıları yapmak, etkinlik bitince ortaya çıkan ürünü toplamaktır.
- Birinci gruptan çocuklu bir aile,

  İkinci gruptan çocuksuz bir aile,

  Üçüncü gruptan tek ebeveynli aile (anne veya babası olmayan),

  Dördüncü gruptan geniş bir ailede (dede, babaanne ile beraber yaşayan) yaşanabilecek bir probleme dayalı "Ah Şu Ailem!" konulu bir hikâye yazmaları istenir.
- Hikâye giriş, gelişme ve sonuçtan oluşmalıdır. İlk turda giriş yazılacak, ikinci turda gelişme tamamlanacak, üçüncü turda ise hikâyenin sonuç kısmı yazılıp bitirilecektir.
- Eğiticinin düdüğü çalmasıyla öğrenciler kendi masalarına geçer ve bir süre sesli olarak kendi aile türleri ile ilgili özellikler hakkında konuşurlar.
- Eğitici ikinci düdüğü çaldığında etkinlik başlar.
- Eğiticinin on dakika aralıklarla çaldığı düdük sesiyle beraber masa başındaki gruplar yer değiştirir (Birinci masadakiler ikinci masaya, ikinci masadakiler üçüncü masaya, üçüncü masadakiler dördüncü masaya, dördüncü masadakiler birinci masaya geçer.)
- Yer değiştiren grup, geldiği istasyonda yarım kalan hikâyeyi devam ettirir.
- Her öğrencinin etkinliğe aktif katılım sağlaması istenir.
- Etkinlik bitince istasyon şefleri masadaki hikâyeleri toplar. Yazılan hikâyeler okunur. Aile içerisinde yaşanabilen problemlere karşı çözüm odaklı bir bakış açısı geliştirmek amacıyla fikir alışverişi yapılır.

7. Etkinlik

Etkinlik	Hacivat ve Karagöz Oyunu-Vay Anam Vay
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Orta Öğretim
Amaç	Aile birliğinin sağlanması için karşılıklı saygı, sevgi ve güvenin gerekli olduğuna dair farkındalık oluşturmak.

Görsel Kaynak: https://turktarihmuzesiveparki.com

(Karagöz ağlayarak elindeki mektubu okur.)

Karagöz:

— Öhü öhü öhü! Gööööööö öhü öhü öhü!

Hacivat:

— Hayrola Karagöz'üm, niçin ağlıyorsun?

Karagöz:

— Ben ağlamayayım da kimler ağlasın Hacıcavcav. Öhü öhü öhü! Öööööö öhü öhü öhü!

Hacivat:

— Yahu insanı meraktan çatlatacaksın, birine bir şey mi oldu?

Karagöz:

— Vay anam vay vay vay! Annem Hacıcavcav annem! Öhö öhö öhö!

Hacivat:

— Yoksa annen vefat mı etti?

Karagöz:

— Hayır hayır! Şu mektubu bir oku da anlarsın. Öhü öhü öhü!

Hacivat:

— Vay hayırsız evlat vay! Hey gidi sorumsuz veled hey… Senin için çektiğim çileleri bir ben bilirim bir de Allah. Seni ne yoksulluklarla büyüttüm bir bilsen. Yemedim yedirdim, giymedim giydirdim. Yeter ki yavrum el içinde mahcup olmasın dedim. Oysa ben şimdi el içinde perişan hâldeyim… Komşular yardım etmese, o gün aç, o gün tok geziyorum. Yemek yapacak dermanım kalmadı. Hastalık her yanımı sardı. Şehirden gelenlerden duyduğuma göre keyfin pek yerindeymiş. Sabah akşam def çalıp eğlenirmişsin. Şimdi büyüdün de bizi tanımaz oldun öyle mi? Şunu iyi bil ki; bu hayat böyle devam etmez. Bir gün sen de yaşlanacaksın. Belki de benden beter olacaksın. Ve o zaman ne demek istediğimi çok iyi anlayacaksın. Şimdilik diyeceklerim bu kadar. Seni Allah'a havale ediyorum… Anan, Zehra…

Hacivat:

— Bu gerçekten de ağlanacak bir mektup Karagöz'üm. Benim bile gözlerim doldu. Sen anneni bu derece ihmal mi ettin de sana böyle sitem dolu bir mektup yazdı?

Karagöz:

— Yahu bu sene ziyarete gidemedim. Bu derece elden ayaktan düşeceğini nerden bilebilirdim? Ben napıcam şimdi Hacıcavcav?

Hacivat:

— Bence hemen onun yanına gitmelisin.

Karagöz:

— Doğru söylüyorsun da benim şu an memlekete gidecek durumum yok ki…

Hacivat:

— Ben sana yardım ederim Karagöz'üm. Sen yeter ki annenin gönlünü hoş et. Hatta istersen beraber gidebiliriz.

Karagöz:

— Bu çok iyi olur Hacıcavcav! Doğrusu pek sevindim. Allah da seni sevindirsin sevgili dostum.

(Karagöz ile Hacivat yola koyulurlar, uzun bir yolculuktan sonra memlekete varırlar.)

Karagöz kapıyı çalar:

— Tak tak tak!

Anne:

— Vay vay vay vay vay... Vay ayaklarım vay! Ah bu dizlerim ah! Kim o?

Karagöz:

— Ben Karagöz!

Anne:

— Ala göz mü?

Karagöz:

— Karagöz Karagöz!

Anne:

— Ne marangoz evladım, ben marangoz filan çağırmadım.

Karagöz:

— Yahu Karagöz diyorum anacım Karagöz! Oğlun Karagöz geldi!

Anne:

— Kimin öküzü geldi? Bizim kapıda ne işi varmış?

Hacivat:

— Karagöz'üm, ben senin kime benzediğini şimdi çok iyi anladım. Biliyor musun, sen de bana aynen böyle yapıyorsun.

Karagöz:

— Dur bir dakika yahu, kadının kulakları duymuyor ne yapsın?

Hacivat:

— Bence duymak istemiyor.

Karagöz:

— Niçin duymak istemesin yahu?! Allah Allah! Sen de ne kadar ön yargılı düşünüyorsun öyle? Bak şimdi açacak göreceksin! Anacım ben senin sevimli yavrucuğun Karagöz! Lütfen kapıyı açar mısın?

Anne:

— Benim böyle bir yavrum yok! Yürü geldiğin yere geri git!

Karagöz:

— Anacığım, etme eyleme ne olur kapıyı aç!

Anne:

— Baban bana ölmeden evvel yabancı kişilere kapıyı açmamamı vasiyet etmişti. Kusura bakma hiç de açamam.

Karagöz:

— Canım anam güzel anam, kaprisine dayanamam! Senden özür diliyorum. Bir daha seni hiç ihmal etmeyeceğim. Ne olur bitir artık şu nazı da, aç kapıyı!

(O arada kapı sessizce açılır. Annesi suratı asık şekilde köşede oturur, Karagöz'e hiç bakmaz.)

Karagöz:

— Selamün aleyküm anacığım, seni ne kadar da çok özlemişim yahu! Ver elini öpeceğim.

Anne:

— Özlediğin için mi bir senedir gelmedin?

Karagöz:

— Yahu hayat şartları işte anacım. Senin böyle hasta olduğunu bilseydim hiç gelmez miydim? Hadi gel seni bizim eve götürelim.

Anne:

— Yo gelmem, ben köyümden ayrılmam.

Karagöz:

— Yahu tamamen ayrılmayacaksın ki, iyileşince gelirsin. Seni orada daha iyi doktorlara götürürüz.

Hacivat:

— Karagöz doğru söylüyor Zehra Teyze. Bizimle gelirsen seni çocukların ve torunların da seni özlemiştir. Böyle birbirinizden ayrı yaşamak hiç de hoş değil. Ailede, birlik ve beraberliği sağlamak lazımdır. Bu devirde artık buna pek değer verilmez oldu. Bu çok üzücü bir durum Zehra Teyze…

Anne:

— Hay ağzına sağlık evladım. Bu zamanda böyle düşünen insan da varmış demek ki… Doğru söylüyorsun, ailelerin birbirinden kopuk yaşamamaları için bizim de elimizden geleni yapmamız lazım. Hadi öyleyse hemen gidiyoruz!

Karagöz:

— Allah senden razı olsun sevgili dostum! Yine yapacağını yaptın. Sen benim en iyi dostumsun. Seni çok seviyorum.

Hacivat:

— Ben de seni seviyorum arkadaşım. Arkadaş arkadaşa her zaman yardım etmelidir. Hadi artık gidelim.

Karagöz:

— Gidelim Hacivacav.

(Karagöz annesinin koluna girerek sahneden ayrılırlar.)

Değerler Sandığı/Aile Birliği/Nobel Yayınları

8. Etkinlik

Etkinlik	Aile Ağacı Çalışması
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile bireylerini tanımak ve geçmişle bağ kurmak.

Eğitici;

- Aile ağacını öğrenci sayısı kadar çoğaltır.
- Öğrencilerden kendi aile ağaçlarını oluşturmaların ister.
- Boş olarak verilen yapraklara her bir aile bireyinin adını, varsa mesleğini ve en çok bilinen özelliğini kısaca yazmalarını söyler.
- Öğrenciler isterlerse yaprakları renklendirerek ağaca yapıştırırlar.
- Ailemden öğrendiklerim bölümüne, aile bireylerinden öğrendiklerini yazarlar.

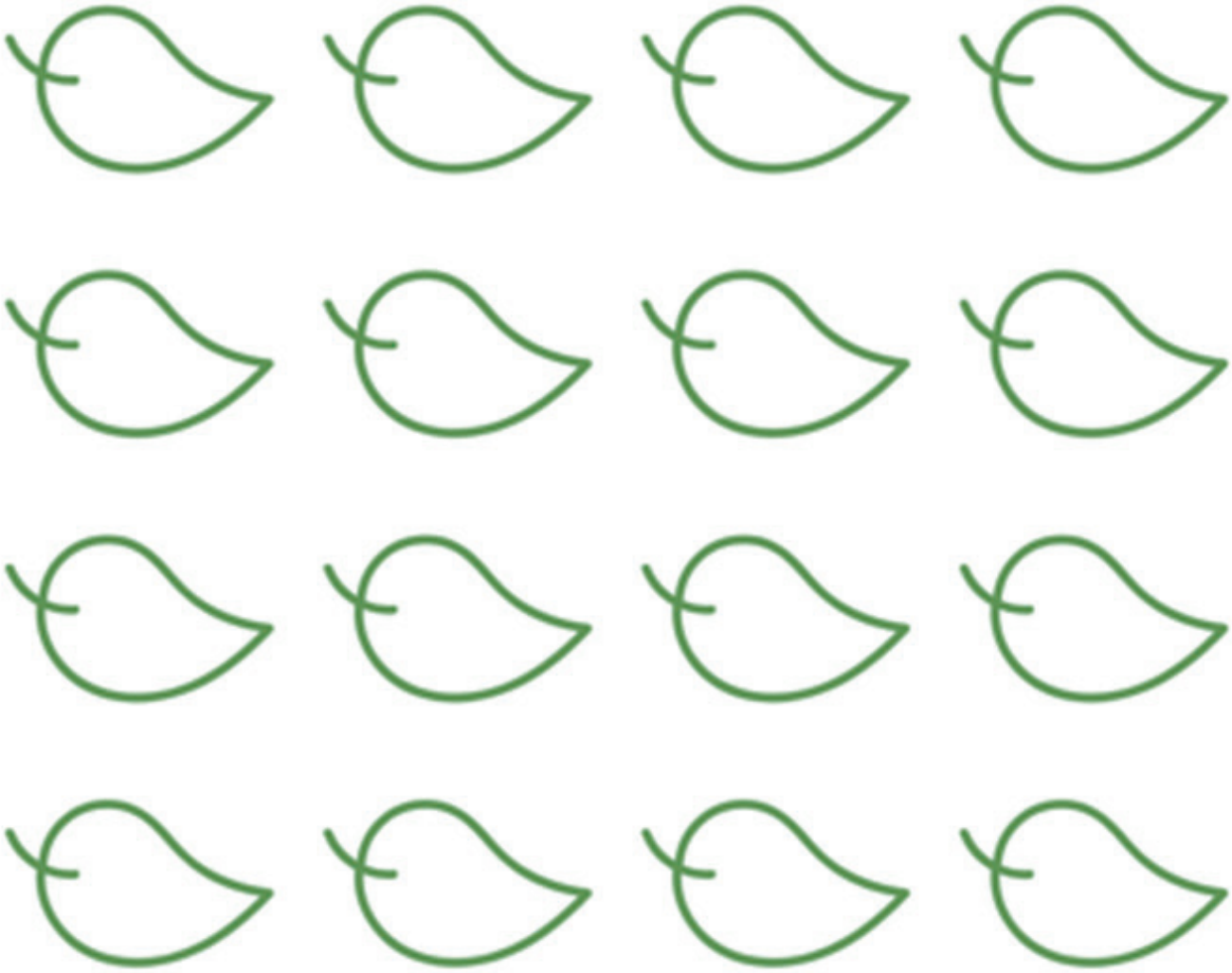

AİLEMDEN ÖĞRENDİKLERİM

9. Etkinlik

Etkinlik	Kim Kim Acaba?
Hedef Kitle	Temel Eğitim
Amaç	Aile bireylerini tanımak ve geniş bir aileye sahip olmanın olumlu yönlerini keşfetmelerini sağlamak.

Eğitici;

- Çekirdek aile, tek ebeveynli aile, geniş aile gibi aile türlerine ait kavramları açıklar.
- Her aile türünde yaşanabilecek ortak mutluluklar ve sorunlar olabileceğini söyler.
- Aile türleri ile ilgili yorum yapmak isteyen öğrencilere söz hakkı verir.
- Öğrencilerden büyük ve geniş bir aileye sahip olmanın ne gibi faydaları ve ne gibi zorlukları olacağı hakkında düşünmelerini ister.
- Öğrenciler arasında geniş bir aileye sahip olan öğrencilerin yorumlarını alır.
- Eğitici, her ailede türünün kendi içinde kolay ve zor yanlarının olabileceği, sevgi ve saygı ile yaklaşıldığında tüm zorlukların kolaylaşacağı vurgusunu yapar.
- Metni çoğaltarak öğrencilerden bulmacayı çözmelerini ister.

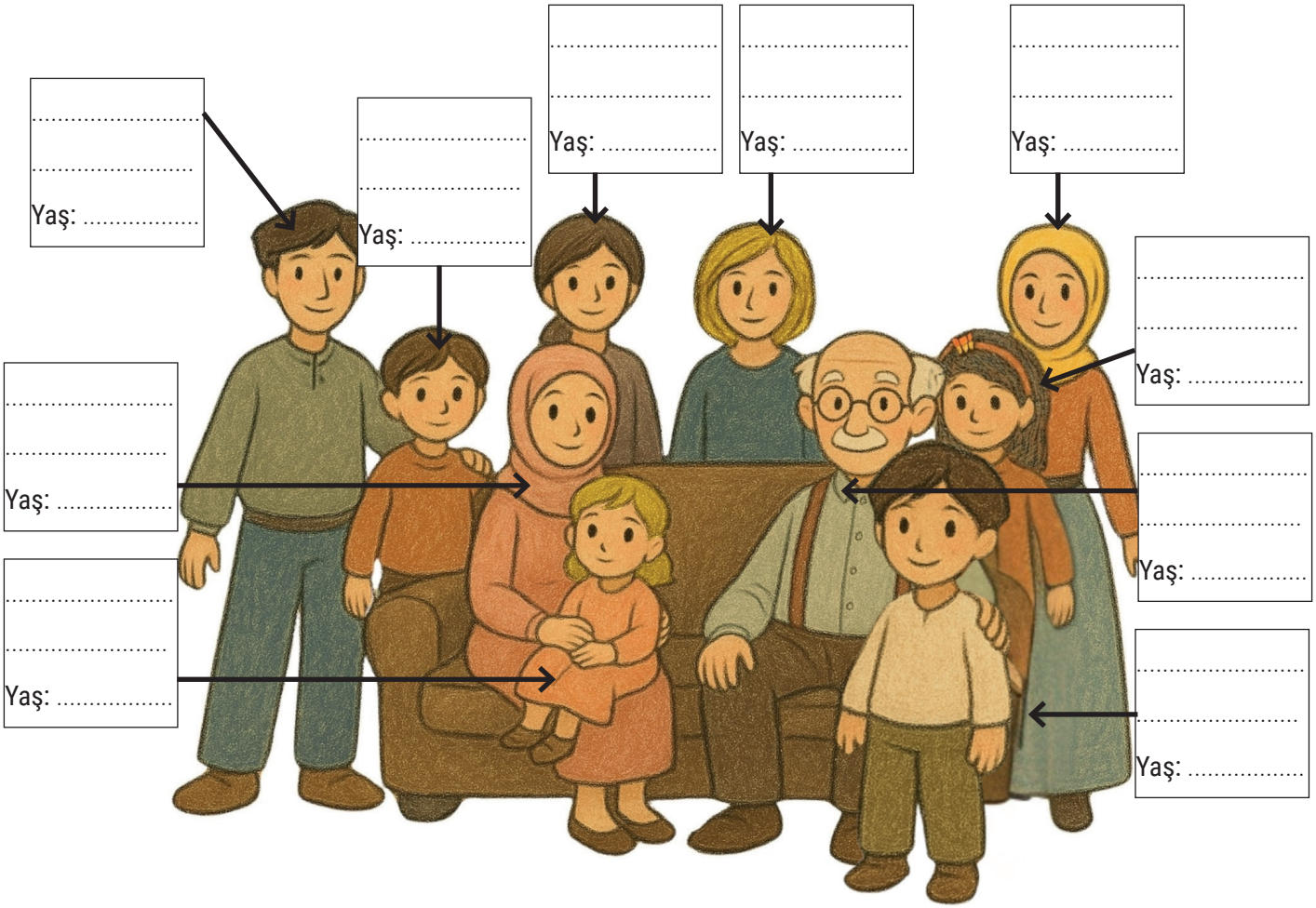

Ben Osman. Biz bir aile apartmanında oturuyoruz. Neşe dolu bir apartman bizimkisi. Teyzemin kekleri, dedemin hikâyeleri, kardeşlerimin sürprizleri... Hiç bitmez eğlenceleri. Bir şeye ihtiyacımız olduğunda hiç yalnız kalmayız. Sıcak bir tebessüm, sımsıcak bir ortam. İşte benim ailem. Şimdi sizlere onları tanıtacağım. Tanıttıklarımın benim neyim olduğunu ve kaç yaşında olduklarını üzerlerindeki kutucuklara yazabilir misiniz? Bakalım sonunda beni ve yaşımı bulmayı başarabilecek misiniz?

En büyüğümüz erkek ve 65 yaşında. Adı, İsmail. Ona ne dememiz lazım? Ondan 8 yaş küçük olan kişinin adı, Ayşe. Ayşe'den 20 yaş küçük olan kişi ise bir erkek ve adı Ali. Yanındaki oğlu Ömer. Ondan 25 yaş küçük. Ömer'in annesi ondan 22 yaş büyük ve saçını tokayla bağlamış. Adı ise Lale. Sarı saçlı küçük kız Fatma ve Ömer'den de 8 yaş küçük. Kendi gibi sarı saçlı olan Perihan'ın kızı. Perihan da Lale'nin kız kardeşi ve ondan 10 yaş küçük. Turuncu kazaklı hanım ise Ali'nin ablası ve ondan 3 yaş büyük. Adı da Cemile. Onun kızı Gül ve ondan 30 yaş küçük. Beni buldunuz mu? Ben Gül ile akranım. Haydi, kaç yaşındayım, söyleyin şimdi.

Kaynak: Değerler Sandığı/Aile Birliği/Nobel Yayınları

Cevap Anahtarı

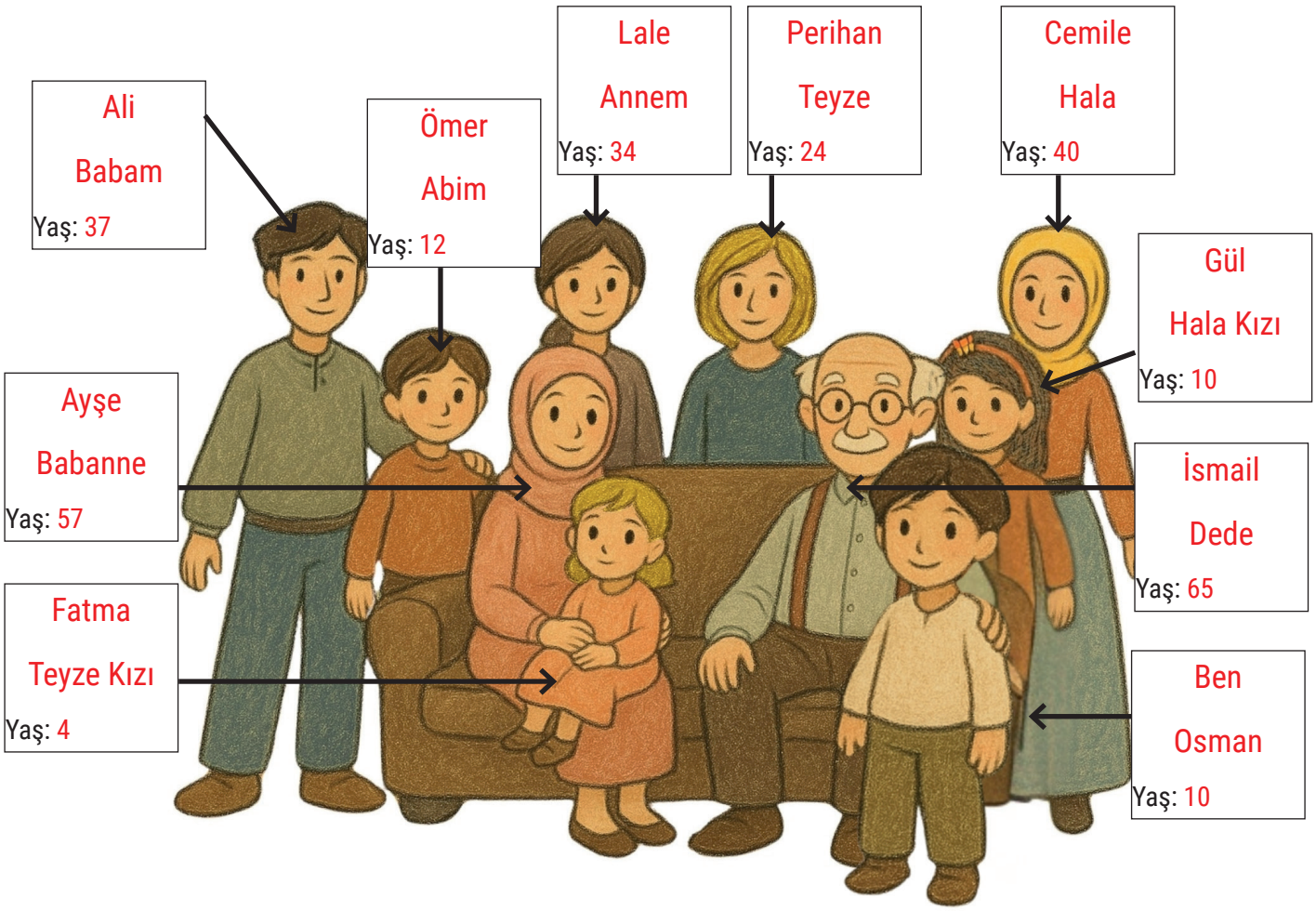

10. Etkinlik

Etkinlik	Benim Sıcak Yuvam
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile içi mutluluğun nasıl sağlanabileceği konusunda farkındalık oluşturmak.

Eğitici;

- Öğrencilere bir ev maketi yapacaklarını söyleyerek etkinlik için gereken malzemeleri söyler.
- Maketler eğitici rehberliğinde veya evde velilerle beraber de yapılabilir.
- Eğitici, sabır, empati, sevgi, saygı, ilgi, tasarruf, çalışmak, sorumluluk, dürüstlük, güven, merhamet, paylaşma, para, yalan gösteriş, şöhret, lüks mobilyalar, lüks arabalar, sağlık, bencillik, diğergamlık vb. gibi kelimeleri küçük kağıtlara yazarak, kağıtları bir kutuya koyar.
- Öğrencilerden sırayla kutunun içinden bir kâğıt seçmelerini ister.
- Öğrenci kâğıtta yazan kavramı sesli bir şekilde okur. Okuduğu kavramın aileye mutluluk getirip getirmeyeceği konusunda fikir alışverişi yapılır. Mutluluk getiren bir kavram olduğunu düşünenler, ev maketlerine bu kavramın yazıldığı bir kâğıt hazırlayarak yapıştırır.
- Kutudaki tüm kâğıtlar bitene kadar etkinlik devam eder.

EDEBİ METİN

Hikâye Adı	İyilik Eken İyilik Biçer
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim

İyilik Eken İyilik Biçer

Üzerine düşeni her zaman yapardı. Bayramlarda ve önemli günlerde, büyüklerini de küçüklerini de arar, ulaşamazsa mesaj bırakırdı. Yakın akrabadan, ne zaman birinin düğünü olsa gider, gidemeyecekse de hediyesini gönderirdi.

Halasının hasta olduğunu duyunca, ilk o aramıştı. Teyzesinin çocuğu vefat ettiğinde, ilk o taziyeye gitmişti. Amcasının oğlu bunalım geçirdiğinde, ilk o ziyaret etmişti.

Tüm bunları okuyup da zannetmeyin ki çok olgun bir yetişkin… Hayır! Yaşı çok gençti; fakat çocukluğundan beri, hep böyle ince ruhlu ve duyarlı bir yapısı vardı. Bu, zorlayarak kazanılmış bir hâl değildi. O yönüyle herkes sever, takdir eder, fakat onu kimse geçemezdi.

Annesini, babasını, kardeşlerini razı etmiş, aile büyüklerinin gönlüne çoktan girmiş ve her geçen gün, daha da gıpta edilen biri olmuştu. Aile bağlarını kuvvetlendirmelerin ne kadar önemli birer mutluluk duyurusu olduğunu sanki daha da sevinmişti. Özetle söylemek gerekirse tam bir vefa örneğiydi.

Bir gün içinden bir ses ona:

— Hep sen arıyorsun! Hep sen hediyeler veriyorsun! Hep sen yoruluyorsun! Yeter artık, dedi.

Önce kulak vermedi. Bu ses, tekrar aynı cümleleri fısıldayınca, dikkat kesildi. Konuşan, tanıdık biri değildi. Ses, bu güne kadar duyduğu bir ses değildi. Aynı cümleler, daha gür bir şekilde tekrarlanınca, irkildi. Neler oluyordu? Bu da neyin nesiydi?

Aradan birkaç gün geçmişti. Yine bir bayram günü gelmiş ve eski bir alışkanlıkla telefona yönelmişti ki aynı ses tekrar duyuldu:

— Hep sen düşünüyorsun! Hep sen! Bu güne kadar seni kaç kişi aradı! Seni kaç kişi sordu! Yeter artık! Biraz da onlar düşünsün! Bırak!

Ses bu sefer o kadar şiddetliydi ki, telefonu elinden bıraktı. Hem, içindeki bütün o güzel duyguların da bir anda gidiverdiğini hissetti. Yüzü asıldı. Canı sıkıldı.

— Tabii ya, dedi. Hep ben arıyorum. Beni bir kerecik bile arayan yok ki. Hep ben akıl ediyorum. Beni bir kerecik aklına getirip de soran yok ki. Ben selam verirsem selam veriyor, ben sorarsam hâlimi soruyorlar. Ya ben susunca ne oluyor? Ne olacak? Sanki herkes yok oluyor. Sanki kocaman dünyada bir kişi bile kalmıyor. Evet evet. İçimdeki ses haklı.

O günden sonra, sesin dediğini yaptı. Kimseyi aramadı. Günler, aylar böyle geçti… Yalnızlığı gitgide artıyor, içi her geçen gün daha da daralıyordu. Anne ve babasıyla çok az konuşuyor, her biri bir başka şehirde yaşamakta olan kardeşleriyle de artık görüşmüyordu. Ailesine ve akrabalarına çok düşkün olan biri, böyle birdenbire herkesle bütünleşen koparınca ne olur? Hayatının tadı tuzu kalmaz, mutsuz olur. Üstelik onun gibi hassas ve duyarlı insanların, sevinçleri de sıkıntıları da derin olur. Zaten çok geçmedi, hastalandı. O kadar ki, hastaneye kaldırmak zorunda kaldılar.

Bu sırada, beklemediği bir şey oldu. Onun hastaneye yattığını duyan kardeşleri, teyzesi, halası, amcası ve bugüne kadar aramayı ihmal etmediği ne kadar yakını ve akrabası varsa, ziyarete geldiler. Gelemeyenler arayarak neler olduğunu sorup, üzüntülerini dile getirdiler. Hani bizimki, hiç arayanı soranı, hiç seveni yok sanıyordu ya, baktı ki öyle değilmiş. Meğer ailesi, akrabaları ve arkadaşları nezdinde son derece kıymetli imiş. İşte o zaman anladı ki, içinden gelen o ses, gururun sesidir ve ona uyması, hiç doğru değildir. İyilik eken iyilik biçer. Ailesi olan yalnız değildir.

Ziyaretçileri o kadar çok oldu ki, doktorlar "Bu kadar genç yaşta, bu kadar çok seveni olan bir hastayı ilk defa görüyoruz." dediler. Morali yerine gelince, iştahı açıldı. Güzel beslenince bünyesi kuvvetlendi ve çabucak iyileşti. Anladı ki gururun sesini dinlemek hem kendisine, hem aile birliğine zarar veriyor. Anladı ki kardeşleriyle, ana babasıyla, akrabalarıyla iyi geçinmek ve görüşmek, herkesten önce kendisine iyi geliyor.

Eve döndüğü gün ilk işi, kendisini ziyarete gelenleri arayarak, teşekkür etmek oldu. Zaten o günden sonra, içindeki ses de çok şükür kayboldu. "Beni kimse aramıyor, beni kimse sevmiyor." diye vesvese yapmadı. Yine önceden olduğu gibi, sadece üzerine düşeni yaptı ve tebessüm ondan hiç ayrılmadı.

Nobel Yayınları/Değer Sandığı/Aile Birliği

SORULAR

1. Hikâyedeki kahraman, ailesi ve akrabalarıyla ilişkilerinde nasıl bir tutum sergilemektedir?
2. "Hep ben arıyorum, hep ben düşünüyorum" düşüncesi zamanla kahramanı nasıl bir ruh hâline sürüklüyor? Bu duygu değişimini hangi cümlelerle anlatıyor?
3. Hastaneye kaldırıldığında yaşanan gelişmeler, kahramana nasıl bir farkındalık kazandırıyor?
4. Aile ve akraba ilişkilerinin insana kattığı değerleri bu hikâye üzerinden açıklayınız. Kahramanın yaşadıkları size ne hissettirdi?
5. Kahramanın yaşadığı iç çatışma sizce gerçek hayatta da yaşanabilir mi? Siz hiç benzer duygular hissettiniz mi? Bu tür durumlarla başa çıkmak için neler yapılabilir?

Hikâye Adı	Kardeşim Olur Musun?
Hedef Kitle	Temel Eğitim

Kardeşim Olur Musun?

Afra üç kişilik bir ailenin çocuğuydu. Anne, baba ve çocuk. Afra'nın ailesi mutlu, ara sıra tartışan ama hep barışan bir aileydi. Afra büyüdü, okula gitti. Okumayı söktü, yazmayı öğrendi. Okuma, yazma ödevlerini hep çok sevdi. Biraz daha büyüdü. Hâlâ tek çocuktu. Fakat arkadaşı çoktu.

Afra okula giderken gördüğü ağaçlara selam veren, kuşları dinleyip onlara isim takan bir çocuktu. Sınıftaki arkadaşları da, apartmandaki arkadaşları da onunla oynamayı severlerdi.

Afra yine bir gün öğretmeninin verdiği yazma ödevine sevinecekti ki, aniden omuzları çöktü. Bu çok zor olacak, dedi usulca. Zil çalmadan çantasını topladı arkadaşları gibi. Zil çalar çalmaz öğrenciler kapıya koştu. Afra ise herkesin gerisinde kaldı. Evi okula yakındı. O ve Selim her gün okula yürüyerek gider gelirlerdi. Selim dışarıda Afra'yı beklerken çoktan top oynamaktan terlemişti.

Çantasını yerden aldı ve Afra'ya katıldı. Afra, Selim'e baktı ve

— Kardeşim olur musun? dedi. Selim önce şaşırdı, sonra anladı.

— Öğretmen size de aynı ödevi vermiş, dedi. Seni kardeşim gibi severim Afra, ama kardeşin olamam ki. Ben Ömer'in kardeşiyim. Afra yoldaki ağacın gölgesinde durdu. Kafasını yukarı kaldırdı. Güneş ışıkları yaprakların arasına bir girip bir çıkıyor, Afra'nın gözleriyle oynuyordu. Afra ağaca da sordu:

— Kardeşim olur musun? Ağaçtan cevap gelmedi. Selim dudaklarını büktü. Afra eve geldiğinde penceresine koştu. Kuşları dinledi. İki kolunu açıp onlara da seslendi:

— Kardeşim olur musunuz? Cevap gelmedi. Afra gözleri nemli, kâğıdın başına oturdu. İlk defa bir kardeşi olmadığı için bu kadar üzgündü. Kardeşimizi anlatan bir yazı yazma ödevimi nasıl yapacağım, dedi. Kâğıda usul usul "Kardeşlerimi Özlüyorum" yazdı. İşte o an, annesinin ona okuduğu kitaptaki cümle uçtu, uçtu, kâğıda kondu. Benim kardeşim var, diye sevinç çığlığı attı.

Dün gibi hatırlıyordu, annesi anlatmıştı: Peygamberimiz, "Kardeşlerimi özledim." dediğinde yanındakiler, "Biz sizin kardeşlerin değil miyiz?" diye sormuşlardı. Peygamberimiz de:

— Sizler benim ashabımsınız, kardeşlerimiz ise henüz gelmemiş olanlardır, demişti. Tam olarak okuduğu cümle buydu annesinin. Afra, Peygamberimizle (sav) kardeşti aslında. Uzun uzun kardeşini tanıttı. Onu ne kadar sevdiğini, onun güzel ahlakını, onun özelliklerini anlattı tatlı tatlı. Afra ödevinin sonunu, "Ben çok şanslı bir çocuğum." cümlesi ile bitirdi.

Diyanet Çocuk Dergisi Sayı: 393 Nisan 2013, s.24-25.

SORULAR

1. Afra'nın öğretmeninden aldığı yazı ödevine neden üzüldüğünü açıklayınız. Bu ödev Afra'nın hangi duygularını ortaya çıkarmıştır?
2. Afra'nın "Kardeşim olur musun?" sorusunu sorduğu kişi ve varlıklar kimlerdir? Bu soruya nasıl tepkiler almıştır?
3. Hikâyede Afra'nın kardeşlik duygusunu manevi bir bakış açısıyla yeniden keşfetmesini sağlayan olay nedir? Bu olay Afra'nın düşüncelerini nasıl değiştiriyor?

4. Afra'nın ödevini "Ben çok şanslı bir çocuğum." cümlesiyle bitirmesi sizce ne anlama geliyor? Bu cümle onun duygusal dönüşümünü nasıl özetliyor?
5. Hikâyede geçen olaylar ve duygular gerçek hayattaki çocuklar için nasıl bir mesaj veriyor olabilir? Bu hikâyenin amacı ve verdiği değer nedir, kendi cümlelerinizle açıklayınız.

Deneme Adı	Aile: Milli ve Manevi Değerlerimizin Kalesi
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim

Aile: Millî ve Manevi Değerlerimizin Kalesi

Hayatın fırtınalı denizlerinde sığındığımız en güvenli liman, yorgunluğumuzu attığımız en huzurlu yer, sevginin ve sadakatin en saf hâliyle yaşandığı kutsal bir müessesedir aile. Toplumun çekirdeği, milli ve manevi değerlerimizin aktarıldığı ilk okuldur. Aile yapımız, geçmişten geleceğe uzanan bir köprüdür. Bu köprüyü sağlam tutmak, her şart altında ayakta kalmasını sağlamak hepimizin ortak sorumluluğudur.

Bir milletin gücü, ailelerinin sağlamlığı ile ölçülür. Aile, bireylere kimlik kazandıran, onlara sevgiyi, saygıyı, merhameti ve fedakârlığı öğreten ilk yuvadır. Çocuk, ailesinden aldığı terbiye ile hayata adım atar. Milli değerlerimiz olan vatan ve bayrak sevgisi, dürüstlük ve çalışkanlık önce aile içinde öğrenilir. Manevi değerlerimiz de aynı şekilde aile ocağında yeşerir. Paylaşma, dayanışma, sabır ve şükür bu ocakta özümsenir.

Ailenin Kutsal Birleştirici Gücü

Aile, sadece kan bağıyla değil gönül bağıyla da bir arada duran bir birlikteliktir. Anne ve babanın şefkati, kardeşlerin birbirine olan bağlılığı, büyüklere gösterilen saygı, küçüklere verilen sevgi bu müessesenin temelidir. Aile içinde yaşanan her an aslında bir ömre bedeldir. Bayram sofralarında neşe, üzüntülü anlarda teselli, hastalıkta gösterilen sabır, paylaştıkça çoğalan mutluluk… Tüm bunlar, ailenin bize karşılıksız olarak sunduğu en büyük hazinelerdir.

Manevi değerlerimiz, aile yapımızın mayasını oluşturur. Dinimiz, aile kurumuna büyük önem verir; anne-baba hakkı, akrabalık bağları, komşuluk ilişkileri, hep bu kutsal yuvanın etrafında şekillenir. Peygamber Efendimiz (sav)'in "Sizin en hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olandır." buyurarak ailenin merkezindeki sevgi ve saygının ne denli önemli olduğuna dikkatimizi çekmektedir.

Her Şeye Rağmen Aile

Hayat bazen acımasız olabilir. Savaş, hastalık, göç, ekonomik sıkıntılar… Tüm bu zorluklar, aile bağlarını test eder. Ancak gerçek güç, zor zamanlarda ortaya çıkar. Aile tam da bu noktada devreye girer. Birbirine kenetlenmiş bir aile en büyük sıkıntıları bile göğüsleyebilir. Tarihimiz, milli mücadele dönemlerinde bile ailelerimizin nasıl bir dayanışma içinde olduğunu gösteren sayısız örnekle doludur.

Günümüzde hızla değişen dünya düzeni, teknolojinin getirdiği yalnızlaşma, bireyselliğin ön plana çıkması gibi sebepler aile bağlarını zayıflatma tehlikesi taşımaktadır. Her şeye rağmen ailenin en büyük dayanağımız olduğunu unutmamalı modern çağın getirdiği tüm olumsuzluklara rağmen, aile bağlarımızı korumalıyız. Çocuklarımıza milli ve manevi değerlerimizi aktarmalı, onlara ailenin kutsallığını öğretmeliyiz. Teknolojiyi kararında kullanıp ailemizle sohbet etmeli, birlikte vakit geçirmeli, birbirimizi ihmal etmemeliyiz.

Aile Her Şeydir

Aile sevginin, güvenin ve sadakatin sembolüdür. Toplumu ayakta tutan en sağlam kaledir. Milli ve manevi değerlerimizi yaşatmanın yolu aileden geçer. Güçlü aile ise güçlü toplum demektir. Her şeye rağmen ailemize sahip çıkalım çünkü o, en büyük zenginliğimizdir.

Unutmayalım ki aile, yeryüzü hikâyemizin ana fikridir. Onu kaybedersek, her şeyi kaybederiz.

Ayşegül GÜRBÜZ

SORULAR

1. Metinde aile kavramı nasıl tanımlanıyor? Aile ve toplum arasında nasıl bir ilişki kuruluyor?
2. Aile yapısının, bireylere kimlik kazandırma ve millî-manevi değerlerin aktarımındaki önemi nedir? Metne göre bu değerler aile içinde nasıl öğrenilip-pekiştiriliyor?
3. Metinde ailenin manevi değerler üzerindeki etkisi nasıl vurgulanıyor? Özellikle hangi değerlerin aile yapısında önemli olduğu ifade ediliyor?
4. Zor zamanların aile bağları üzerindeki etkisi ve ailenin bu tür zorluklarla başa çıkma gücü hakkında neler söyleniyor? Aile dayanışmasının önemi nasıl vurgulanıyor?
5. Modern dünya ve teknolojinin aile ilişkilerine olan etkileri hakkında ne düşünülüyor? Metinde, aile bağlarının nasıl korunması gerektiğine dair hangi öneriler sunuluyor?

DİJİTAL İÇERİK

https://www.youtube.com/watch?v=G6rDfaCG90w

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Ciciki-Ailenin Önemi

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 14 dakika 5 saniye

Konu: Ailenin önemi-Birlikte olmak.

https://www.youtube.com/watch?v=G6rDfaCG90w

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Canım Kardeşim-Keşke Benden Bir Tane Daha Olsa

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 11 dakika 25 saniye

Konu: Evde üzerimize düşen görevlerimiz

https://www.youtube.com/watch?v=uXKJEGS7KRM

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Değer ve İnsan

Hedef Kitle: Ortaöğretim

Süre: 26 dakika 51 saniye

Konu: Aile birliği

https://www.youtube.com/watch?v=W2o53LPM_GI

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Mutlu Aile Hikayesi

Hedef Kitle: Ortaöğretim

Süre: 03 Dakika 38 Saniye

Konu: Aile içi doğru iletişimin önemi

https://www.youtube.com/watch?v=yXo1pQkr46M

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Aile Bir Sınır mı?

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 11 Dakika 03 Saniye

Konu: Ailenin önemi

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet ve Hadisler

"Allah'a kulluk edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yakın arkadaşa, yolcuya... iyi davranın."

Nisâ, 4/36

"...Allah'a karşı gelmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakının..."

Nisâ, 4/1

"Sıla-i rahim yapan, akrabasından gördüğü iyiliğe karşılık veren değil, akrabası kendisiyle ilişkiyi kestiğinde bile ona iyilik yapandır."

Buhârî, Edeb, 15

"Rabbin hoşnutluğu anne babanın hoşnutluğuna, O'nun öfkesi ise anne babanın öfkesine bağlıdır."

Tirmizî, Birr, 3

Özlü Sözler

"Aile, insanın hayata tutunduğu ilk dal, sığındığı ilk limandır. O dal kırılırsa, o liman harap olursa insanın içi hep eksik kalır."

Gökhan ÖZCAN

Esma'ül Hüsna

ER-RAÛF (cc):

- Sonsuz şefkat sahibi olan
- Bol bol ihsanda bulunan
- Kalplere sevgi ve şefkat duygusu veren
- Hoşgörüsü bol olan

ER-RAÛF İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

Ailemde ve çevremde sevginin hâkim olması için gayret ederim.

Büyüklerime saygılı, küçüklerime şefkatli davranırım.

Aile fertlerime nazik ve hoşgörülü olmaya önem veririm.

Aile bağlarını korumanın Allah'ın bir emri olduğunu bilirim.

Eğitici;

- Öğrencilere Esmâü'l-Hüsnâ'nın açıklamasını yapar.
- Öğrencilere "Allah'ın güzel isimlerinden olan Er-Raûf ismini hayatımıza nasıl yansıtabiliriz?" sorusunu sorar.
- Cevaplar alındıktan sonra, yukarıda verilen açıklamaları öğrencilerle paylaşır.

2.HAFTA ETKİNLİK HAVUZU: DUYARLILIK

AKTİF ÖĞRENME

1. Etkinlik

Etkinlik	Gülümsemenin Gücü
Hedef Kitle	Temel Eğitim
Amaç	Aile içi ilişkilerde güler yüzlü olmanın aile bağlarını güçlendirdiğini fark etmek.

Eğitici,

- Öğrencilerden bir dakika boyunca kaşlarını çatarak bakmalarını ister.
- Bir dakika size uzun geldi mi?
- Neler hissettiniz?
- Sorularını yönelterek öğrencilerin hissettiklerini paylaşmalarını ister.

- Öğrencilerin paylaşımı sonrası bir dakika da gülümsemelerini ister.
- Bir dakika gülümsemek mi, kaşları çatarak beklemek mi daha uzun geldi size?
- Gülümserken neler hissettiniz?
- Aile içinde de güler yüzlü olmanın aile içi sevgi bağlarını güçlendireceğine vurgu yaparak aşağıdaki bilgileri aktarır.

  Gülümsemek, bir yandan yüz ifademizi güzelleştirirken bir yandan da beden ve ruh sağlığımıza iyi gelir. Yapılan pek çok araştırma da gösteriyor ki; sahip olduğumuz ruh halimiz yüzümüze yansırken tam tersi yüz ifademiz de ruh halimizi etkiler. Gülümsediğimizde kaslarımız çalışır ve beyne bir sinyal gönderilir. Beynimiz endorfin, dopamin ve serotonin gibi nöropeptidler salgılar. Endorfinler doğal ağrı kesici görevi görerek mutluluk hissi yaratırken, dopamin haz ve ödül duygularını artırır. Serotonin ise, iyi hissetmemizi sağlar. İlginç olan, bu hormonlar istemeden, gönülsüz bir şekilde gülsek dahi salgılanır.

Gülümsemenin yararları sadece kendi içinizde sınırlı kalmaz. Aynı zamanlarda diğer insanlarla ve ailemizle olan iletişiminizi güçlendirir. İçinde bulunduğunuz koşullar ne kadar olumsuz olursa olsun bir gülümseme hem bizde hem de karşı tarafta güzel duygular uyandırır.

Bugün eve gittiğinizde aile bireylerine gülümseyerek onları sevdiğinizi söyleyip sonuçları deneyimlemeye ne dersiniz?

2. Etkinlik

Etkinlik	Gezelim-Okuyalım
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Öğrencilerin okuma alışkanlıklarını gezilerle zenginleştirmek.

Eğitici,

- Öğrencilerle içeriğinde "okuma saati etkinliği" yapılabilecek bir gezi planlar.
- Gezi için tarihî alanlar, millî parklar vb. yerler tercih edilir.
- Gezi tamamlanmasının ardından gezi alanında okuma saati etkinliği gerçekleştirilir.
- Belirli aralıklarla etkinlik tekrarlanabilir.

3. Etkinlik

Etkinlik	Aile Bağları
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile bağlarının güçlü olmasının aile bireylerine, topluma ve geleceğe faydaları olduğunu göstermek

* Eğitici, bir top rafya veya ip temin eder.
* "Aile bağlarının güçlü olması ne sağlar; olursa ne kazanırız, olmazsa ne kaybederiz; Topluma, çevremize, geleceğimize bir etkisi var mıdır? Aile bağları nasıl kuvvetli olur?" soruları üzerinde düşünmeleri için öğrencilere zaman verir.
* "Düşünme süreniz bitti" dedikten sonra öğrencilerden bir halka oluşturmalarını ister.
* Seçtiği bir öğrenciye rafyayı verir.
* Rafyayı alan öğrencinin sebep ya da sonuç cümlesi söylemesini ister.
* Cümleyi söyleyen öğrenci rafyayı seçtiği bir başka öğrenciye verir.
* Rafyayı alan öğrenci rafyayı sıkıca tutar ve aile bağlarını güçlü olmasının sebep ya da sonuçları ile ilgili bir cümle söyler.

* Cümleyi söyleyen her öğrenci bir başka arkadaşını seçer ve ona rafyayı verir.
* Tüm öğrenciler "Aile bağlarının kuvvetli olması,……"diye fikirlerini söyleyinceye kadar devam edilir.
* Tüm öğrenciler söz aldıktan sonra "bakalım bu bağlar sizi koruyabilecek mi" diyerek öğrencileri ayırmaya, dağıtmaya çalışır.
* Öğrencilerin bağlarının kolay kolay kopmadığı gözlemlenir.
* Oyunun ikinci turuna geçilir.
* İkinci turda "aile bağları koparsa ne olur?" diye sorar.
* Seçilen öğrenci "Aile bağlarının kuvvetli olmaması……" der ve oyundan ayrılır.
* Oyundan ayrılan öğrenci, hatta rafya ile oluşturulan bağı makasa ile de kesebilir.
* Halka zayıflayınca eğitici, "bakalım şimdi dağılmadan durabilecek misiniz?" diyerek öğrencileri ayırıp dağıtmaya çalışır.
* Öğrencilerin bağlarının kolay bir şekilde koptuğu gözlemlenir.
* Eğitici aile bağlarımız güçlü olduğunda hayat yolculuğumuzda karşılaştığımız zorlukları çok daha kolay bir şekilde atlatabileceğimiz vurgusu yapar.

4. Etkinlik

Etkinlik	Sevgi Davranışlarım
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile içi iletişimde sevgi davranışlarının öneminin kavranmasına katkı sağlamak.

Eğitici,

- Bir top veya balon temin eder.
- Etkinliğin başlangıcında ailenin ve sevginin önemini kısaca anlatır.
- Öğrencilerin daire şeklinde durmalarını sağlar.
- Etkinliğin kurallarını öğrencilere anlatır:
  - ✓ Etkinlik Kuralları:
  - ✓ Topu ya da balonu elinde tutan ilk öğrenci, ailesinde yaptığı bir sevgi davranışını söyleyip topu/balonu bir arkadaşına atarak etkinliği başlatır.
  - ✓ Örnek cümle: "Ben kardeşime küçük sürprizler yapmayı çok severim."
  - ✓ Topu /balonu yakalayan öğrenci kendisinden önce konuşan arkadaşının cümlesini tekrar eder ve kendi ailesinde gösterdiği bir sevgi davranışını ekler.
  - ✓ Örnek cümle: "Ben kardeşime küçük sürprizler yapmayı ve anneme yardım etmeyi çok severim."
  - ✓ Etkinlik, tüm öğrencilerin önce kurulan cümleleri tekrar edip ardından yeni bir sevgi davranışı eklemesiyle devam eder.
  - ✓ Kendinden önce söylenen cümleleri unutan öğrenci elenir.
  - ✓ Bütün cümleleri söylemeyi başaran öğrenci kazanır.

5. Etkinlik

Etkinlik	"Biz" Koltuğu
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Öğrencinin aile içinde etkin rol alarak aile fertlerini bir araya getirmesini sağlamak.

Eğitici;

- Öğrencilere aile bağlarının öneminden bahseder.
- Her aile bireyinin aile fertlerini bir araya getirmek için gayret etmesinin önemini anlatarak aşağıdaki maddeleri evde uygulamasını ister.
- Evde uygun bir koltuk seçilir.
- Tüm aile bireylerine akşam 21.00'de seçtiği koltuğun olduğu odaya gelmeleri için küçük davet kartları hazırlar.
- Öğrenci kendisi için de aşağıdaki soruların yazılı olduğu bir kart hazırlar.
- Öğrencinin seçtiği aile bireyi koltuğa oturur ve öğrenci elindeki kartta yazılı olan şu soruları yöneltir:
  - ✓ Bugünü düşündüğünde en çok ne için minnettarlık duyuyorsun?
  - ✓ Bugün yaptığın en doğru davranış neydi?
  - ✓ Yarını düşündüğünde en çok ne için heyecan duyuyorsun?
  - ✓ "Sadece ben değil, biz" bilinciyle düşündüğünde en çok yapmak istediğin şey ne?
- Öğrencilerden etkinlik sonrası hislerini yazmalarını ister.
- İsteyen öğrenci hislerini öğretmen ve arkadaşlarıyla paylaşır.

6. Etkinlik

Etkinlik	Bizim Şarkımız
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile içi iletişimi güçlendirmek.

Eğitici;

- Öğrencilerden dinleteceği şarkının sözlerine dikkat etmelerini ister.
- Karekodu okutarak şarkıyı öğrencilere dinletir.
- Öğrenciler iki gruba ayrılır.
- Her grubun bir masanın önünde tek sıra halinde durması sağlanır.
- Masaların üzerine, öğrencilerin seçtikleri kelimeleri koyacakları sepetler yerleştirilir.
- Her gruba iki kıta düşecek şekilde şarkı sözleri masanın üzerine konur.
- Örnekte verilen şarkı sözlerinin her kıtası kelime kelime kesilir.
- Kelime kelime kesilen kıtalar, her gruba bir kıta gelecek şekilde öğrencilerin önünde duran masalara yerleştirilir.
- Sıranın en önünde yer alan öğrenci ebe olur.
- Eğiticinin "başla" komutuyla oyun başlar.
- Ebe, gruba yüzünü döner ve ikinci sıradaki öğrenciye topu atar.
- Topu yakalayan öğrenci, ebeye topu geri attıktan sonra çömelir.
- Ebe topu sıradaki öğrenciye atar, topu yakalayan ve ebeye atan diğer öğrenci de ilk öğrencinin yaptığı gibi çömelir.
- Aynı işlem, gruptaki her öğrenci ile tekrar edilir.
- Topu ebeye en son olarak atan öğrenci, arka tarafta duran masaya koşar, masanın üzerindeki kelimelerden birini alıp grubuna ait kutuya atar.
- Öğrenciler, şarkı sözlerini masanın üzerinde kendi grubuna ait kutuda biriktirir.
- Kelimeyi kutuya atan öğrenci ebe olmak için en ön tarafa geçer.
- Ebelik görevi biten öğrenci grubun en önüne geçerek oyuna devam eder.
- Etkinlik, bütün öğrenciler ebe olacak şekilde tekrar edilir.

- Şarkı sözlerine ait kelimeleri kutuya atmayı tamamlayan grup öğrencileri hızlıca masa etrafında toplanırlar.
- Topladıkları kelimelerle şarkı sözlerini bir araya getirmeye çalışırlar.
- İlk tamamlayan grup yarışmayı kazanır.

Pusulam Değerlerim

Hedeflerime giden yolda,
Pusulamdır değerlerim.
Emek veririm, gayret ederim,
Değerlerimle daha değerliyim.

Değer katarım "Çevre"me,
Yardım ederim herkese.
Saygı, sevgi ve merhametle,
Değerlerimle daha değerliyim.

Adaletli olur, emaneti korurum.
Dürüstlük ilkem, doğruluk yolum.
"Çevrem"e duyarlı,
Değerlerimle daha değerliyim.

Değer katarım "Çevre"me,
Yardım ederim herkese.
Saygı, sevgi ve merhametle,
Değerlerimle daha değerliyim.

Sevdegül ÇEKİÇ

7. Etkinlik

Etkinlik	Başlat Hikâyeni Tamamlayayım Gerisini
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile bağlarını güçlü tutmanın önemini kavratmak.

Eğitici;

- Öğrencilere aile konulu bir hikâye yazma etkinliği yapacaklarını söyler.
- Hikâye oluşturma konusunda gönüllü olan öğrencilerden birini kurayla belirler.
- Belirlenen öğrenci, aile ve akraba bağlarıyla ilgili kendi hayal gücüyle oluşturduğu bir hikâye anlatmaya başlar.
- Öğrencinin bir süre sonra hikâye anlatmayı durdurmasını isteyen eğitici, diğer öğrencilerden kendi bakış açıları ile hikâyenin devamını yazmalarını ister.
- Süre bitiminde öğrenciler kendi hikâyesini okur.
- Okunan her hikâyeye puan verilir.
- En çok puan alan hikâye gönüllü öğrenciler tarafından drama olarak sergilenir.

8. Etkinlik

Etkinlik	Sevgi Çiçeği
Hedef Kitle	Temel Eğitim
Amaç	Aile içi iletişimi güçlendirmek.

Eğitici;

- Makas, kurdele, renkli karton, renkli küçük zarf, çöp şiş ve kurşun kalemler temin eder veya öğrencilerden temin etmelerini ister.
- Görselde verilen aşamalar sırayla takip edilerek örnekteki “Sevgi Çiçeği” oluşturulur.
- Oluşturulan çiçek yapıştırıcı yardımıyla çöp şişlere monte edilir.
- Çöp şiş görseldeki gibi kurdele ile süslenir.
- Öğrenciler küçük kâğıtlara aile üyelerinden biri veya birkaçı için sevgi sözcükleri yazar ve eğiticinin verdiği küçük zarflara koyarlar.
- Hazırladıkları sevgi çiçeğini ve zarfı istedikleri aile üyelerine verirler.

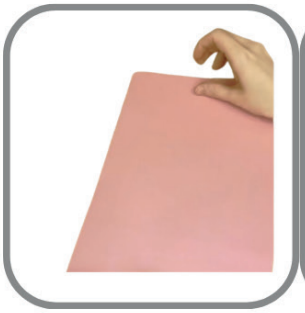

1

2

3

4

5

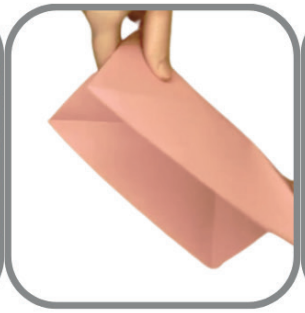

6

7

8

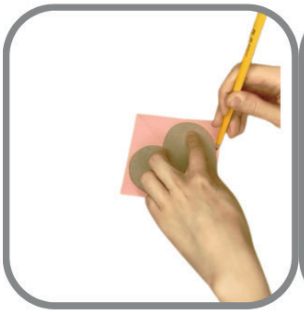

9

10

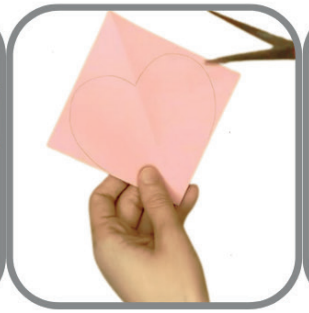

11

12

13

14

15

16

17

18

9. Etkinlik

Etkinlik	Ebeye Dikkat
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile içi ilişkilerde olması gereken ahlaki özelliklere dikkat çekmek.

Eğitici;

- Aşağıdaki tekerlemeyi öğrencilerle paylaşır.

Okuluma giderken,
Uğramadan hiç geçmem,
Çok sağ ol dedeciğim.
Harçlıklar yine senden.

Toplanınca hepimiz,
Kaybolur dertlerimiz,
Çok mutlu sevinçliyiz,
Biz büyük bir aileyiz.

Ninemin ilaçları,
Oku oku bitmiyor,
Art arda soruları,
Gülmekten öldürüyor.

- Tekerleme söylenerek bir ebe seçilir.
- Öğrenciler daire şeklinde sıralanır.
- Ebe " sevgi" dediğinde öğrenciler dizlerine vurur.
- Ebe "şefkat" dediğinde öğrenciler ellerini havaya kaldırır.
- Ebe "yardımlaşma" dediğinde öğrenciler ellerini kaldırıp alkış yapar.
- Ebe "hoşgörü" dediğinde öğrenciler rüzgâr sesi çıkarır.
- Ebe "paylaşma " dediğinde öğrenciler arı sesi çıkarır.
- Hareketi yanlış yapan öğrenci halkanın ortasına geçer.
- En sona kalan öğrenci oyunu kazanarak ebe olma hakkı kazanır.

10. Etkinlik

Etkinlik	Engelleri Ailemle Aşıyorum
Hedef Kitle	Temel Eğitim
Amaç	Hayat boyunca karşılaşılan engeller karşısında ailenin verdiği desteğin önemini kavratmak.

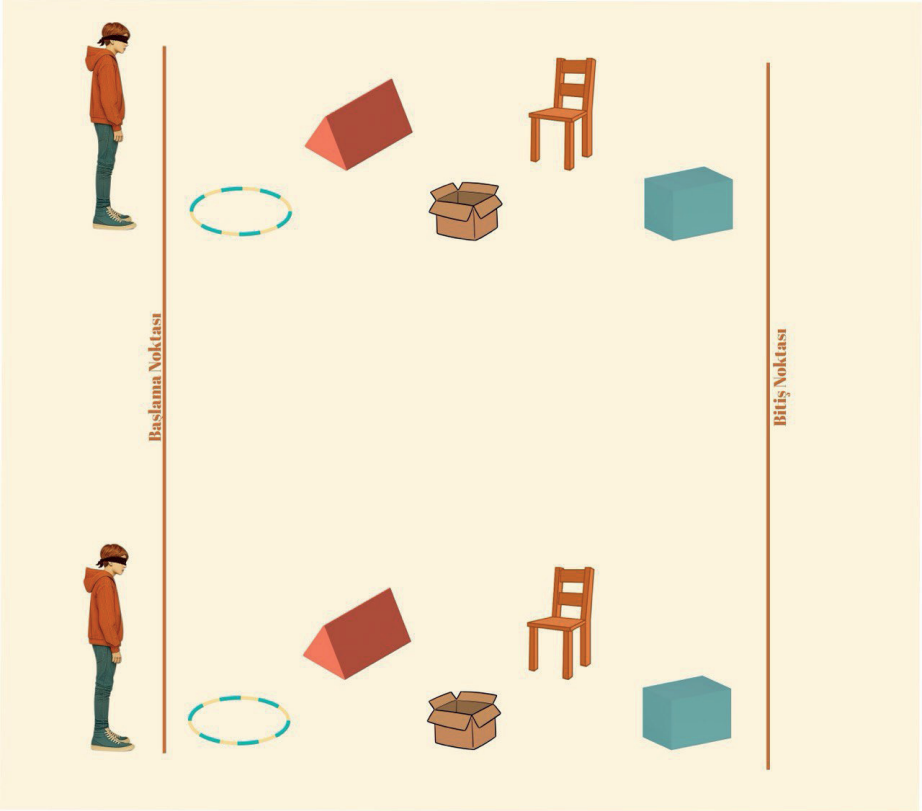

Eğitici ,

- Öğrencileri iki gruba ayırır.
- Her grubun kendisine bir isim vermesini ister.
- Başlangıç noktası ve bitiş noktası belirler.
- Grup oyuncularından ilk sırada olanların gözünü bir bez yardımıyla kapatır.
- Oyun alanına bazı engeller koyar.
- Gözü kapalı oyuncu, başlangıç noktasından bitiş noktasına engellere değmeden gitmeye çalışır.
- Grup arkadaşları, ailesi rolündedir.
- Gözü kapalı arkadaşlarının engellere çarpmadan bitiş noktasına gidebilmesi için sağ, sol, ileri gibi yönlendirmeler yaparlar.
- Bitiş noktasına varınca oyuncuların gözü açılır.
- Öğrencilerin başlangıç noktasından bitiş noktasına gidene kadar çarpmadan aştıkları her engel gruba beş puan kazandırır.
- Gruplardaki öğrencilerin tamamını yarıştırır.
- Her yeni öğrencide gözler kapandıktan sonra engellerin yeri değiştirilir.
- Oyun sonunda en çok puan alan grup oyunu kazanır.
- Eğitici hayat yolunda ailemizin engelleri aşarken yanımızda olan en güvenilir insanlar olduğunu vurgular.

11. Etkinlik

Etkinlik	Görsel Yorumlama
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile içi iletişimi güçlendirme yolları konusunda farkındalık oluşturmak.

Eğitici,

- Öğrencilere görselleri göstererek yorumlamalarını ister.
- Fotoğraflara bakınca neler hissettiniz?
- Sizce hangi aileler daha mutlu görünüyor?
- Ailemizde nitelikli zaman geçirmek ilişkilerimizi ve aile bağlarımızı nasıl etkiler?

EDEBİ METİN

Hikâye Adı	Sevgiyle Kaldım
Hedef Kitle	Temel Eğitim

Neden sallanıyor ki şimdi bu avize? Her sarsıntıda o günü hatırlıyorum. Unutmak kolay mı? 65 saniyede sahip olduğumu zannettiğim her şey bir anda yok oldu. Geçmişimin geleceğimin ve tüm hayallerimin yok olduğunu düşünüyordum o günlerde. Sadece 65 saniye. Herkes gibi yarın neler yapacağımın planlarını zihnimde yapıyordum. Anneme, babama ve küçük kardeşime iyi geceler deyip yatağıma girmiştim. Üniversite sınavına hazırlanıyordum. Hedefim Ankara'da tıp fakültesinde okumak ve doğuştan gözleri görmeyen kardeşim başta olmak üzere benzer durumdaki insanlara yardım etmekti. Ben yarınki ders programımı düşünürken uyuyakalmışım. Büyük bir uğultu ve şiddetli sarsıntının ilk anlarını hatırlıyorum. Nasıl unutabilirim ki? Avize hâlâ sallanıyor dursun artık. Sonrasını hatırlamıyorum. Gözlerimi bir hastane odasında açtım. 18 yaşımdaydım. Babamın küçük bir esnaf lokantası vardı Maraş'ta. İçinde on masa olan küçük bir lokantaydı aslında ama düzenli oraya gidenler arasında büyük bir bağ oluşmuş. Bunu sonradan, yaşadığımız o korkunç depremden sonra anladım. Bedenimde olmasa da ruhumda kalıcı ve derin izler bıraktı o deprem. Sadece ben değil elbette elli üç binden fazla kişinin hayatını kaybettiği bu felaketten her Türk vatandaşının etkilendiğini düşünüyorum.

Gözlerimi soğuk bir hastane odasında açtım. Vücudumda çok sayıda kırık vardı. Canım çok yanıyordu. Konuşabildiğimde ağzımdan çıkan ilk kelime “Ailem..?” oldu. Ben soruyu kim bilir kaç defa sordum. Hastaneden taburcu

olana kadar hiç doğru bir cevap alamadım. Tüm ailemi kaybettiğimi üzülmemem için bana söylememişler. Babamın lokantasına devamlı giden, babamın yakın arkadaşı ve benim çocukluk arkadaşım Merve'nin babası Ziya amca ve eşi neredeyse her gün ziyaretime geliyorlar ve benim her türlü ihtiyacımla ilgileniyorlardı. Üç ay süren hastane günlerimde yalnız hissetmememi sağlayan hastane çalışanlarını da unutamam.

Üç ay sonunda taburcu olduğumda annemin, babamın, kardeşimin ve yakın arkadaşım Merve'nin vefat ettiğini öğrendim. Evimiz tamamen yıkılmış. Beni enkaz altından 18 saat sonra çıkabilmişler. Avize sallanmıyor artık pencere açıkmış rüzgârdan sallandı demek.

— Şeymacım sofra hazır hadi çalışmana ara ver seni bekliyoruz.

Sevgi teyzem beni çağırıyor. Ziya samcamın eşi. Merve'yle en büyük hayalimiz Ankara'da tıp fakültesinde okumaktı. Depremden sonra Ziya amcanın bir akrabası Ankara'daki evinin boş olduğunu oraya yerleşebileceklerini söylemiş.

Ziya amcam ve Sevgi teyzem de benim hastaneden taburcu olmamı beklemişler. O sırada deprem çadırlarında kalmışlar. Beni bırakıp gitmek içlerine sinmemiş. Ben şimdi tıp fakültesinde okuyorum. Ziya amcam ve Sevgi Teyzem benim her ihtiyacımı severek gideren annem ve babam gibi oldular. Onlar gözbebekleri kızlarını ben ise annem, babam ve kardeşimi kaybetmiştim. Birbirimizi çok iyi anlayıp yaralarımıza merhem olmaya çalıştık. Benim ailem Ziya amcamla Sevgi teyzem olmuştu. Sevgi teyzem adı gibi sevgi dolu şefkali tavırlarıyla bana Peygamber Efendimizin hayatından örnekler veriyordu. Onunla yaptığımız sohbetlerde Peygamberimizin babasız dünyaya geldiğini, annesini çok küçük yaşta kaybettiğini, çocuklarının vefat ettiğini ve yaşadığı diğer sıkıntıları anlatmıştı. O'nun yaşadığı zorlukları duyduğumda kendimi O'na daha yakın hissetmiştim. Çok iyi biliyorum ki annem, babam, kardeşim, arkadaşım, benim gibi acı kayıplar ve sıkıntı yaşayanlar bir gün Peygamberimizle aynı yerde tekrar bir araya geleceğiz.

— Geldim Sevgi Teyzecim.

Ayşegül CANDER

SORULAR

1. Afette ailesini kaybeden birinin yaşadığı ilk duygular neler olabilir? Bu duygular hikâyedeki hangi ifadelerle anlatılmıştır?
2. Ziya amca ve Sevgi teyzenin davranışlarını “merhamet” ve “emanet” kavramları üzerinden nasıl değerlendirirsiniz? Bu tür davranışların toplumsal önemi nedir?
3. Anlatıcının Ankara’da tıp fakültesinde okuma hayali sizce neden bu kadar özel? Bu hayalin kardeşiyle ve geçmiş yaşantısıyla nasıl bir bağlantısı var?
4. Peygamber Efendimizin (sav) hayatından anlatılan örneklerin anlatıcı üzerindeki etkisi nedir? Bu örnekler ona nasıl bir güç ve teselli vermiş olabilir?
5. Bu hikâyede “kayıp” ve “umut” kavramları nasıl iç içe geçmiştir? Sizce anlatıcının yaşam mücadelesi neyi temsil ediyor?

Hikâye Adı	Kovalamaca
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim

Bir gün Peygamber Efendimiz (sav) arkadaşlarıyla bir yemek davetine gidiyordu. Yolları üzerindeki bir sokakta oynayan çocuklara rastladılar. Çocukların arasında Peygamber Efendimizin (sav) torunu Hz. Hüseyin (ra) de vardı. Peygamber Efendimiz (sav) aniden öne çıkıp ilerledi. Kollarını açarak torununu kucaklamak istedi. Hz. Hüseyin (ra) naz yapıp kaçtı.

Hızla koşmaya başladı. Peygamber Efendimiz (sav) de peşini bırakmadı. Sokak ortasında Hz. Hüseyin olanca gücüyle bir oraya bir buraya koşuyor, Peygamber Efendimiz (sav) de gülerek onu yakalamaya çalışıyordu.

Peygamber Efendimizin (sav) arkadaşları ve diğer çocuklar bu neşeli kovalamacayı büyük bir ilgiyle izliyorlardı. Canlıya hayat veren kalp atışlarını andıran ayak sesleri ve tüm sevgilileri kıskandıran neşeli gülüşmeleri arasında âdeta güneş ile ay gözlerinin önünde akıp gidiyordu.

Sonunda Peygamber Efendimiz (sav) sevgili torununu yakaladı. İkisi de nefes nefese kalmıştı. Efendimiz (sav), bir elini Hz. Hüseyin'in (ra) kafasının arkasına, diğer elini de çenesinin altına koyup onu öptü. Sonra da:

— Hüseyin bendendir, ben de Hüseyin'denim! Hüseyin'i seveni Allah sever... buyurdu. Peygamber Efendimiz (sav) ile torunu Hz. Hüseyin'in (ra) sokak ortasında gerçekleştirdikleri mutluluk dolu bu kovalamaca, her ailenin, evlerinin başköşesinde saklamaları gereken ibret verici bir tablo olarak kaldı.

Diyanet Çocuk Dergisi Sayı: 394 Mayıs 2013, s.6.L

SORULAR

1. Peygamber Efendimizin (sav) Hz. Hüseyin'le oyun oynaması ve onu kovalamak için çaba göstermesi size ne hissettirdi? Bu davranışı nasıl değerlendirirsiniz?
2. Peygamberimiz (sav) toplumdaki önemli konumuna rağmen çocuklarla oyun oynamaktan çekinmemiştir. Bu davranış şekli sizce çocuklara ve yetişkinlere hangi mesajı veriyor olabilir?
3. Hikâyede geçen "Hüseyin bendendir, ben de Hüseyin'denim!" ifadesiyle ne anlatılmak istenmiştir? Bu sözün sevgi ve bağlılık açısından anlamı nedir?
4. Sizce Peygamberimizin torununa olan sevgisi, çocuklara olan genel yaklaşımını nasıl yansıtır? Kendi ailenizde ya da çevrenizde buna benzer bir sevgi örneği gördünüz mü?
5. Bu hikâyeden yola çıkarak, aile içi ilişkilerde sevgi, ilgi ve oyun oynamanın önemini anlatan kısa bir paragraf yazar mısınız?

Deneme Adı	Bir Bahar Esintisi
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim

Bir baba düşün; kızının odaya geldiğini görünce ayağa kalkıyor, sevgiyle elinden tutup kendi yerine oturtuyor.

Bir dede düşün; torunlarını dizine oturtuyor, bir taraftan başlarını okşuyor bir taraftan "Allah'ım bu çocuklara merhamet et" diye onlara dua ediyor. Namaz kılarken kucağında durmak isteyen torununu kırmıyor, secdeye vardığında yere bıraktığı torununu ayağa kalktığı zaman tekrar kucağına alıyor. Arkadaşlarının bulunduğu bir ortamda torununu kucağına alıp; "Allah'ım, ben torunumu seviyorum. Sen de torunumu sev, onu seveni de sev!" diye dua ediyor. Torunlarını "cennet kokulularım" diye seviyor.

Bir komşu düşün; mahalledeki çocuklarla atçılık oyunu oynuyor, çocuklar sırtına binmek için sıraya giriyor. Ağızlarına su doldurup yüzüne püskürten çocuklara kızmak yerine yakalamaca oyunu oynuyor onlarla. Çocuklar yanından geçerken onlara selam veriyor, hastalandıklarını duyduğunda onları ziyarete gidiyor.

Bir aile büyüğü düşün; yanında on yıl boyunca çalışan gence bir kere bile öf demiyor, niye şunu şöyle yaptın, demiyor.

Kim olduğunu tahmin ettin değil mi? Çevremizde böyle bir büyüğümüz olsa dediğini duyar gibiyim. Kim bilir ne kadar nasiplidir böyle biriyle aynı ailede yaşayan çocuklar!

Peki, ben büyüyünce böyle biri olacağım diyenler de yok mudur? Bu soruyu duyan çoğu kişinin "Ben!" diyeceğinden eminim. Çevremizde güzellikleri yaymak için önce kendimizden, ailemizden başlamalıyız.

Hemen bir plan kurup sevgiyi hâkim kılmaya çalıştığında sen bile şaşıracaksın sonucuna. Örneğin evde çok iyi anlaşamadığın bir kardeşin varsa, bugün eve gider ditmez ona "hayatımın anlamı" tarzında güzel bir söz söylemekle işe başlayabilirsin. Hatta ailenin her bir üyesine özel bir sevgi sözü seçip o şekilde hitap edebilirsin. Hem şaşıracaklarını hem de çok mutlu olacaklarını göreceksin. "Kimse bana özel bir sevgi ifadesi kullanmıyor" deme sakın. Sen vazgeçmeden devam et söylediğimi uygulamaya.

Bir de daha önce hiç hitap etmediğin güzel bir sözle aile fertlerine sarılmanı istesem olur mu? "Daha neler?" deme lütfen. Bu uygulama defalarca denendi, güven bana. İyiliğin ne kadar bulaşıcı olduğunu görünce hak vereceksin.

Sevgili Peygamberimizin sevgi dolu davranışlarına tanık olduk, asırlar önceden gelen bir bahar esintisi hissettik beraberce. "Ne güzel bir insan!" diye düşündük hepimiz içimizden. Oysaki yetim ve öksüz büyümüştü Peygamberimiz, çocukluğu da tek bir ailede geçmemişti. İlk önce dedesinin sonra amcasının yanında yaşamak durumunda kaldı. Annesine doyamadı. Babasını ise hiç tanımadı. Hayat serüveni zorluklar içinde geçti. Ama o sevginin gücüne inanmaktan hiç vazgeçmedi. Hasretini duyduğu aile sıcaklığını kendi çocuklarına, torunlarına en derininden yaşattı. Çocuklarla arasında hep sevgi dolu bir iletişimi oldu. Çocukların yanağını, saçını okşardı. Onların gözlerinin içine bakarak konuşmayı önemsedi hep.

Hayatıyla aslında bize şu mesajı verdi örneklerin en güzeli: Ailenin değerini bil.

Özlemini duyduğun güzellikleri ailende yaşatmak için adım at hemen. Senin sevgiyle hitap ettiğin, anlayış gösterdiğin kardeşin bu güzelliği kendi ailesinde de yaşayacak ve yaşatacak belki de.

Aile fertlerin sana emanettir unutma… Ailede yeşerir ve filizlenir tüm güzellikler. Ailelerde sevgi tohumları atılırsa baharlar gelir önce ülkemize, sonra dünyamıza...

Sevda DEMİRBAĞ BAYRAK

SORULAR

1. Metne göre sevgiyi yaymaya nereden başlamalıyız? Siz bu konuda hangi adımları atabilirsiniz?
2. Sizce neden Peygamber Efendimiz (sav) çocuklara bu kadar sevgiyle yaklaşmıştır?
3. Metinde bahsedilen güzel sözlerin aile içi ilişkilere etkisi ne olabilir? Örnek vererek açıklayınız.
4. Sizin için ailenin en kıymetli yönü nedir? Aileni sevdiğini hangi davranışlarınla gösteriyorsun?
5. Bu hikâyeden günlük hayatınıza yön verecek nasıl bir ders çıkabilirsiniz?

Deneme Adı	İlkbaharı Yaşamak İçin…
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim

Ailemiz… Bir olmanın, biricik olmanın anlam bulduğu yerdir. Yegâne sığınağımızdır. Bizlere sunulan birçok nimetin içinde belki de en kıymetli olanıdır. Huzur ve mutluluk kaynağı, sevginin ve merhametin doyasıya yaşanabileceği bir lütuftur bizim için. Aydınlık geleceğimize doğru, emin adımlarla yürüdüğümüz güvenli bir yoldur. İyiliği artırmanın, dünyaya iyiliği egemen kılmak için çalışmanın önemini öğrendiğimiz eğitim yuvamızdır.

Duygularımız… Hissettiğimiz duyguları tanımlayabilmek zordur bazen bizim için. Anlamlandırıp dile dökebilmek de... Özellikle sıkıntılı dönemlerden geçtiğimiz anlarda yaşadığımız duygular bizi sarsabilir değil mi? Bir çıkış yolu aramamıza sebep olabilir. Tutunacak dal ararız sanki. Bir başkasının varlığıyla daha da anlam kazanan varlığımızı hissetmek isteriz adeta. Dünyadaki yerimizi ve anlamımızı sorguladığımız bu anlarda bizlere destek olabilecek insanları yanımızda, yakınımızda görmek ne kadar kıymetlidir. Ailemizdir onlar… Evet, ne olursa olsun yine yanı başımızda yer alacaklardır.

Dünya… Bir koşuşturma içerisindeyiz bu dünyada. Kimi zaman yapayalnız hissediyoruz sanki kimse anlamıyor bizi. Kimi zaman ailemiz başta olmak üzere yakınlarımızdan uzaklaştırıyoruz kendimizi. Samimiyetin en hasını, "kabul görme duygusunun" en derinini ancak orada bulabiliriz oysaki…

Zaman… Su gibi hızlı akıp giderken oradan oraya savrulabiliyoruz, farkına bile varmadan. Bir bakmışız ki, aynı düşüncede buluştuğumuz ailemizle problem yaşadığımız zamanlar da oluvermiş. Tarihte de var bunun örnekleri. Hatırladın mı? Bir baba vardı, Kur'an'da anlatılan. Hani evladıyla aynı değerlerde aynı inançta buluşmak istiyordu ama evladı onun gibi düşünmüyordu. Babasının "doğru" dediğine evladı "yanlış" diyordu. O, aynı zamanda bir peygamberdi. "Hz. Nuh olmalı bu baba." dediğini duyar gibiyim. Evet, Hz. Nuh. Son ana kadar oğlundan ümidini kesmeyen, kendisiyle aynı duygu ve düşüncede buluşamadığı halde ondan şefkatini esirgemeyen bir baba. Öyle ya, hiç kıyabilir mi bir anne baba evladına. Bir de oğluna "...Yavrucuğum!..." diye başlayan öğüdüyle örnek olan, aile fertlerine merhamet dolu bir iletişim diliyle seslenen Lokman (a.s) da evlat sevgisini anlatır değil mi bizlere?

Tarihte çıktığımız yolculuğa devam edelim mi? Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) geldi aklıma. Hani bir gün arkadaşlarıyla birlikte oturuyordu. Orada bulunanlara ikram etmek için bir içecek getirdiler. Bunu gören Peygamberimiz, kendisine ikram edilen içeceği, orada bulunan bir çocuğun rızasını almadan ikram etmek istemedi. Çocuğun "Benden başlamanızı isterim." şeklindeki talebi üzerine ikrama ondan başladı. Zira tüm çocukların, anne babalarına olduğu gibi topluma da emanet olduğunu biliyordu o. Bir insanın yaşı, statüsü ne olursa olsun "senin varlığını önemsiyorum" demenin ne kadar önemli olduğunu da.

Ne demiştik? Huzurlu ve mutlu anlarımız kadar yüreğimizin daraldığını hissettiğimiz günler de yaşayabiliriz. Bu gibi zor zamanlarımızda ailemizin gölgesinde olmak, sırtımızı onlara yaslamaktır bize iyi gelecek olan.

Öyleyse onlar nasıl koruyup kolladılarsa bizi, biz de aynı şekilde sahip çıkmalıyız ailemize. Varlığıyla güven veren, ihtiyacımız olduğunda koşup gelen akrabalarımızla bağımızı kuvvetlendirmeliyiz. Koşulsuz sevebilmeli, gerektiğinde affedebilmeliyiz. Ne kadar önemsediğimizi hissettirmeliyiz sevdiklerimize; bazen güzel bir cümle bazen de tebessümle.

Yabancılaşmamalıyız birbirimize. Sosyal medyada kaybolup yanı başımızdakinin varlığını unutmamalıyız. Ekrana baktığımızdan daha fazla bakmalıyız "ailem" dediklerimizin gözlerine… Herkesten fazla dokunmalıyız onların yüreklerine. Dokunalım ki, o yürekler şifa olsun önce kendi kalbimize...

Ola ki sonbahar mevsimini yaşıyorsa ruhumuz, ilkbaharı yaşamak için fırsatlar aramalıyız, geç kalmadan ailemizle birlikte!

Sevdegül ÇEKIÇ

SORULAR

1. Metne göre aile neden "en kıymetli nimetlerden biri" olarak tanımlanmıştır? Açıklayınız.
2. Hz. Nuh'un ailesiyle yaşadığı durumdan hangi dersi çıkarabiliriz? Kendi cümlelerinizle ifade ediniz.
3. Peygamber Efendimizin (sav) çocuklara olan yaklaşımı metinde nasıl anlatılmıştır? Bu yaklaşım bize ne öğretir?
4. "Sosyal medyada kaybolup yanı başımızdakinin varlığını unutmamalıyız." cümlesiyle anlatılmak istenen mesaj nedir? Kendi hayatınızdan bir örnek vererek açıklayınız.
5. Bu metin size ne hissettirdi? Kendi ailenizle ilgili hangi duygularınızı harekete geçirdi?

DİJİTAL İÇERİK

https://www.youtube.com/watch?v=Ske7Rnr40bA

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Yusuf'un Dünyası 15.Bölüm

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 08 Dakika 52 Saniye

Konu: Akrabalık bağlarının korunmasının önemi

https://www.youtube.com/watch?v=X00026DyZhE

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Mutlu Aile- Çocuk İlahileri

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 3 Dakika 0 Saniye

Konu: Aile bireyleri

https://www.youtube.com/watch?v=D5NMYRLWbog

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Pantolon Hikayesi

Hedef Kitle: Ortaöğretim

Süre: 7 Dakika 43 Saniye

Konu: Kardeş sevgisi

https://www.youtube.com/shorts/J7TVxkNPLE4

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Gözbebeğimiz Aile

Hedef Kitle: Ortaöğretim

Süre: 59 Saniye

Konu: Ailenin önemi

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet ve Hadisler

"...Rabbim! Bana ve anne babama verdiğin nimete şükretmemi ve benim hoşnut olacağın yararlı bir işi yapmamı sağla; bana verdiğin gibi soyuma da salah ver; doğrusu Sana yöneldim, ben, kendini Sana verenlerdenim..."

Ahkâf, 46/15

"...Allah'tan başkasına kulluk etmeyin, anne babaya, yakınlara, yetimlere, düşkünlere iyilik edin, insanlarla güzel güzel konuşun, namazı kılın, zekâtı verin..."

Bakara, 3/83

"Sizin en hayırlınız, ailesine karşı en hayırlı olanınızdır. Ben de aileme karşı en hayırlı olanınızım..."

Tirmizî, Menâkıb, 63

"Allah'tan korkun ve evlâtlarınız arasında âdil olun!"

Buhârî, Hibe, 13

Özlü/Edebî Sözler

"Aile, insanın kendini bulduğu, sevgiyle büyüdüğü ve hayata hazırlandığı bir bahçedir. Bu bahçede ne ekilirse, çocukta o yeşerir."

Doğan CÜCELOĞLU

Esma'ül Hüsna

EŞ-ŞEKÛR (cc):

- Her iyiliği fazlasıyla mükâfatlandıran
- Teşekküre en çok layık olan
- Kalbe şükran duygusu veren

EŞ-ŞEKÛR İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

Rabbimin verdiği nimetler için şükrederim.

Ailemin ve yakınlarımın da bir nimet olduğunun farkında olurum.

Aile fertlerime sadece sözle değil davranışlarımla da teşekkür ederim.

Küçük iyilikleri de teşekküre değer görürüm.

Eğitici

- Öğrencilere Esmâü'l-Hüsnâ'nın açıklamasını yapar.
- Öğrencilere "Allah'ın güzel isimlerinden olan Eş-Şekûr ismini hayatımıza nasıl yansıtabiliriz?" sorusunu sorar.
- Cevaplar alındıktan sonra, yukarıda verilen açıklamaları öğrencilerle paylaşır.

3.HAFTA ETKİNLİK HAVUZU: MAHREMİYET

AKTİF ÖĞRENME

1. Etkinlik

Etkinlik	Güvenli Daire
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	Herkesin kişisel bir alanı olduğunu ve başkalarının alanına izinsiz girmenin rahatsız edici olabileceğini vurgulamak.

Eğitici,

✓ Öğrencilere şu soruları yönelterek her birinin cevap vermesini ister;

* Pencerelerimizi neden perdeyle kapatırız?

* Değerli eşyalar neden kasada saklanır?

* Çantalarımızda ve cüzdanlarımızda neden fermuar var?

* İnternet hesaplarımıza şifre tanımlamamızın sebebi nedir?

* Banyo ve tuvaletlerde neden kapı var?

* Gerektiğinde kapıları kilitlememizin sebebi nedir?

✓ Her çocuğun etrafına tebeşirle birer daire çizer. “Bu daireler sizin özel alanınız, buraya izinsiz kimse girmemeli.” şeklinde bir açıklama yapar.

- ✓ Her çocuğun kendine ait bir "güvenlik kelimesi" belirlemesini söyler. (Örnek: Dur!", "Hayır!", "Bana özel!")
- ✓ İki tane hakem belirlenir.
- ✓ Oyundaki belirleyici kural, daireye adım atılmadan önce güvenlik kelimesinin söylenmesidir. Hakem puanlamasını bu kurala göre yapacaktır.
- ✓ Her öğrenci, bir taraftan çizilen dairelerden birine girmeye çalışırken diğer taraftan kendi dairesinin içine kimsenin girmemesini sağlamaya çalışır.
- ✓ Birisi dairesine adım atmaya çalıştığında onu güvenlik kelimesiyle durdurmaya gayret eder.
- ✓ Dairesine en az kişinin girmesini başaran kişi oyunu kazanır.

2. Etkinlik

Etkinlik	Kişisel Bilgi Kartları
Hedef Kitle	Temel Eğitim
Amaç	Kişisel bilgilerin gizliliğini korumaya dikkat ve özen göstermelerini sağlamak.

- Etkinlik öncesi dijital dünyada mahremiyete yönelik bilgilendirmeler yapılır.
- Aşağıda verilen basılı materyal öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
- Öğrencilere basılı materyalden birer tane verilerek işaretli bölümlerden kesmeleri kişisel kartlarını hazırlamaları sağlanır.
- Öğrenciler ikişerli olacak biçimde eşleştirilir.
- İkili takımlardaki öğrencilerin her biri kartlarını yazılar üste gelecek biçimde kendi önüne dizer.
- Öğrencilere önlerindeki kartlarda bulunan sorulardan bazılarının kişisel mahremiyet alanı ile ilgili olduğu belirtilir.
- Sanal bir ortamda oldukları ve takım arkadaşıyla birbirlerini tanımayıp ilk defa tanışacaklarını hayal etmeleri söylenir.
- Her takımdan gönüllü bir öğrenci kişisel kartlardan "Merhaba adın ne?" kartındaki soruyu yönelterek oyunda tanışmayı başlatır. Tanışma başlangıcından sonra öğrenciler karşılıklı olarak ve kartlardan bağımsız çeşitli sorular yöneltir.
- Birbirlerine cevap verirler.
- Kişisel mahremiyet alanına yönelik yöneltilen bir soru içeren kartta cevaplayıcı öğrenci, yöneltilen sorunun cevabını vermemeli soruyu yönelten arkadaşına "Bu kişisel bir bilgi sana cevap veremem" demelidir. Kişisel bilgi kartı kendinde kalmalıdır.
- Cevap verirse soruyu soran öğrenci cevaplayan oyuncunun kartını alır.
- Oyunun sonunda kendi kişisel bilgi kartlarını koruyan kazanır.

Merhaba,adın ne?

Hangi şehirde yaşıyorsun?

Kaç yaşındasın?

Evin nerde,adresini yazar mısın?

Aileni biraz anlatır mısın?

Aynı okulda okuyor olabiliriz,hangi okuldasın?

İnternette oyun oynamayı sever misin?

Boş zamanlarında nerelere gidersin?

Göndereceğim oyun linki ile birlikte oyun oynamaya ne dersin?

Bir fotoğrafını gönderir misin?

Profilini göremiyorum, dış görünüşünü biraz anlatır mısın?

Tanıştığımıza memnun oldum,telefon numaranı verebilir misin?

3. Etkinlik

Etkinlik	Arkadaş Seçerken
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Sosyal medya arkadaşlıklarının tehlikeleri konusunda farkındalık sağlamak.

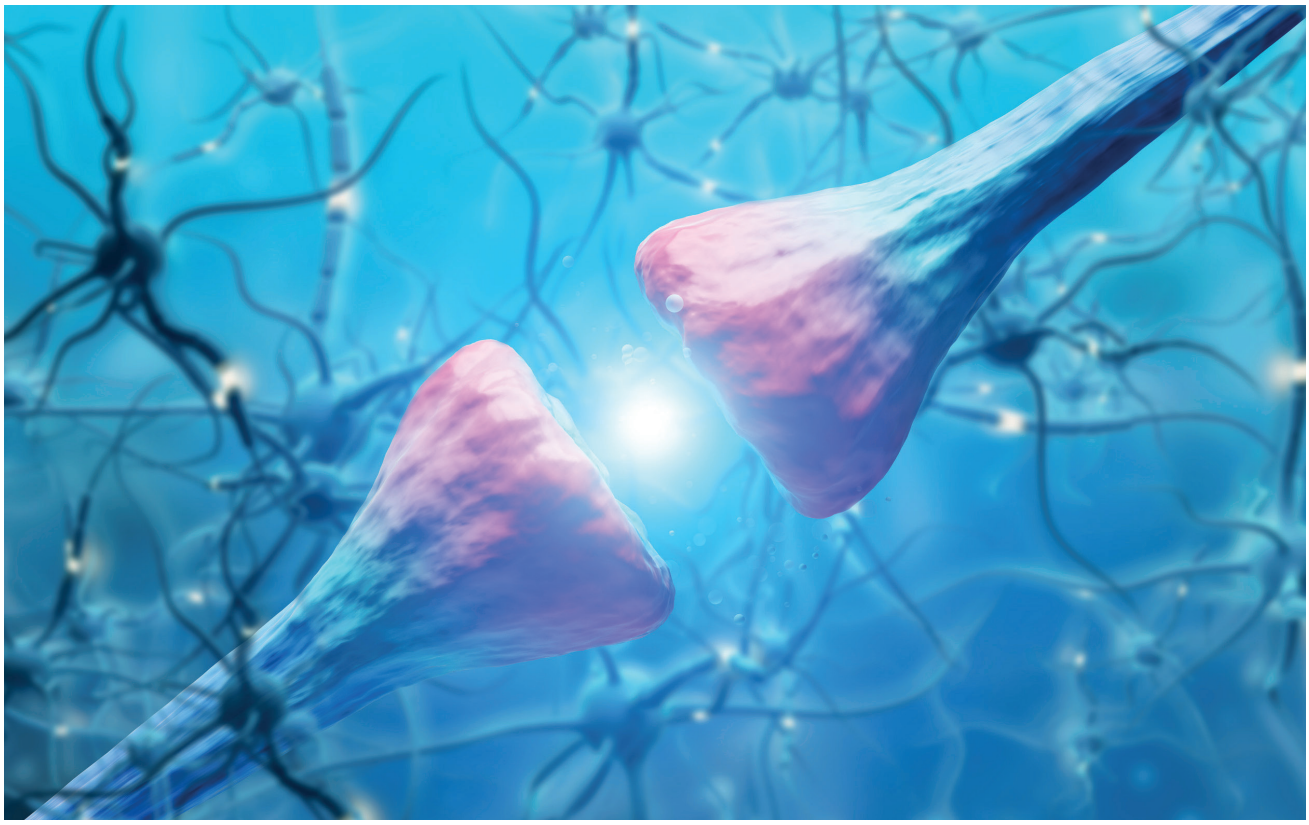

"Beynimizde, başkalarının davranışlarını görünce onları kopyalayan ayna nöronlar vardır.

Bu yüzden biri gülümseyince biz de gülümseriz, biri esnerse biz de esneriz. Sürekli kötü söz söyleyen bir arkadaşla zaman geçirirsek fark etmeden aynı dili kullanmaya başlarız. Ders çalışmayı seven bir arkadaş grubumuz olursa dersler konusunda daha kolay motive oluruz. Ayna nöronlar sayesinde birbirimizden farkında olmadan etkileniriz. İyi davranışları da kötü davranışları da fark etmeden taklit ederiz.

Bu yüzden kiminle vakit geçirdiğimiz, kimlerle arkadaşlık kurduğumuz ve arkadaşlık kurarken hangi kriterlere sahip olduğumuz çok önemlidir.

Eğitici,

- Bilgilendirme metnini okuyarak öğrencilere aşağıdaki soruları yöneltir;
- Peygamber Efendimiz; "Kişi dostunun dini üzeredir. Bu yüzden her biriniz, kiminle dostluk ettiğine dikkat etsin."
  - * Atalarımız; "Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim."
  - * Yazar Jim Rohn; "İnsan, en çok vakit geçirdiği beş kişinin ortalamasıdır." derken bize ne anlatmak istemiş olabilirler?
- Sosyal medyada karşılaştığımız içerikler ve kurduğumuz arkadaşlıklar ayna nöronlarımızı nasıl etkileyebilir?
- Cevaplar alındıktan sonra eğitici aşağıdaki etkinlik kâğıtlarını öğrencilere dağıtır.

3-2-1 KARTI

İsim Soyisim: _____

3

Arkadaşlarımda olmasını istemediğim üç özellik

2

Sosyal medyada arkadaşlık kurarken dikkat ettiğim iki özellik

1

Arkadaşlarımla birlikte yapmaktan en çok hoşlandığım etkinlik

4. Etkinlik

Etkinlik	Akrostiş
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile ve mahremiyet değerleri konusunda farkındalık oluşturmak.

Eğitici;

- Aile ve mahremiyet kavramları konusunda kısa bir konuşma yapar.
- Bu kavramlar bir arada kullanıldığında neler düşündükleri hususunda öğrencilerden de geri bildirim alır.
- Öğrencilere aile içi mahremiyet kurallarının korunmasının önemi konusunda açıklama yapar.
- Öğrencilerden aile veya mahremiyet kelimesi ile akrostiş yazmalarını ister ve öğrencilerin şiirlerini besteleyebileceğini söyler.
- İsteyen öğrencilerin akrostişleri kulüp panosunda sergilenir.

Akrostiş Örneği:

Muhafaza edilmeli sınırlar,

Ailemiz için özeldir sırlar.

Hassasiyet göstermeli mahremiyetlerimize,

Rüya gibi anılar biriktirelim sevdiklerimizle.

Evimizdir, yuvamızdır en değerli sığınağımız,

Muhteşem bir kaledir, o bizim güvenli limanımız.

İçimizden geldiği gibiyizdir bir arada,

Yanımızdakiler gerçek sevgiyi sunduğunda.

Ellerimiz kenetlenir, samimiyeti hissederiz orada,

Tükenmeyiz, tüketmeyiz huzuru ailemizde bulduğumuzda.

5. Etkinlik

Etkinlik	Benim Alanım
Hedef Kitle	Temel Eğitim
Amaç	Öğrencilere kişisel sınırlarını tanıma ve bu sınırları koruma becerisi kazandırmak.

Eğitici;

- ✓ Her öğrenciye birer kâğıt verir.
- ✓ Öğrenciler, kâğıda iç içe üç çember çizer:
  - * İç çember: Kendine ait kişisel alanı (odası, özel eşyaları vb.)
  - * Orta çember: Paylaşılabilir ama izne ihtiyaç duyulan alanlar
  - * Dış çember: Herkesle paylaşmakta sakınca görmediği alanlar
- ✓ Öğrenciler çemberlerden oluşturdukları her alana örnek cümleler yazar ve renklendirir.
- ✓ Etkinlik sonrası, öğrenciler isterse çemberini sınıfla paylaşır.

6. Etkinlik

Etkinlik	Sınırını Çiz
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Arkadaşlık kurarken nelere dikkat edilmesi gerektiğinin farkına varmak.

Eğitici,

- Örnekte verilen oyun kâğıdını çoğaltır.
- Öğrencileri ikişer ikişer eşleştirir.
- Her gruba birer tane oyun kâğıdı verir.
- Öğrencilere oyunun kurallarını anlatır ve örnek cümleleri okuyup akıllarında tutmaları için birkaç dakika süre verir.
- Aynı grupta olan iki öğrenci farklı renk kalem kullanır.
- Yarışmacılar iyi bir arkadaşta olması gereken özelliklere örnek olarak verilen cümlelerden birini söylemeye ve yuvarlak şekillerin etrafında kareler oluşturmaya çalışır.
- Öğrenciler özgün cümleler de kurabilir.
- Bir öğrenci aynı cümleyi iki kez kullanamaz.
- Cümleyi söyleyen kişi yuvarlak şekillerin etrafında bir çizgi çizme hakkı elde eder.
- Cümle söyleyemeyen kişi kare oluşturmak için çizgi çizme hakkını kaybeder ve cümle söyleme sırası karşı tarafa geçer.
- En çok kare oluşturan kişi oyunu kazanır.

Oyunda Kullanılabilecek Cümleler:

- ✓ Yalandan uzak durmalı.
- ✓ Dürüstlükten vazgeçmemeli.
- ✓ Özel hayatlara müdahil olmamalı.
- ✓ Tatlı dilli olmalı.
- ✓ Hakaret, aşağılama içeren bir üslup kullanmamalı.
- ✓ Yapıcı ve anlayışlı olmalı.
- ✓ Nezaket sahibi olmalı.
- ✓ Saygılı olmalı.
- ✓ Emoji kullanımına dikkat etmeli.
- ✓ Hoşlanılmayan davranışları yapmamaya özen göstermeli.
- ✓ Uygunsuz gönderiler paylaşmamalı.
- ✓ Zamansız oyun isteği göndermemeli.
- ✓ Sosyal medyayı sınırlı kullanmalı.
- ✓ Başkalarına ait verileri izinsiz paylaşmamalı.
- ✓ Çevresi ile uyumlu olmalı.
- ✓ Sorumluluk sahibi olmalı.
- ✓ Sır saklayabilmeli.
- ✓ Gizli halleri araştırmamalı.
- ✓ Dedikodu yapmamalı.
- ✓ Laf taşıyıcı olmamalı.
- ✓ Kişiliğinize saygılı olmalı.
- ✓ Hata yaptığında özür dileyebilmeli.
- ✓ Çevreye, doğaya, insanlara sevgi dolu olmalı.
- ✓ Öğrenmeye, okumaya açık olmalı.
- ✓ Espriyi, takılmayı tadında bırakabilmeli.
- ✓ İstemediğiniz ortamlara girmeye zorlamamalı.
- ✓ Kötü alışkanlıklardan uzak durmalı.
- ✓ Değerleri olmalı.
- ✓ Adaletten ayrılmamalı.
- ✓ Çıkar için dostluk ve arkadaşlıkları ikinci plana atmamalı
- ✓ Sorumluluklarınızı yerine getirmeniz konusunda destek olmalı.
- ✓ Alçakgönüllü olmalı.
- ✓ Teşekkür etmeyi bilmeli.
- ✓ Yapıcı eleştiriler yapmalı.
- ✓ Gerçek kişiliğini gizlemeye çalışan biri olmamalı.
- ✓ Hataları hoş görebilmeli.
- ✓ Gönül almayı bilmeli.

7. Etkinlik

Etkinlik	Bir Bilene Soralım
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Öğrencilerin kişisel bilgileri koruma konusundaki karar verme becerilerini geliştirmek.

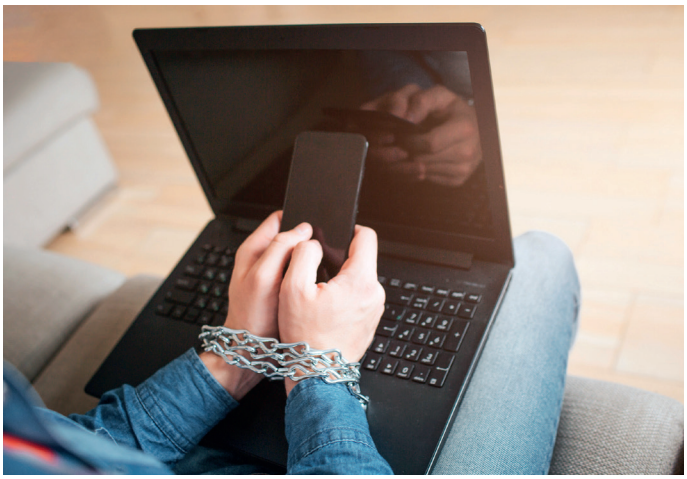

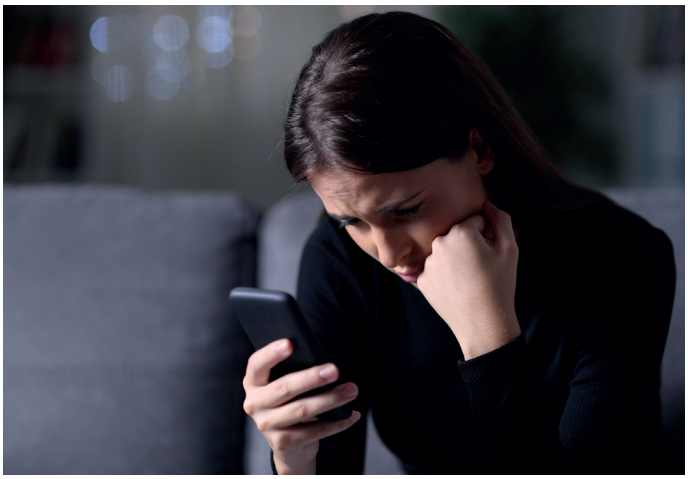

Eğitici;

- Rehber öğretmen veya bir danışman ile işbirliği yapar.
- Siber zorbalık, dijital ayak izi, siber güvenlik, bilinçli internet kullanımı, medya okuryazarlığı konularında bilgi sahibi uzman kişileri okula davet ederek seminerler düzenler.
- Emniyet müdürlüklerinde bu konularda deneyimli uzman kişilere ziyaret düzenler.
- Velilerin de bu konularda bilinçlenmesi için eğitimlere katılmasını teşvik eder.
- Eğitim sonrası eğitici, öğrencileri gruplara ayırarak siber zorbalık, siber güvenlik, bilinçli internet kullanımı, medya okuryazarlığı konularını oluşturduğu gruplara paylaştırır.
- Her gruptan kendi konularıyla ilgili bir poster tasarlamalarını ister.
- Hazırlanan posterler kulüp panosuna, okulun koridorlarına, sınıflara asılarak farkındalık oluşturulur

8. Etkinlik

Etkinlik	İşaret Diliyle Öğreniyoruz
Hedef Kitle	Ortaöğretim
Amaç	Türk İşret Dili Alfabesi kullanarak mahremiyetin önemine dikkat çekmek.

Eğitici,

- Türk İşaret Dili alfabesini çoğaltarak öğrencilere dağıtır.
- Bulmacadaki her bir şeklin bir harfe karşılık geldiğini söyler.
- Öğrencilerin bulmacalarda verilmiş olan kelimeleri alfabeye bakarak bulmalarını ister.
- Bulmacalar tamamlandıktan sonra öğrencilerle her bir cümlenin anlamı üzerinde değerlendirme yapar.

TÜRK İŞARET DİLİ ALFABESİ
A B C Ç D E F G Ğ H
I İ J K L M N O Ö P
R S Ş T U Ü V Y Z

1. HADİS:

2. HADİS:

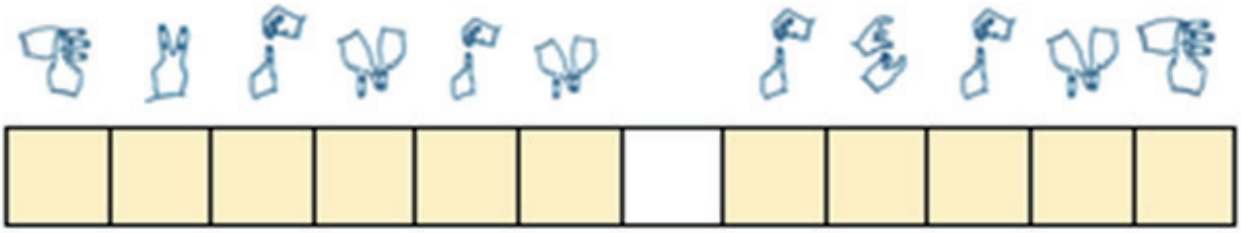

Cevap Anahtarı

1. HADİS: Birbirinizin gizli hallerini araştırmayın.

2. HADİS: Bir kimsenin başkasının evinin içine izinsiz bakması helal değildir.

9. Etkinlik

Etkinlik	Dijital Ayak İzi
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Öğrencilerin dijital ortamda bıraktıkları izleri fark etmeleri ve bilinçli davranmalarını sağlamak.

Eğitici,

- Öğrencilere aşağıdaki bilgilendirme metnini aktarır.

İnternette yaptığımız her arama, girdiğiniz her site, yaptığımız her kaydırma, her etkileşim ve kısacası her faaliyet, geride bizden bir iz bırakır. Siz, silseniz bile hiçbir veri tamamen yok olmaz ve dijital ayak iziniz olarak sistemde kalır. Dijital ayak izimiz sanal varlığımızı inşa eder. Eğer kişisel verilerimiz güvenilmez ellere geçerse dijital izlerimizi takip edenler, hakkımızdaki pek çok bilgiye rahatlıkla ulaşabilir ve zor durumda kalmamıza sebep olabilirler. İtibarımızı, mahremiyetimizi ve hatta geleceğimizi etkileyebilirler.Bu yüzden, interneti bilinçli kullanmak, medya okuryazarlığı bilincine sahip olmak bizi birçok tehlikeden koruyabilir.

- Öğrencileri gruplara ayırarak her bir gruba aşağıdaki konulardan birisini seçmelerini söyler.
  - ✓ Pasif ve aktif dijital ayak izi nedir?
  - ✓ Bıraktığımız izler ne anlama gelir?
  - ✓ Dijital ayak izimizi nasıl güvenli bir şekilde yönetebiliriz?
  - ✓ Güvenli bir çevrimiçi dünya oluşturmak neden önemlidir? Bizi hangi tehlikelerden korur?
  - ✓ Dijital vatandaş nedir? Sorumlu bir dijital vatandaş nasıl davranır?
- Eğitici rehberliğinde grupların araştırmaları derlenir.
- Kulüp öğrencileri, derlemiş oldukları bilgileri okulun konferans salonunda sunum yaparak veya drama oluşturarak sunarlar.

10. Etkinlik

Etkinlik	Topla Verileri-Koru Kendini
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Sosyal medyada korunması gereken kişisel verilerin neler olduğunu öğrenmek.

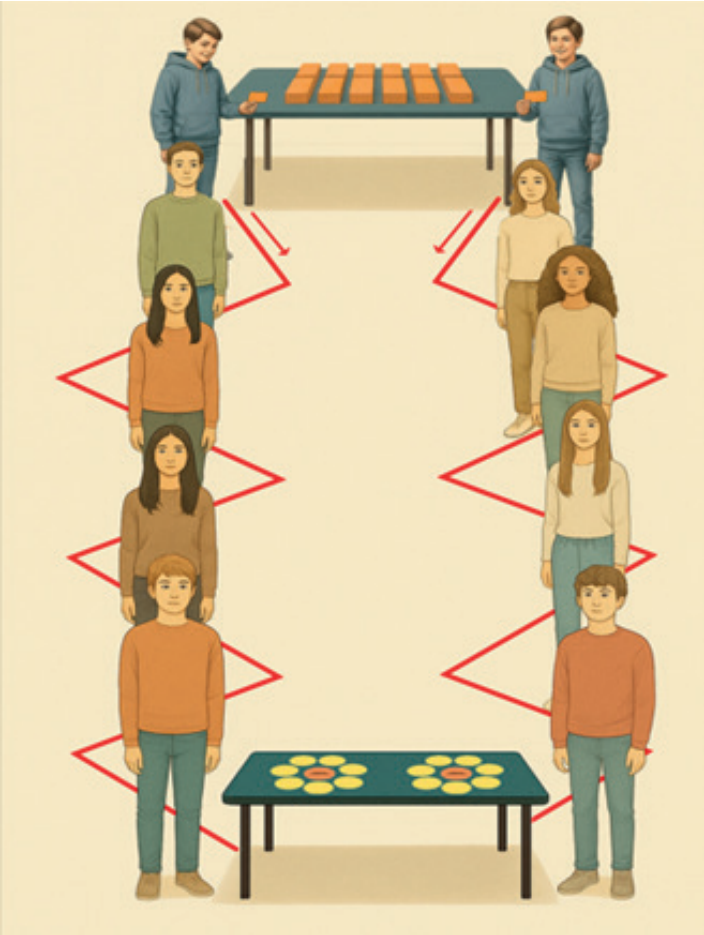

Eğitici;

• Oyun alanının en uzak iki noktasına birer masa yerleştirerek oyun oynanacak alanını hazırlar.

• Öğrenciler iki gruba ayrılır.

• Her grubun tek sıra halinde durması sağlanır.

• Kişisel verilerin yazılı olduğu yuvarlak kesilmiş kartlar hazırlanır.

• Örnekte verilen "Kavram Haritası" öğrencilerin ön tarafındaki masaya, "Kişisel Veri Kartları" öğrencilerin arka tarafındaki masaya yerleştirilir.

• Her iki grubun kartları farklıdır. Birbirine karışmayacak şekilde masanın iki tarafına ayrı ayrı konur.

• Sıranın en arkasında yer alan öğrenci eğiticinin "başla" komutuyla arka tarafta duran masadaki kendi grubuna ait olan kişisel veri kartlarından birini alır.

- Grubunda bulunan her bir öğrencinin arasından zikzak yaparak geçer ve hızlı bir şekilde öndeki masaya ulaşmaya çalışır.
- Elindeki kişisel veri kartını kavram haritasına önceden masaya konulmuş olan yapıştırıcı yardımıyla yapıştırır.
- Aynı işlemi bütün öğrenciler tekrar eder.
- Kişisel veri kartlarını en kısa sürede kavram haritasındaki boşluklara yerleştiren grup yarışmayı kazanır.

DİJİTAL ŞİFRELER

BİYOMETRİK VERİLER

PASAPORT NUMARASI

TAŞIT PLAKASI

FİNANSAL BİLGİLER

KİMLİK BİLGİLERİ

KAN GRUBU

FOTOĞRAF

İLETİŞİM BİLGİLERİ

GÖRÜNTÜ KAYDI

SAĞLIK BİLGİSİ

FİZİKİ ÖZELLİKLER

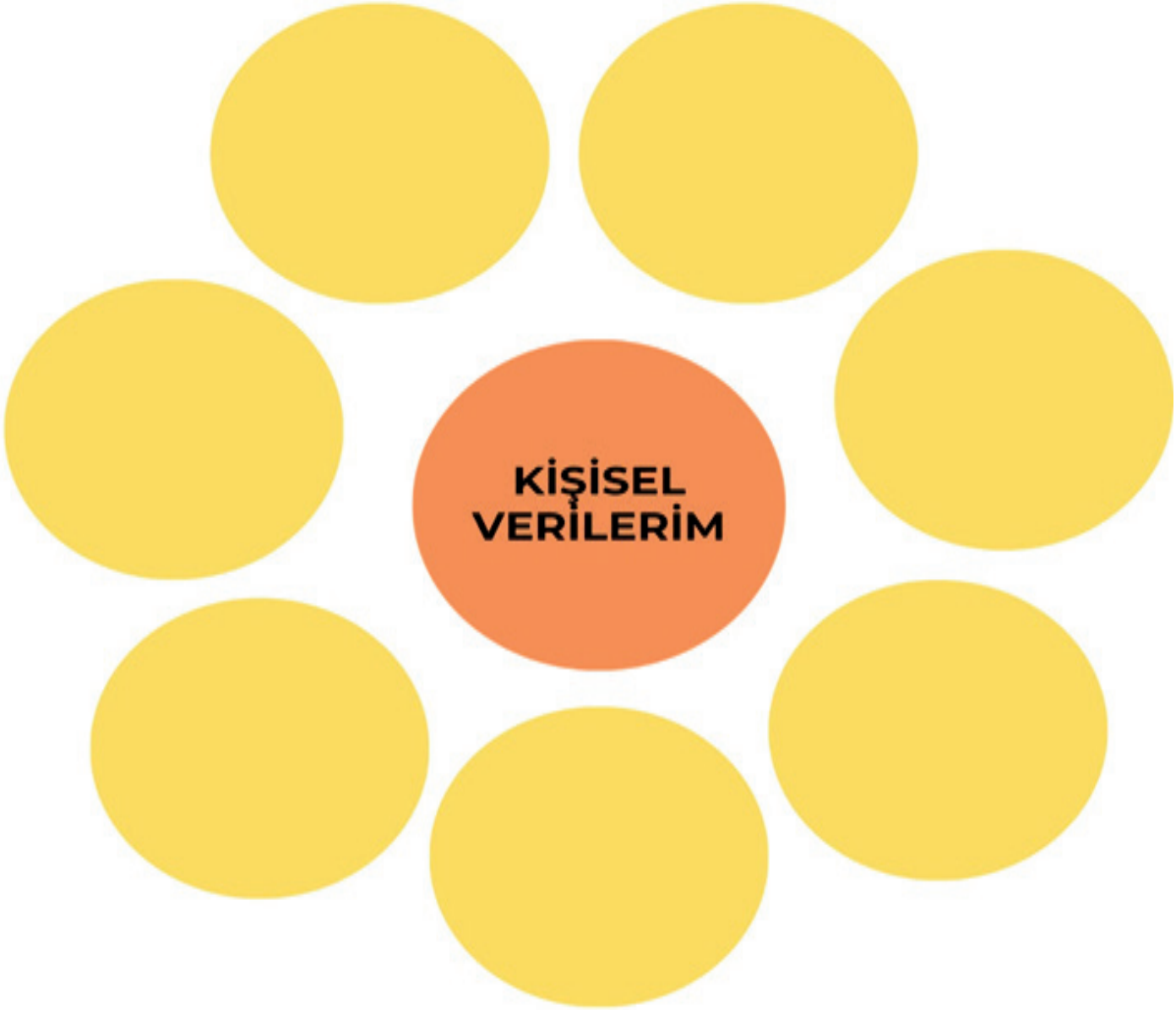
KİŞİSEL
VERİLERİM

11. Etkinlik

Etkinlik	Sen Olsan Ne Yapardın?
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Öğrencilerin kişisel bilgileri koruma konusundaki karar verme becerilerini geliştirmek.

Eğitici,

- Kulüp öğrencileriyle işbirliği yaparak siber zorbalıkla ilgili farkındalıklarını ölçmek için tüm okul öğrencilerine uygulanmak üzere anket hazırlar.
- Sorular, kulüp öğrencilerinin fikirleri alınarak arttırılabilir.
- Anket çalışmasına öğrencilerin sosyal medyada en çok takip ettikleri siteler ve youtuberların kim olduğuna dair açık uçlu sorular da eklenerek, öğrencilerin kimleri örnek aldığı, kimlerle arkadaşlık kurduğu ile ilgili bilgiler de eklenebilir.

1 Çevrim içi oyun oynuyorsun, tanımadığın, senden yaşça büyük birisi cep telefonu numaranı istiyor veya nerede oturduğunu soruyor?

A. Bilgilerimi veririm, çünkü belki yakın oturuyoruzdur arkadaş oluruz.

B. Önce ben onun bilgilerini isterim.

C. Cevap vermem, engellerim.

Cevap C: Tanımadığımız kişilerden gelen bu tip istekleri kabul etmemeli, dikkatli olmalı ve bilgilerimizi paylaşmamalıyız.

Bazı kişisel verilerin bu platformlarda paylaşılması, telafisiz zararlara sebep olabilir. Bilgilerimize ulaşan siber zorbalar, bunları bize karşı kullanabilir.

2 Sosyal medya hesaplarının gizlilik ayarları nasıl olmalı?

A. Herkes beni istediğinde bulabilmeli, böylece daha çok arkadaşım olur.

B. Arkadaşlarımın arkadaşları beni istediğinde bulabilmeli, ortak arkadaşlarımız var sonuçta.

C. Sadece benim istediğim kişiler beni bulabilmeli, sosyal medya benim özel alanım.

Cevap C: Paylaşım çevremizi herkese açık yapmak yerine sadece kişilerimizle bu alanı sınırlandırabiliriz. Kötü niyetli siber saldırganların hedefi olma olasılığımızı azaltmış oluruz. Böylece özel bilgilerimiz zorbaların eline geçmeyecektir ve bunları bize karşı kullanamayacaklardır.

3 Sosyal medya hesaplarından tanımadığın kişilerden arkadaşlık teklifi aldığında ne yaparsın?

A. Tanımıyorsam kişiyi reddederim.

B. Ortak arkadaşımız var mı diye bakarım. Yoksa reddederim.

C. Kabul etmeden önce tanışmak için mesaj atarım.

Cevap A: Sosyal medya, iletişimi kolaylaştırır. Birçok arkadaşlık teklifi alabiliriz. Ancak tanımadığın bir kişiyle sosyal medyada arkadaş olman, kişisel bilgilerini ona açman anlamına gelir. Sosyal ağlar bizim özel alanımızdır. Bizlere zarar verebileceklerini unutmamalı tanımadığımız kişilerin isteklerini kabul etmemeliyiz.

4 Seni tanıdığını söyleyen bir kişiden mesaj aldın. Eski okulunda birlikte okuduğunuzu, yan sınıfında olduğunu söylüyor. Ama sen bu kişiyi daha önce gördüğünü hiç hatırlamıyorsun. Sana şuan hangi okula gittiğini soruyor.

A. Beni tanıyormuş sonuçta sohbet edebiliriz.

B. Ben onu tanımıyorum, siber zorbalığa maruz kalabilirim kişisel bilgilerimi vermem. Gerektiğinde bu kişiyi engellemekten çekinmem.

C. Profil resmine bakarım iyi birine benziyorsa konuşmamda bir sakınca olmaz.

Cevap B: Bizi tanıdıklarını söyleyenlere itibar etmemeliyiz ve özel bilgilerimizi vermemeliyiz. Kontrol bizim elimizde olmalı ve bilinçli bir yaklaşım sergilemeliyiz. Tanımadığımız insanlara karşı temkinli olmalıyız.

5 Birisi telefon numaramıza mesaj atmış. Onu görüntülü aramazsak herkese numaramızı dağıtacağını söylüyor.

A. Kişiyi ararım ve beni rahatsız etmemesini söylerim.

B. Bu davranış bir siber zorbalık. Cevap vermem hemen aileme, öğretmenime haber veririm, onlar bana yardımcı olur.

C. Kendi telefonumdan değil, başka bir arkadaşımın telefonundan ararım. Yapmamasını rica ederim.

Cevap B: Siber zorbalık herkesin başına gelebilir. Öncelikle yapmamız gereken sakin olmak ve büyüklerimize haber vermektir. Ebeveynlerimizin ve büyüklerimizin tecrübelerine güven duymalıyız.

6 Birinden kötü yorumlar içeren hatta tehdit eden bir dil kullanılmış bir mesaj aldın ne yaparsın?

A. Cevap vermem, mesajı silerim.

B. Cevap verir ben de ona tepki gösteririm. Kimse benimle böyle konuşamaz.

C. Mesajı cevaplamam ama gelen kutumda tutarım. Elimde delil olmalı.

Cevap C: Böyle durumlarda bu zorbalığa karşılık verip durumu daha karmaşık bir hale getirmemeliyiz. Eğer tehdide maruz kalırsak durumu okuldan ya da aileden bir yetişkine hemen anlatmalıyız. Delil niteliğindeki mesajlar elde tutulmalıdır. Bu kişileri engellemekten çekinmemeliyiz.

Soru Kaynak: RTÜK/Medya Ve Çocuk Dergisi

- Anket sonrasında sorular ve doğru cevapları okul panosunda yayımlanır.
- Öğrencilerin sosyal medyada en çok takip ettikleri siteler ve youtuberların kim olduğuna dair açık uçlu sorular da ankete eklendi ise hazırlanacak panoda kimleri örnek almamız gerektiğine dair bilim, spor, sanat dallarında başarılı olmuş örnek şahsiyetler ve faydalı içerik içeren youtuberlar paylaşılır.

EDEBİ METİN

Hikâye Adı	Kapısı Kapalı Odalar
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim

Bazı kapılar vardır, ses etmeden geçemezsin önünden. Bazı odalar vardır, içeriden davet gelmedikçe girilmez. Kapalıysa bellidir: Dokunmazsın. Çünkü içerde biri vardır. Ve belki o kişi, orada kendini toplamaya çalışıyordur.

Ben küçükken babaannemin evinde bir oda vardı. Kapısı hep kapalı dururdu. İçeride ne olduğunu merak ederdim ama kimse açmaz, açtırmazdı. Bir gün sordum:

"Babaannem neden oraya kimseyi sokmaz?"

Babam dedi ki:

"Orası onun odası. Nefes aldığı yer. Her insanın öyle bir yeri olmalı."

O yaşta pek anlamadım. Ama büyüdükçe fark ettim… Mahremiyet, sadece dört duvar arasında değil. İnsan kendi içini de saklar bazen. Yüzünü gösterir ama kalbini göstermez. Elini uzatır ama her duygusunu teslim etmez. Çünkü insan, kendine ait olanı korumak ister. Ruhuna ait olanı da. Aslında mahremiyet, insan ruhunun örtüsüdür.

Ve ne yazık ki biz, birbirimizin odalarına kapı çalmadan giriyoruz artık. Sözle, bakışla, ekranla… Sosyal medyada birinin hayatına izinsiz göz atmak, özelini paylaşmak, sırrını yaymak… Bunlar kapalı kapıları zorlamak gibi. Belki girdiğimiz yerde bir dua vardı. Belki biri ağlıyordu. Ve biz, ayakkabılarımızla daldık içeri.

Gönül sarayının kapıları vardır, her gönül her gönle açılmaz.

Bazı sözler, bazı acılar, bazı sevinçler yalnızca sahibine emanettir. Paylaşılmak için değil, korunmak için vardır. Çünkü her kalp, her kalbi taşıyamaz. Her göz, her sırrı taşıyamaz.

Oysa “mahremiyet”, “emanet” ile kardeştir. Kalp evdir, sır misafir. Edep ise kilittir kapının üstünde. Birine emanet verilen kalp, sır, söz ya da suskunluk; korumakla yükümlüdür. Hakk’a saygı duymak neyse, bir kulun gizlisine saygı da odur. Çünkü Allah bile “kulun kalbi benim nazargâhımdır” derken, insanın içini kutsal saymıştır.

İşte tam da bu yüzden, “Mahremiyet, insan olmanın özüdür” diyor Kemal Sayar. Çünkü insan, varlığını koruyabildiği yerde insandır. Sınır çizebildiğinde, saklayabildiğinde, içindeki kıymetliyi dış dünyanın hoyratlığına karşı savunabildiğinde... Kalbinin örtüsünü kaldırmak da örtmek de bir iradedir. Ve bu irade, insanı eşref-i mahlûkat yapar.

Bazı insanlar sessizliğini paylaşmaz. Bazı insanlar gözyaşlarını bile saklar. Çünkü mahremiyet, güvenin bahçesidir. O bahçeye ancak ayakkabını çıkararak, yüreğini temizleyerek girebilirsin. Ya da bazen hiç girmemen gerekir. Çünkü o bahçe sadece sahibine aittir.

Mahremiyetin başladığı yerde edep başlar. Ve edep, insan olmanın en zarif halidir.

Artık biliyorum: Babaannemin kapalı odası sadece eşyaları değil, kendi içini saklıyordu. Ve ben büyüdükçe fark ettim... Her insanın kapalı bir odası vardır. Ve her oda, bir duadır.

Kapıyı çalmadan girme.

Sibel ÇAVUŞ

SORULAR

1. Yazar, mahremiyeti sadece fiziksel bir alan olarak mı tanımlıyor? Metinden örnek vererek açıklayınız.
2. "Kalp evdir, sır misafir.” cümlesiyle ne anlatılmak istenmiştir? Bu ifadeyi kendi hayatınızla ilişkilendirerek yorumlayınız.
3. Sosyal medyada başkalarının hayatına izinsiz müdahale etmek ile mahremiyet arasında nasıl bir ilişki kurulmuştur? Açıklayınız.
4. “Mahremiyetin başladığı yerde edep başlar.” ifadesinden ne anlıyorsunuz? Günlük yaşamda bu sözü rehber edinmenin birey ve toplum üzerindeki etkileri neler olabilir?
5. Metne göre mahremiyet ile güven ilişkisi nasıl kurulmuştur? Bu ilişkinin bozulması bireyler arasında ne gibi sonuçlar doğurabilir?

Deneme Adı	Sanal Mutluluklar Peşinde Koşmak
Hedef Kitle	Ortaöğretim

Değerli olanın korunmasıdır. Dokunulmazlıktır. Her fert için en özel olanı ifade eden bir kavramdır. Sınırların ihlal edilmemesidir. Saygı duymasıdır bir kimsenin diğerinin özel hayatına…

Yukarıda kısaca tarif ettiğimiz bu değerli kavram mahremiyettir. Saygıya layık biz insanlar için olmazsa olmaz en temel haklarımız arasındadır. Peki, daha kapsamlı bir şekilde ifade etmek istersek, nedir ve neleri içinde barındırır mahremiyet?

Mahremiyet güvendir. Kendimizi güvende hissetmemizi sağlayan, bizlere doğru ve yerinde hareket etme imkânı sunan son derece hayati bir ihtiyaçtır. Bedenimizi, yaşadığımız mekânı, kendimize ve ailemize ait olan özel bilgileri korumaktır. Utanma olarak ifade edilen haya duygusunun belirli kurallarla şekillenmiş halidir. İç huzurumuzu sağlayan duygunun da adıdır o.

Pencerelerini perdelerle örttüğümüz yaşam alanımızın özel bir alan olduğunu unutmadan hareket ederiz mahremiyet duygusuna sahip olduğumuzda. Başkaları nasıl izin almaksızın evimize girip çıkamıyorsa bizim de başkalarının evlerine veya odalarına izin almadan, selam verip varlığımızı fark ettirmeden giremeyeceğimizin bilincinde oluruz. Hayat Kitabımızdaki şu ayet, kulağımıza küpe olur: "Ey iman edenler! Kendinizi tanıtıp izin almadan ve içinde oturanlara selam vermeden kendi evinizden başka evlere girmeyin..." (Nûr Sûresi, 24/27)

Ailemiz için önemli ve dokunulmaz olanı da kapsar mahremiyet kavramı. En kıymetli hazinemiz olan ailemizin özel bilgi, belge ve görüntülerini koruduğumuz ölçüde devam eder huzurumuz. Sözünü ettiğim bu durum, Kur'an'da "libas" yani örtü kavramı ile ifade edilir. Aile fertleri birbirlerine örtüdür adeta. Giydiğimiz bir hırka soğuktan nasıl koruyorsa bizi, öylece sarıp sarmalar aile fertlerimiz de en özelimizi.

Bir başkasının özelini araştırmamak, onun hakkında bildiğimiz şeyleri aleyhine kullanmamak da mahremiyet kuralları arasındadır. Yalandan, iftiradan, başkalarının hoşuna gitmeyecek şekilde arkasından konuşmaktan ve boş sözlerden uzak durduğumuz anlar, mahremiyet duygusuyla bezendiğimiz zamanlardır. "Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur." (İsrâ, 17/36.) buyuran Allah, davranışlarımızın bir sorumluluğunun olduğunu hatırlatmaktadır.

Yukarıda verdiğimiz bilgiler ışığında mahremiyetlerimiz ve sosyal medya konusunda biraz düşünmeye ne dersiniz? Sorumluluk sahibi olmak… Gerçekleştirdiğimiz eylemlerin olumlu/olumsuz sonuçlarını öncesinde hesap edebilmek… Sosyal medyada video izlemek gibi bazı alışkanlıkların, iş ve uykudan sonra vaktimizi en çok harcayan aktiviteler arasında yer aldığından bahsediyor yapılan bazı araştırmalar. Bu platformların, sunduğu imkanların yanında maalesef bizleri olumsuz yönde etkilediğinin de farkındayız artık.

Sosyal hayattaki gerçekliklerimizden uzaklaşarak sanal dünyada mutluluk aradığımız anlardan da söz ediliyor yer yer. Ailemizle ya da arkadaşlarımızla yaşadığımız en mutlu anlarımızı, sosyal medyada paylaşıp kaç beğeni aldığımızı merak ederken gerçek hayatın inceliklerini kaçırdığımızdan mesela. Hiç bu açıdan bakmış mıydınız sosyal medyadaki meşguliyetlerimize? "Sanal mutluluklar peşinde koşmak" denilebilir mi acaba bu gayrete?

Günlük yaşamın neredeyse her anını bu mecrada gösterme çabalarına nasıl bir çerçeve çizilmeli sizce? Faydalı işlerle meşgul olmak ve vakti boşa harcamamak adına nasıl bir sınır konulmalı eylemlerimize?

Gizli kalması gerekenle paylaşılmasında sakınca bulunmayanları ayırt etmekle işe başlayabiliriz belki de. Özgürlük adı altında gerçekleştirilen bazı davranışların, bizi değerlerimizden uzaklaştırdığını fark etmeliyiz. "Mahremiyet mahrumiyet değil özgürlüktür." diyebilmeli, gerçek özgürlüğün sınırlarımızı korumak ve başkalarının sınırlarına saygılı olmakla mümkün olabileceğini unutmamalıyız öncelikle.

Bir de dijital mahremiyet kavramı var, gündemimize almamız gereken. Buna göre, bilgi, belge, ses ya da görsellerimizi, sosyal medyada paylaşırken mahremiyet süzgecinden geçirmek durumundayız. İnternet üzerinde gerçekleştirdiğimiz her eylemin aynı zamanda bizim ayak izimiz olduğunu bilerek hareket etmeliyiz. Bilinçli bir sosyal medya kullanıcısı olarak neyi, ne zaman ve nasıl paylaşacağımıza dair kurallar oluşturmalı, gerçek hayatımızdaki hassasiyetlerimizi sosyal medya profilimize de yansıtabilmeliyiz. Neyi, niçin, ne zaman ve ne kadar izleyeceğimize/kullanacağımıza/takip edeceğimize dair sosyal medya okuryazarlığı geliştirmeli, gerekirse bu konuda eğitim almalıyız.

"Bir kimse kapısı açık bırakılmış (veya giriş kısmında perde olmayan) bir eve uğrar da (içeriye) bakarsa kabahat onda değil, ev sahibindedir." (Tirmizî, İsti'zân, 16) buyuran Sevgili Peygamberimiz (sas), irademizin ne kadar önemli olduğunu bildiriyor değil mi bizlere? Sosyal medya profilimizdeki gizlilik ayarlarımız bir çeşit kapı görevi görüyor, diyebilir miyiz o halde?

Son olarak, kanuni, dini ya da ahlaki ne kadar kural konulursa konulsun en hakiki denetimin kendi vicdanımızla mümkün olabileceğini hatırlatmak isteriz sizlere. Ve… Hayatın akışında kaybolup gitmemek için mahremiyetin güvenli limanına sığınmamız gerektiğini de…

Sevdegül ÇEKİÇ

SORULAR

1. Mahremiyet kavramı metinde nasıl tanımlanmakta ve hangi temel unsurları içermektedir? Mahremiyetin bireyler üzerindeki etkileri nelerdir?
2. Metinde sosyal medyanın bireyler üzerindeki olumsuz etkilerinden bahsedilmektedir. Bu etkiler nelerdir ve sosyal medya kullanımının aile ve arkadaş ilişkilerine olan yansımaları nasıl ele alınmaktadır?

3. "Sanal mutluluklar peşinde koşmak" ifadesi ile ne kastedilmektedir? Bu yaklaşımın toplumda yaratabileceği sorunlar neler olabilir?
4. Metinde dijital mahremiyet kavramı üzerinde durulmakta. Bu kavram, bireylerin sosyal medya kullanımında ne tür sorumluluklar yüklemektedir? Nasıl bir bilinç geliştirilmelidir?
5. Metin, bireylerin kendi vicdanlarının önemine vurgu yapmaktadır. Vicdanın sosyal medya kullanımında ve mahremiyetin korunmasında ne tür bir rolü vardır? Bu bağlamda kişisel sınırların nasıl belirlenmesi gerektiği üzerine neler söylenebilir?

DİJİTAL İÇERİK

https://www.youtube.com/watch?v=9eS7VnbCs1g&list=PLxpnv_CvC87aUgPPXWJQztl8ynC8fidUL&index=2

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Çekirdek Ailesi 2. Bölüm/ Zaman Kullanımı

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 4 dakika 53 saniye

Konu: Ekran süresini kontrol etmenin önemi, medya ile fazla zaman geçirmenin yol açtığı fizyolojik ve psikolojik zararlar

https://www.youtube.com/watch?v=spLZE_JwKKY&list=PLxpnv_CvC87aUgPPXWJQztl8ynC8fidUL&index=5

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Çekirdek Ailesi 5. Bölüm/ Doğru Bilgi

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 5 dakika 53 saniye

Konu: İnternetteki dezenformasyon ve bilgi kirliliği

https://www.youtube.com/watch?v=oS_J-FNqjHk

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Mahremiyet dediğimizde ne anlamamız gerekiyor?

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 2 dakika 35 saniye

Konu: Mahremiyet

https://www.youtube.com/watch?v=3jjwfjWJkPs

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Sosyal medyada kişisel verilerin korunması

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 1 dakika 13 saniye

Konu: Sosyal medyada kişisel verilerin korunması

https://www.youtube.com/watch?v=KT56EQpjI5E

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Aile Yılı

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 2 dakika

Konu: Aile yılı kamu spotu

https://www.youtube.com/shorts/SAbAUTeYIQA

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Dijital'izm-Düşüncelerimiz Bize Mi Ait?

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 3 dakika 03 saniye

Konu: Gerçekten kendi kararlarımızı biz mi veriyoruz?

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet ve Hadisler

"Zandan sakının. Çünkü zan, yalanın ta kendisidir. Birbirinizin konuştuğuna kulak kabartmayın, birbirinizin özel hâllerini araştırmayın, birbirinizle üstünlük yarışına girmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!"

Buhârî, Edeb, 57

"Müslümanların ayıplarını araştırmayınız..."

Hucurât 49/12

Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme! Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.

İsra 17/36

"Bir kişi bir söz söyleyip sonra da (kimsenin duymadığından emin olmak için) etrafına bakınırsa, o söz emanettir."

Ebû Dâvûd, Edeb, 32

Özlü/Edebî Sözler

Mahremiyet mahrumiyet değil sınırlar içerisinde sınırsız özgürlüktür.

Sevdegül ÇEKİÇ

Esma'ül Hüsna

EŞ-ŞEHÎD (cc):

- Her şeyi bilen
- Şahit olan, tanıklık eden
- Kendisinden hiçbir şey gizli kalmayan

EŞ-ŞEHÎD İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

Kalbimi gereksiz ve zararlı düşünce-lerden uzak tutmaya çalışırım.

Bütün işlerimi en güzel şekilde yapmaya gayret ederim.

Her an Rabbimizin gözetiminde olduğumuzu unutmam.

Allah'ın niyetlerimdeki güzelliklerin de farkında olduğunu bilirim.

Eğitici,

- Öğrencilere Esmâü'l-Hüsnâ'nın açıklamasını yapar.
- Öğrencilere "Allah'ın güzel isimlerinden olan Eş-Şehîd ismini hayatımıza nasıl yansıtabiliriz?" sorusunu sorar.
- Cevaplar alındıktan sonra, yukarıda verilen açıklamaları öğrencilerle paylaşır.

4.HAFTA ETKİNLİK HAVUZU: MAHREMİYET

AKTİF ÖĞRENME

1. Etkinlik

Etkinlik	Resfebe
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	Bir insanın iletişim kurarken sahip olması gereken değerlerle ilgili farkındalık oluşturmak.

Resfebe bir kelimenin farklı kelimeler, sözcük öbekleri ya da resimlerle anlatılması üzerine tasarlanmış zeka geliştirici bir oyundur. Resfebe anlatımında kullanılan resimlerin, harf ya da kelimelerin, duruş yönünden biçimine, yazı karakterine kadar her durumun değerlendirilmesi ve düşünülmesi gerekir. Resfebeye görsel şifre çözme oyunu da denebilir.

Eğitici,

- Resfebe oyunuyla ilgili bilgileri verir.
- Kartları sırayla öğrencilere gösterir.
- En çok kart çözümleyen öğrenci birinci olur.

1 Ç

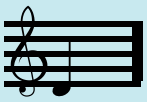

2 G

3 E M

4 M A

5 ? M L K

6 İ Ş İ M

7 D

8 H

9 N

10 D

11

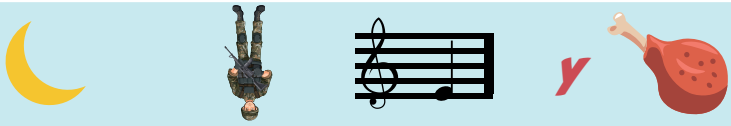

12

13

14

15

16

17

18

ÇÖZÜMLER

1 Ç

1- *ÇEVRE*

2 G

2- *GÖRGÜ*

3 E M

3- *EMPATİ*

4 M A

4- *KORUMA*

5 ? M L K

5- *SORUMLULUK*

6 İ Ş İ M

6- *İLETİŞİM*

7 D

7- *DEĞER*

8 H

8- *HAYA*

9 N

9- *GÜVEN*

10 D

10- *KARDEŞ*

11 Y

11- *MAHREMİYET*

13 S G I

13- *SAYGI*

12 C İ K

12- *İNCELİK*

14 S G İ

14- *SEVGİ*

15 L

15- *ADALET*

16 D

16- *MEDYA*

17 U R

17- *OKUR*

18 K Y E

18- *KLAVYE*

2. Etkinlik

Etkinlik	Gelenekten Geleceğe
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	Beden ve mekân mahremiyetinin korunmasını, medeniyetimizde yer alan geleneklerden örneklerle anlatmak.

Eğitici,

- Medeniyetimizde insana, beden ve mekân mahremiyetine önem verildiğini vurgular.
- Aşağıda linki verilen videoyu izletir.

  https://youtube.com/watch?v=IZaDfAjNOfs&feature=shared

  (Pencere Önü Çiçeği - Mutlugiller 55.Bölüm)
- Öğrencilere sahnede sunacakları "gelenek örnekleri" verilir ve bir görev dağılımı yapılır.
- Öğrencilerin etkinliği gerçekleştirebileceği bir sahne düzenlenir.
- Sırayla sahneye çıkan öğrenciler geleneğimizde yer alan mahremiyet kurallarını önceden hazırladıkları pan-kartlar/materyaller eşliğinde sunarlar.
- Etkinlik, hazırlanan afişlerle duyurulur.
- Davet edilen katılımcıların huzurunda etkinlik sunulur.

Geleneğimizden örnek bazı mahremiyet kuralları:

✓ Beden ve mekân mahremiyetini korumak adına,

- Komşudan izinsiz onun bahçesini gören pencere açılmaması.
- Kendi bahçesindeki ağaca çıkmadan önce komşuya haber verilmesi.
- İnşa edilecek binanın yüksekliğinin komşunun binasından daha yüksek olmaması.
- Kapılarda biri kalın, diğeri ince ses çıkaran iki tokmak olması. Tokmaklardan birinin beyefendilerin geldiğini belli etmesi adına kalın ses, diğerinin hanımefendilerin geldiğini göstermesi için daha ince ses çıkarır şekilde yapılması.

✓ İnsana değer verme adına,

- Evde hasta birinin olduğunu belli etmek adına pencereye “Pencere önü çiçeği” denilen sarı çiçek konulması.
- Evde genç bekâr fertlerin bulunduğunu gösteren kırmızı çiçeğin de pencereye konulması ve böylece oradan geçenlerin konuşmalarına normaldekinden daha da hassasiyet göstermesi

3. Etkinlik

Etkinlik	A’dan Z’ye İnternet
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	İnternet kullanımının olumlu ve olumsuz yönlerini ayırt edilerek özgün cümlelerle ifade edilmesini sağlamak.

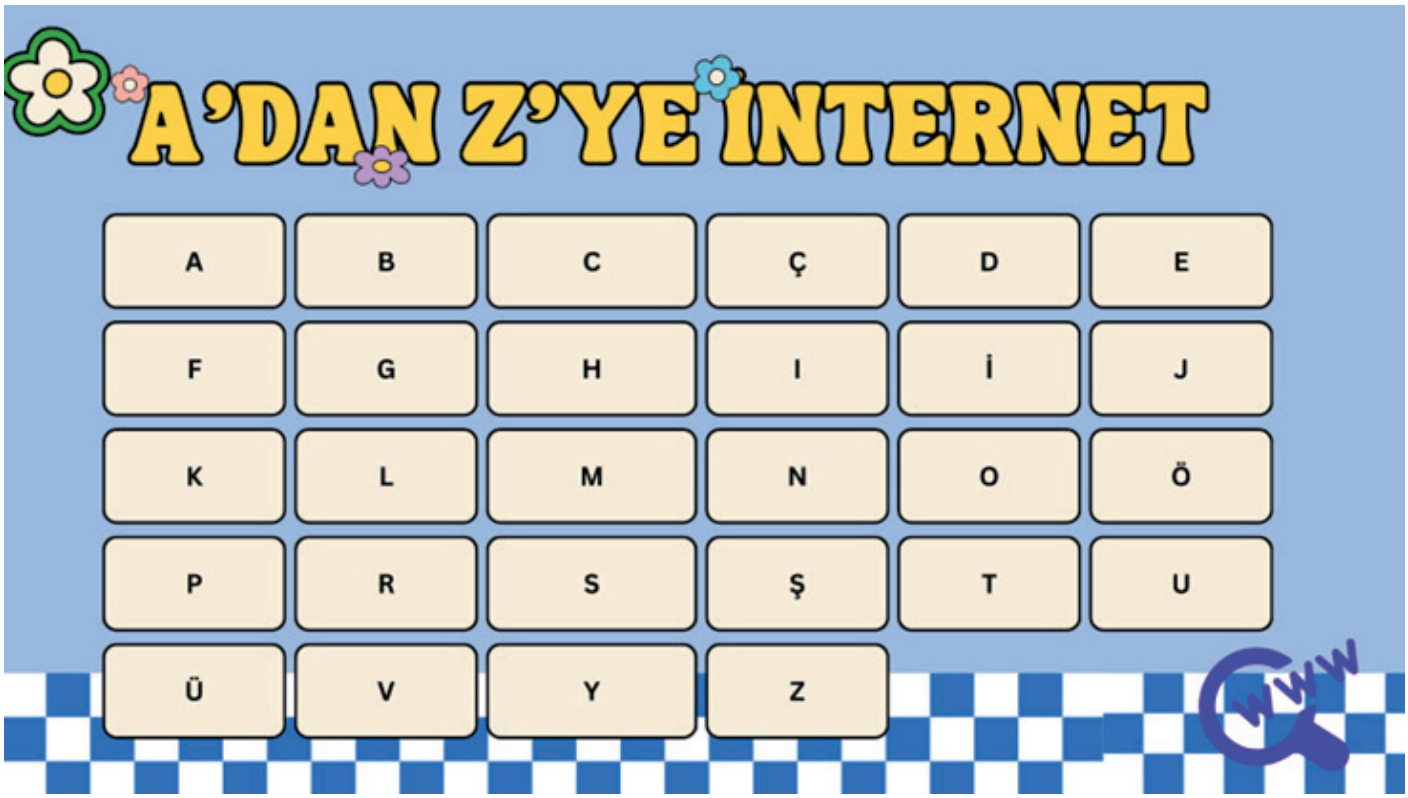

Eğitici,

- Öğrencileri 4 kişilik gruplara ayrılır.
- Harf tablosu oluşturulan grup sayısı kadar çoğaltılır.
- Her grup için bir A4 temin edilir.
- Her gruptan bir yazıcı ve cümleleri okuyacak bir sözcü belirlemeleri istenir.
- Gruplardan beyin fırtınası yapmaları, verilen A4 kâğıdına harf tablosundaki harfler ile başlayan, internet kullanımının olumlu veya olumsuz yönlerini ifade eden cümleler yazmaları istenir.
- Verilen sürede alfabe tablosundaki harflerle başlayan internetin olumlu ve olumsuz yönlerine yer veren en çok cümle yazan grup oyunun kazananı olur.

4. Etkinlik

Etkinlik	Farkındalık Yolu
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	Kendisinin, ailesinin ve başkalarının kişisel alanını ve bilgilerini korumada farkındalık oluşturmak.

Eğitici,

- Etkinlik öncesi bilinçli teknoloji kullanımı ve dijital mahremiyet ile ilgili verilen cümleleri basılı materyal olarak gruplara verir.
- Öğrencilere 10 dakika süre vererek grup içinde görev dağılımı yapmalarını ve cümleleri ezberlemelerini ister.
- 10-12 tane hulahop temin eder.
- Hulahoplar iki sıra halinde ard arda dizilir.
- Eşit sayıda öğrenciden iki takım oluşturulur.
- Her bir takım sıra halinde hulahop sırasının başlangıcında yerini alır.
- Her takımdan ilk öğrenci bir cümle söyleyerek diğer hulahopa zıplar.
- Basılı materyalde verilen cümleler söylendikçe bir sonraki hulahopa çift ayak zıplayarak geçiş hakkı kazanılır.
- Hulahupta zıplayan öğrenci cümleyi söyleyemediğinde elenir kendi takımından yeni bir oyuncu ilk hulahoptan tekrar başlar.
- Kendi takımındaki hulahop serisini verilmiş cümleler kurarak ilk tamamlayan takım puan alır.

FARKINDALIK CÜMLELERİ

- ✓ İnternet hayatımızın tamamı değildir.
- ✓ İnterneti ölçülü kullanmalıyız.
- ✓ Dijital dünyada attığımız her adım bir iz bırakır.
- ✓ Kişisel bilgilerimizi paylaşmamalıyız.
- ✓ İnternet ortamında kullandığımız ifadelere dikkat etmeliyiz.
- ✓ "Kabul et" tuşuna basmadan önce neye izin verdiğimizi bilmeliyiz.
- ✓ İnternet ortamında da tanımadıklarımızı arkadaş edinmemeliyiz.
- ✓ Zorbalığa sanal dünyada da sessiz kalmamalıyız.
- ✓ Ailemize sormadan internet ortamında alışveriş yapmamalıyız.
- ✓ Finansal bilgilerimizi paylaşmamalıyız.
- ✓ Kişisel şifrelerimizi kimseyle paylaşmamalıyız.
- ✓ Canlı ders bağlantı ve giriş bilgilerini kimseyle paylaşmamalıyız.
- ✓ Sosyal medyada hesap görünürlüğünü herkese açık yapmamalıyız.
- ✓ Dijital hesaplarımızda güçlü parolalar oluşturmalıyız.
- ✓ Dijital hesaplarda iki aşamalı doğrulama seçeneği kullanmalıyız.
- ✓ Kimden geldiğini ve içeriğini bilmediğimiz bildirimlere, bağlantılara tıklamamalıyız.
- ✓ Dijital mahremiyetimizi korumak için kameralarımızı kapatmalıyız.
- ✓ Dijital dünyadaki paylaşımlarımızın dijital ayak izi oluşturduğunun farkında olmalıyız.
- ✓ İzni olmadan hiç kimsenin görüntüsünü paylaşmamalıyız.
- ✓ Siber zorbalığa maruz kalınınca neler yapılması gerektiğini bilmeliyiz.
- ✓ Zorbalığa uğradığımızda anne babamıza durumu haber vermeliyiz.
- ✓ Özel hayatın gizliliğini ihlal edecek davranışlardan kaçınmalıyız.
- ✓ İnterneti sorumluluklarımızı aksatacak şekilde kullanmamalıyız.
- ✓ Gerçek hayatta yapmayacağımız hiçbir şeyi internet ortamında yapmamalıyız.
- ✓ Yaşımıza uygun, her bakımdan güvenli dijital platformları tercih etmeliyiz.
- ✓ Okullarımızda verilen bilinçli internet kullanımı ve teknoloji bağımlılığı eğitimlerinde edindiğimiz bilgileri ve temel ilkeleri unutmamalıyız.

5. Etkinlik

Etkinlik	Güvenlik Çemberi
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	Öğrencinin mahremiyet sınırlarını bilmesini sağlamak.

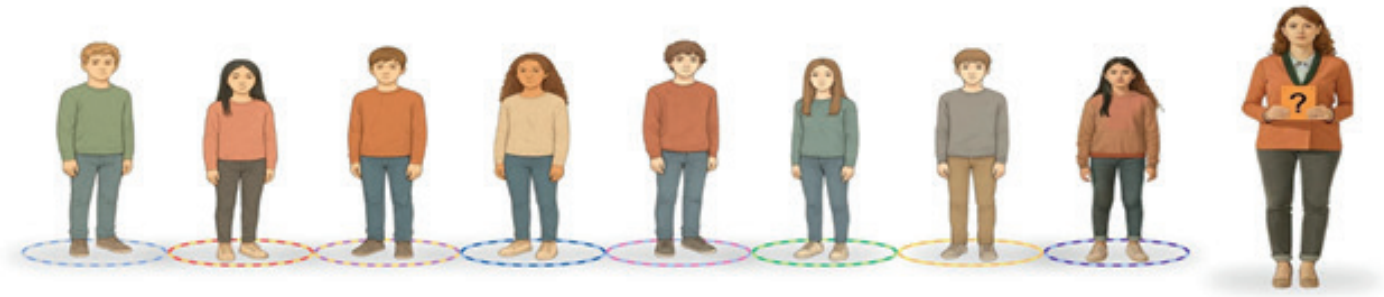

Eğitici,

- Etkinlik öncesi öğrencilere kişisel verinin, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ait her türlü bilgi olduğunu ancak kişisel veri sayılmayan bazı bilgilerin de olduğunu ifade ederek öğrencilerle kısa bir söyleşi yapar.
- Öğrenci sayısı kadar hulahop temin eder.(Hulahop temin edilemeyen durumlarda karelerden oluşan fayans zemin de kullanılabilir.)
- Her öğrenciye bir hulahop verilerek hulahopu zemine koymalarını ister.
- Etkinlik öncesi öğrencileri kişisel mahremiyet hakkında bilgilendirir.
- Öğrencilere hulahopun içinin kişisel mahremiyet alanı olduğu belirtilir.
- Hulahopun dışının serbest alan olduğu ifade edilir.
- Aşağıda verilen ifadeleri sırayla, tek tek ve karışık biçimde okur.
- Öğrencilerden oyun sırasında okunan cümleler bireylerin mahremiyet alanı ile ilgiliyse çift ayakla çemberin içine zıplamalarını, mahremiyet alanı ile ilgili değilse çemberin dışına çift ayak zıplamalarını ister.
- Şaşıran öğrenci elenir, hulahopunu alarak ayrılır ve oyunu izler.

İFADELER:

- ✓ "Bugün hava 22 derece" (Kişisel veri değil)
- ✓ "Ali Yılmaz bugün kütüphaneye gitti."
- ✓ "Bir öğretmen kütüphaneye girdi." (Kişisel veri değil)
- ✓ "Ali Can bugün sinemaya gitti."
- ✓ "Bayrak Market sabah 9'da açılıyor." (Kişisel veri değil)
- ✓ "Ayşegül Cander öğretmen, 5A sınıfını okutuyor."
- ✓ "Bu parkta günde 200 kişi oturuyor." (Kişisel veri değil)
- ✓ "Okul pazartesi günü açılıyor." (Kişisel veri değil)
- ✓ "Zeynep Özgür, 7A sınıfında sınıf başkanı oldu."
- ✓ "Otobüsler saat başı geçiyor." (Kişisel veri değil)
- ✓ "Bugün sağlık ocağına gittim, doktor bana astım teşhisi koydu."
- ✓ "Okul müdürü toplantı yaptı." (Kişisel veri değil)
- ✓ "T.C. kimlik numaramı sınav kaydı için verdim."
- ✓ "E-Okul sistemine girip karne notlarımı kontrol ettim."

6. Etkinlik

Etkinlik	Tarsia Yapbozu
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	Öğrencilerin dijital araçlar ve internetin bilinçli kullanımına yönelik bilgi sahibi olmasını sağlamak.

Eğitici,

- Öğrencilere tarsia yapbozu ile ilgili bilgi verir.

  Tarsia yapbozu, küçük üçgenlerin belli bir kurala göre eşleştirilmesiyle büyük bir geometrik şeklin elde edilmesi oyunudur.
- Etkinlik öncesi şekil-1 ve şekil-2'de verilen tarsia yapbozları öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
- Çoğaltılan fotokopilerdeki küçük üçgenler tek tek kesilir.
- Yapbozun tamamlanması için bir süre belirlenir.
- Öğrencilerden küçük üçgenlerdeki her bir soruyu doğru cevabıyla eşleştirerek belirlenen sürede yapbozu tamamlayarak büyük üçgeni elde etmeleri istenir.
- Eşleştirme yapılırken küçük üçgendeki soru diğer küçük üçgendeki cevap ile doğru eşleştirilerek üçgenin kenarlarının üst üste gelmesi sağlanmalıdır.

Şekil-1

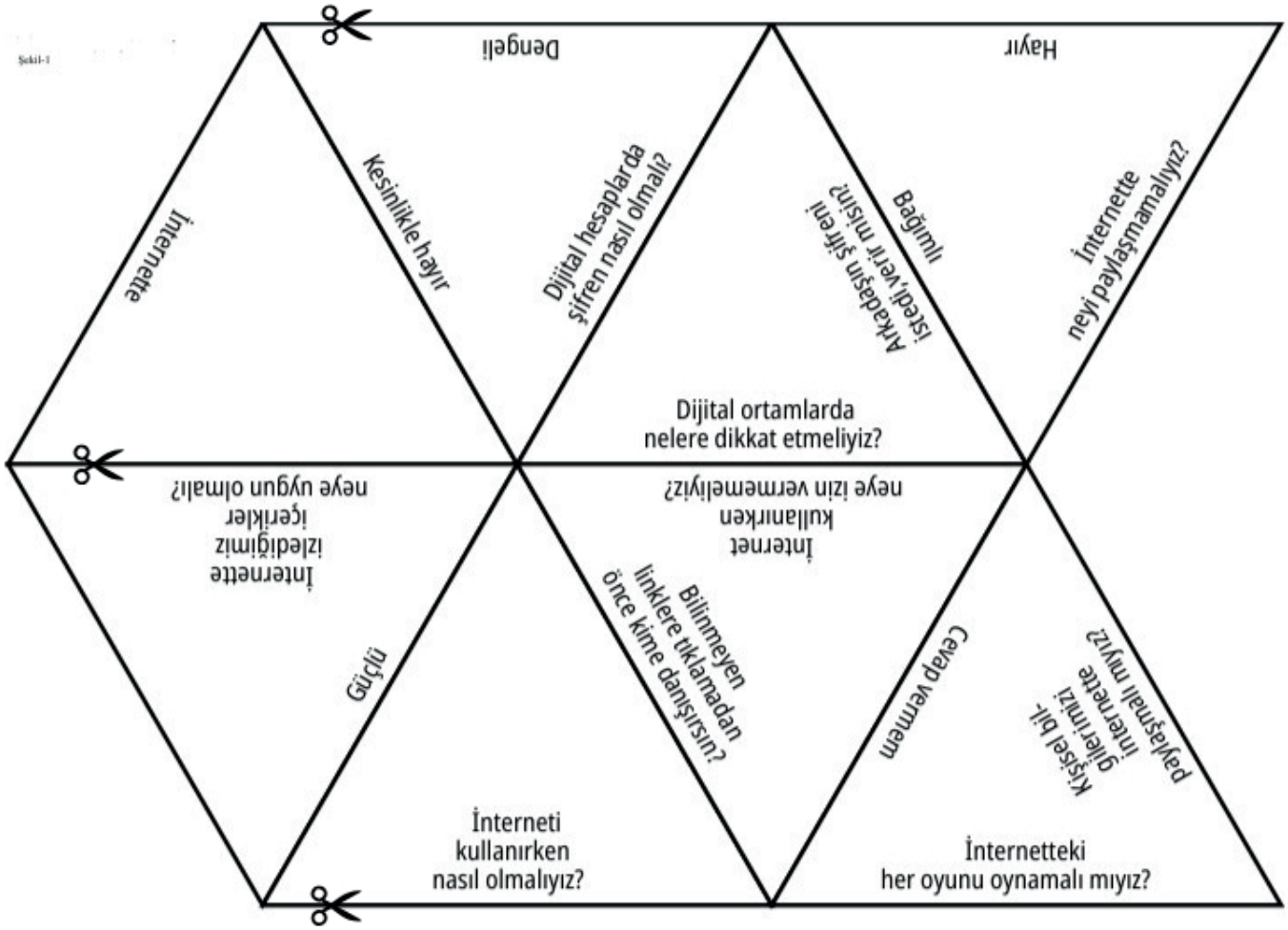

Şekil-2

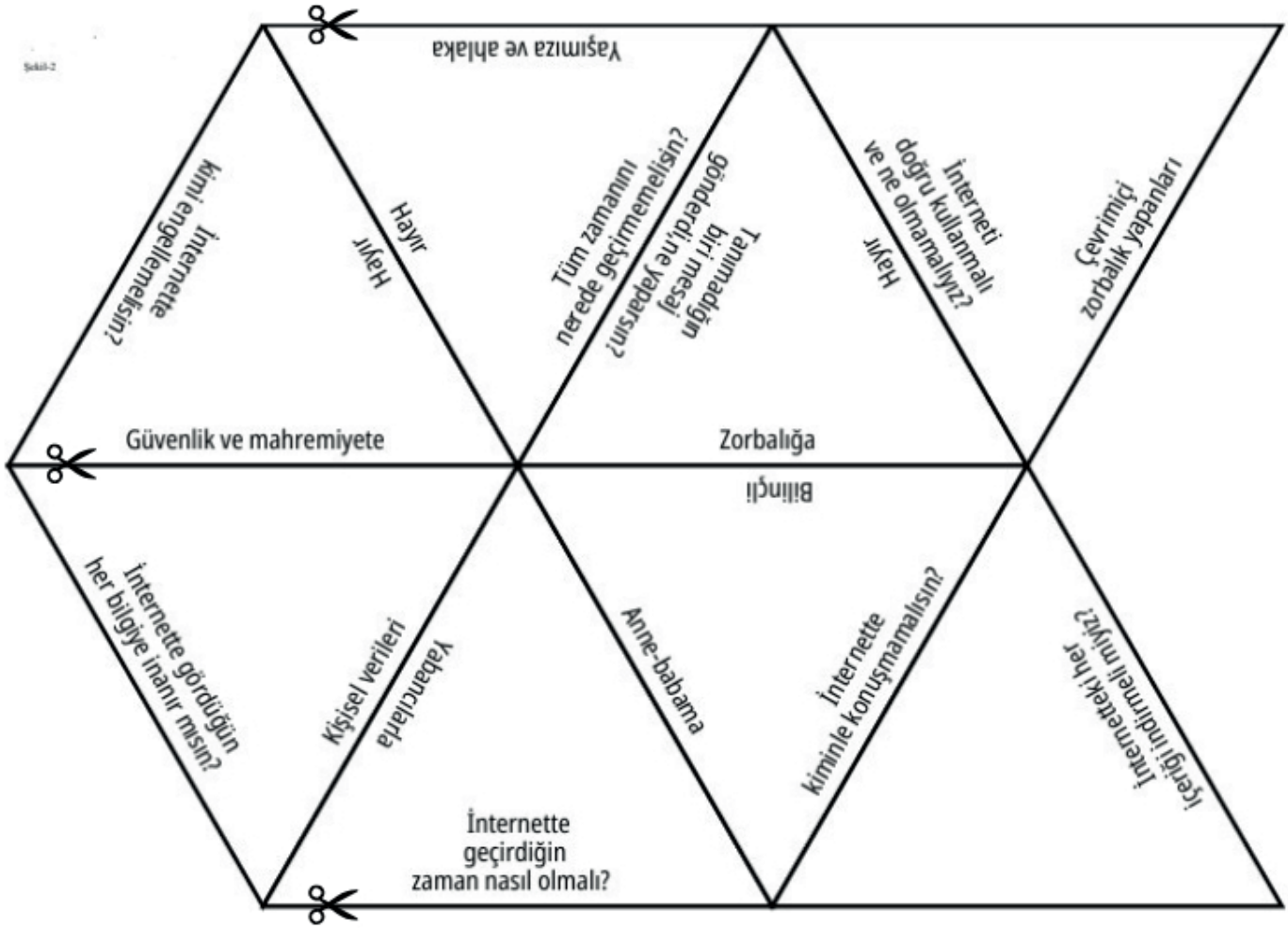

Cevap Anahtarı

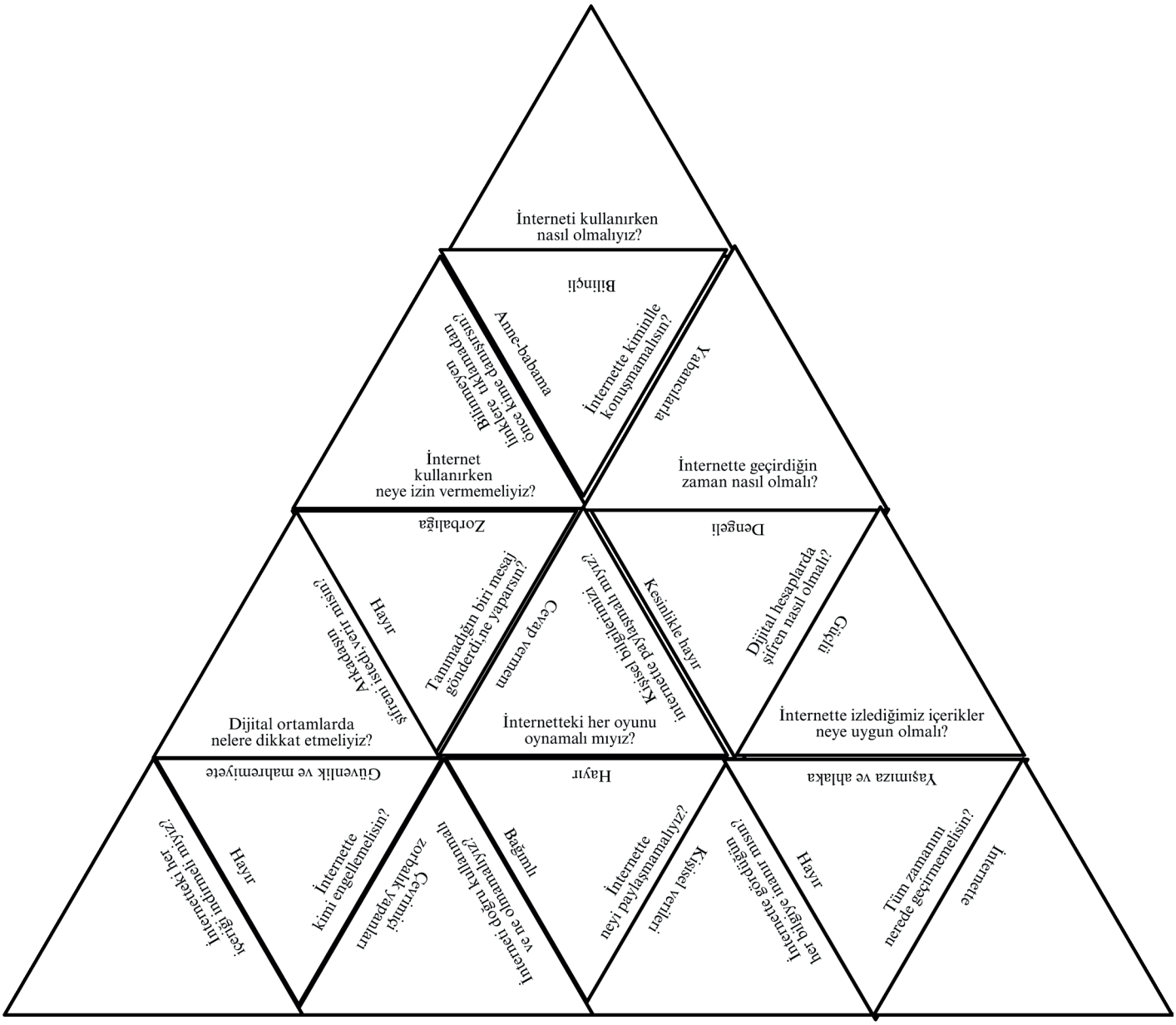

7. Etkinlik

Etkinlik	Siber Zorbalığa Uğradığımda Neler Yapmalıyım?
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	Siber zorbalığa uğrandığında nasıl davranılması gerektiğinin bilincine varmak

Eğitici,

- "Siber zorbalığa uğradığımda neler yapmalıyım?" görselini öğrencilerin göreceği uygun bir yere asar.
- Öğrencilere numaralandırılmış her bir cümleyi okur.
- Boş alana neler yazılabileceğini düşünmelerini söyler.
- Madde yazmaları için öğrencilere 10 dakikalık süre verir.
- Sürenin bitiminde öğrencilerin yazdıkları cümleleri okumalarını ister.
- Yazılan maddeler panoda sergilenir.

8. Etkinlik

Etkinlik	Siber Zorbalıktan Korunmayı Öğreniyorum
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	Siber zorbalıktan korunma yollarını öğrenmek.

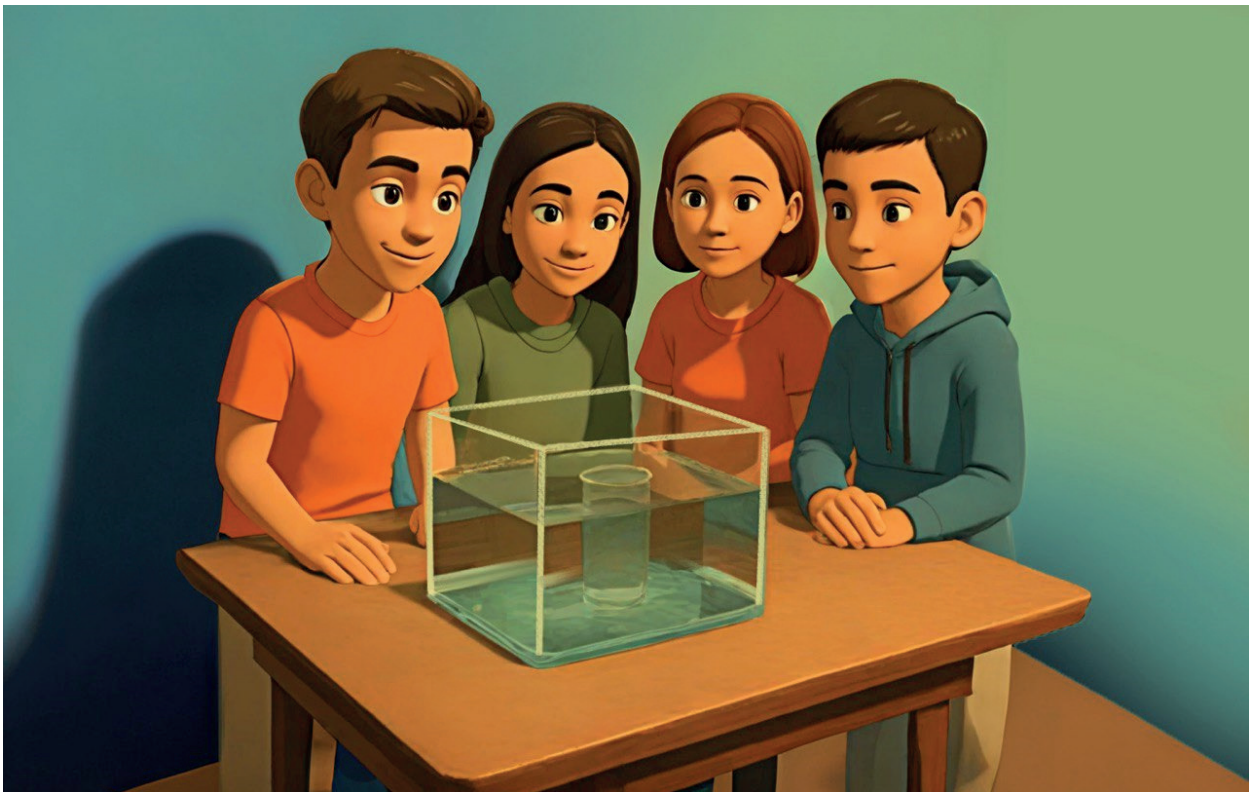

Eğitici,

- Renkli karton, bir tane dikdörtgen plastik şeffaf kutu ve bir su bardağı temin eder.
- Kartonu bardakların içine sığacak büyüklükte küçük dikdörtgenler halinde keser.
- Kutunun içini su ile doldurur.
- Kutuyu masanın üzerine koyar.
- Kutunun orta kısmına su bardağını dik konumda yerleştirir. Böylelikle bardak su ile dolmuş olur.
- Kutuların yanına kesilen renkli karton parçacıklarını bırakır.
- Öğrencileri iki gruba ayırır.
- Her iki grubun öğrencileri su kutusunun olduğu masanın önünde tek sıra şeklinde dizilir.
- Hangi grubun oyuna önce başlayacağı kura ile belirlenir.
- Eğiticinin "başla" komutuyla kurada öncelik hakkı kazanan grupta en ön sırada duran öğrenci küçük karton parçalarından bir tane alıp kovadaki su bardağının içine atmaya çalışır.
- Her öğrencinin bir atış hakkı vardır.
- Kâğıdı atan öğrenci kartonu bardağın içine atamazsa sıra diğer gruba geçer.

- Attığı karton parçacığını su bardağının içine atabilen öğrenci grubuna 5 puan kazandırır ve karşı taraftan bir öğrenci seçme hakkı elde eder.
- Kazanan kişinin seçtiği öğrenci "Siber Zorbalıktan Korunma Cümleleri" nden birini söylemeye çalışır.
- Cümleyi söyleyebilirse grubuna bardağa karton atma hakkı kazandırır. Söyleyemezse diğer takım bir atış hakkı daha kazanır.
- En çok puan alan grup yarışmayı kazanır.

SİBER ZORBALIKTAN KORUNMA CÜMLELERİ

- ✓ Önce düşünürüm, sonra paylaşırım.
- ✓ Kişisel bilgilerimi paylaşmam.
- ✓ Güvenmediğim iletileri açmam.
- ✓ Tanımadığım kişilerden gelen arkadaşlık tekliflerini kabul etmem.
- ✓ İzin almadan başkaları ile ilgili içerik paylaşmam.
- ✓ Şaka ile zorbalık arasındaki farkı ayırt edebilirim.
- ✓ Birini rahatsız edecek paylaşımların yayılmasına aracılık etmem.
- ✓ Güvenlik yazılımlarını güncel tutarım.
- ✓ Etik kuralları sanal âlemde de önemserim.
- ✓ Hukuk kurallarının sosyal medya ortamlarında da geçerli olduğunu bilirim.
- ✓ Kimliği bilinmeyen kişilerden gelen mesajlara karşı tedbirli olurum.
- ✓ Siber zorbalığa maruz kalırsam bunu hemen güvendiğim bir yetişkinle paylaşırım.
- ✓ Dijital dünyada attığım her adımın gerçek hayatta karşılığı olduğunu unutmam.

9. Etkinlik

Etkinlik	Alkışı Say, Cümleyi Bul
Hedef Kitle	Temel Eğitim -Ortaöğretim
Amaç	Kişisel sınırları gözetme ifadelerini hatırlamak.

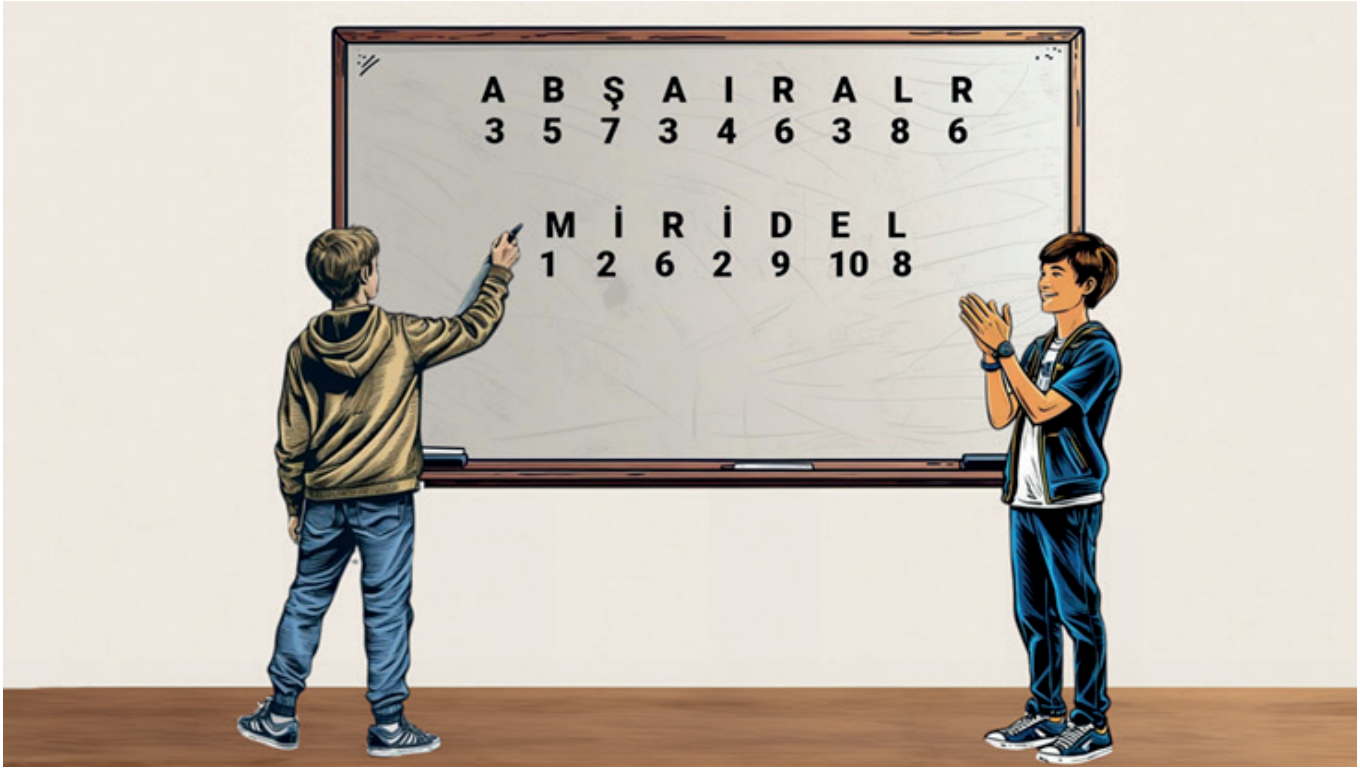

Eğitici,

- Örnek olarak verilen cümlelerin harflerini karışık bir şekilde tahtaya yazar.
- Harflerin her birinin altına farklı rakamlar yerleştirir.
- Öğrencileri iki gruba ayırır.
- Grupların sırayla ikişer kişi olarak yarışacağını söyler.
- İlk yarışacak olan grup üyelerini kurayla belirler.
- Yarışacak gruptan iki kişinin tahtaya çıkmasını ister.
- Öğrencilerden birine tahtaya yazılı olan cümlenin ne olduğunu sessizce söyler.
- Cümleyi öğrenen öğrenci alkışlarla yönlendirerek anlatacağı arkadaşının yanına gider.
- Her iki öğrenci tahtanın önünde karşılıklı olarak durur.
- Kronometre başlatılır.
- Cümleyi bilen öğrenci, harflerin hangi rakamlara karşılık olarak yazıldığına bakar ve arkadaşını alkışlarla yönlendirir.
- Her bir harfin altındaki rakam sayısınca ellerini çırpar.
- Karşıda duran öğrenci rakama karşılık gelen harfi tahtaya yazarak cümleyi oluşturur.

- Diğer gruptan iki öğrenci de aynı şekilde yarışır.
- En kısa sürede cümleyi tahtaya yazmayı başaran öğrenci, grubuna puan kazandırır.
- Bütün öğrenciler yarıştıktan sonra en çok puan toplayan grup yarışmayı kazanır.

Tahtaya Yazılabilecek Cümleler

- ✓ Özelini Koru
- ✓ Sır Saklamayı Öğren
- ✓ İftiradan Uzak Dur
- ✓ Zarar Verme
- ✓ Zarar Verilmesine İzin Verme
- ✓ Dedikodu Etme
- ✓ Gizli Konuşmaları Dinleme
- ✓ Başkasının Eşyasına İzinsiz Dokunma
- ✓ Kaba Davranma
- ✓ Giyinirken Mahremiyete Dikkat Et
- ✓ Kalp Kırma
- ✓ Özel Hayatları Merak Etme
- ✓ Sınırlarını Koru
- ✓ Alay Etme
- ✓ Özelini Paylaşma
- ✓ Aile Bağlarını Koru
- ✓ Başkasının Evini Gözetleme

10. Etkinlik

Etkinlik	Şifre Güvenliği Yarışı
Hedef Kitle	Ortaöğretim
Amaç	Öğrencilere güçlü şifre oluşturmayı öğretmek ve gizli tutmanın önemini kavratmak.

Eğitici,

- Öğrencilere güçlü şifre kurallarını anlatır.
  - ✓ Her gruba bir kutu veya "gizli sandık" verilir, içinde şifreli ipuçları yer alır.
  - ✓ Öğrenciler doğru soruları cevaplayarak şifreyi çözmeye çalışır.
  - ✓ Sandığı açan grup, içinde yer alan mesajlarla "şifre gizliliği" konusunu özetler.
  - ✓ Son olarak her öğrenci, kendine ait hayali güvenli bir şifre üretir ve neden güvenli olduğunu açıklar.

11. Etkinlik

Etkinlik	Dijital Ayak İzim
Hedef Kitle	Temel Eğitim
Amaç	Dijital ayak izini koruma konusunda farkındalık oluşturmak.

Eğitici,

- Etkinlik öncesinde öğrencilerden A4 kâğıdına kendi ayak izlerini çizerek getirmelerini ister.
- Etkinliğe başlamadan önce öğrencilere "dijital ayak izi" kavramını açıklar.
- Konu hakkında farkındalık oluşturmak için "İnternette bıraktığımız bütün izleri silebilir miyiz?" sorusunu sorarak aşağıdaki bilgileri paylaşır.

Dijital Ayak İzini Koruman İçin 5 Altın Kural:

1. Paylaşmadan önce "Yıllar sonra bu paylaşımı görmekten mutlu ya da pişman olur muyum?" diye düşün.
2. Gizlilik ayarlarını kontrol et. Paylaşımlarını sadece güvendiğin kişiler görebilsin.
3. Güçlü şifreler kullan: "123456" gibi kolay tahmin edilebilen şifrelerden kaçın.
4. Bilinmeyen bağlantılara tıklama: Bazen zararlı yazılımlar izinsiz veri toplayabilir.
5. Paylaşımlarının geleceğini düşün: Bugün paylaştığın bir fotoğraf, yıllar sonra yine karşına çıkabilir.

- Öğrencilere hazırlamış oldukları ayak izinin üzerine bazı yazılar yazacaklarını söyler.
- Ayak izinin içine, internetteki paylaşımları hakkında bilgiler yazmalarını ister.
- Çeşitli soru örnekleri vererek, nasıl bir yazı yazacakları konusunda çocuklara yardımcı olur.
  - ✓ Hangi uygulamalarda hesabım var?
  - ✓ Hangi tür fotoğrafları paylaşıyorum?
  - ✓ Ne tür yorumlar yapıyorum?
  - ✓ Hangi oyunlarda kimlerle konuşuyorum?
- Ayak izinin sağ tarafına internette bulunmasının sakıncalı olmadığını düşündükleri paylaşımlarını, sol tarafına yıllar sonra gördüklerinde çok hoşlanmayacakları paylaşımlarını yazmalarını söyler.
- Kâğıdın boş bir yerine ise dijital ayak izi ile ilgili alacağı kararları yazmalarını ister.
- Etkinlik sonunda uygun bulunan ayak izleri panoya asılır.

EDEBİ METİN

Hikâye Adı	Ayna Nöronlar/ Senin Aynan Kim?
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim

Ayşe ailesiyle birlikte akşam yemeği yiyordu. Babasının yaptığı bir espri üzerine kahkahayı patlattı fakat bir tuhaflık vardı. Tıpkı çok yakın arkadaşı Sevgi gibi gülmüştü. Bu durum ailesinin de gözünden kaçmadı. Annesi Sevgi'yi tanıyordu ve Ayşe'ye:

— Kızım bu gülme şeklin bana Sevgi'yi anımsattı, dedi.

Ayşe de bu durumun farkındaydı, annesine:

— Anneciğim Sevgi'yle çok vakit geçirdiğim için sanırım ona benzemeye başlıyorum, diyerek güldü.

O sırada açık olan televizyondaki belgesele gözü kaydı, bir buzağı dört beş tane at ile dörtnala koşuyordu. Durumu fark eden Ayşe annesine dönerek:

— Anneciğim sanırım bu sevimli buzağıda atlarla yakın arkadaş, baksana onları taklit ediyor, aynı onlar gibi koşuyor, dedi. Evdekilerin de hoşuna giden bu görüntü sonrası herkes gülmeye başladı. Daha sonra ekrana bir aslandan kaçan ceylan görüntüsü geldi. Ceylan o kadar hızlı koşuyordu ki neredeyse bacak hareketleri hızdan görünmüyordu. Bu sefer sofradakiler yürekleri ağızlarına gelircesine ceylanın aslandan kaçışını izlemeye başladılar. Ceylanın aslandan kaçması üzerine rahat bir nefes alıp televizyonu kapattılar.

Yemekten sonra kitap okumak için odasına geçen Ayşe'nin kafasında bazı soru işaretleri oluşmuştu bile. Buzağı neden atları taklit ediyordu? Kendisi neden Sevgi gibi gülmeye başlamıştı? Ya da ceylanın aslandan hızlı hızlı kaçtığı belgeselde Ayşe neden aslan kendisini kovalıyor gibi heyecanlanmıştı?

Ertesi gün Ayşe, öğretmeninin ders anlatırken esnemesi üzerine kendisinin ve birkaç arkadaşının da esnediğini fark etti. Durum Ayşe için iyice esrarengiz bir hâl almıştı, daha fazla içinde tutamayarak öğretmenine yöneldi:

— Öğretmenim aklıma takılan bir şeyler var, izninizle sizinle paylaşmak istiyorum.

— Tabii ki Ayşe.

— Öğretmenim dün bir belgeselde buzağının atlar gibi koştuğunu gördüm. Ardından aslandan kaçan bir ceylanın yaşadığı korkuyu ben de aynı şekilde hissettim. Ayrıca, Sevgi yakın arkadaşım olduğu için artık onun gibi gülmeye başladığımı, ona benzediğimi fark ettim. Biraz önce de sizin esnemeniz üzerine biz de hep birlikte esnedik. Kafam çok karışık, herkes birbirini taklit mi ediyor? Gülümseyerek Ayşe'yi dinleyen öğretmeni:

— Ayşe bunları fark etmen gerçekten çok güzel, fakat bunlar sıradan bir taklit değil, aslında bunları yapmamızın bir nedeni var. Sınıftakiler heyecanla öğretmenin ne anlatacağına odaklandılar.

— Evet arkadaşlar, Ayşe'nin merak ettiği bu davranışların nedeni "ayna nöronlardır".

Herkes meraklı gözlerle birbirine bakarak "ayna nöron" mu o da nedir, diye sormaya başladı.

Öğretmenleri devam etti:

— Nöronlar vücudumuzun her yerine yayılan sinir hücreleridir. Bu hücreleri bir makinenin içindeki elektrik kabloları ya da şehirdeki ana yollar gibi düşünebilirsiniz. Hepsi birbirine bağlıdır, birbiriyle ilişki hâlindedir. Bu nöronlar, beynin belirli bölgelerinde bazı gruplar oluşturur. Bu gruplara nöron devresi diyoruz. Her birinin farklı görevleri vardır, hepsi belirli işleri organize ederler. Nöronlar beyinden vücuda, vücuttan beyne sürekli bilgi taşırlar. Tüm organlar arasında bağlantı kurarlar. Birden fazla eylemi aynı anda gerçekleştirebilmemiz, düşünme, öğrenme, duyma, konuşma, hareket etme yetilerimizin hepsi nöronlar sayesinde gerçekleşir.

Mehmet heyecanla söze girdi:

— Öğretmenim, beynimizde, vücudumuzda bizim haberimiz olmadan neler neler oluyormuş meğer. Öğretmen gülümsedi ve başıyla onayladı.

— Evet Mehmet, aynen öyle.

— Gelelim Ayşe arkadaşımızın sorusuna; canlılardaki otomatik taklit davranışının nedeni bir çeşit nöron grubu olan "ayna nöronlardır", bunlar beynimizin ön lobunda yer alır. Ayna nöronlar gözlemlediğimiz bir hareketi, davranışı kopyalama özelliğine sahiptir. Yani üzülen bir insan gördüğünüzde sizin de üzülmenizin, biri esnediğinde sizin de esnemenizin nedeni ayna nöronlardır. Ayşeciğim Sevgi ile sık sık vakit geçirdiğin için beynin onun davranışlarını ayna nöron etkisiyle kopyalıyor. Bu yüzden sen fark etmesen de Sevgi gibi konuşabilir, Sevgi gibi gülebilirsin.

Sorusuna aldığı cevapla rahatlayan Ayşe'nin ayna nöronların peşini bırakmaya niyeti yoktu. Eve gittiğinde ayna nöronları derinlemesine araştırmalıydı. Bakalım ayna nöronlar neye benziyordu? Yoksa bir aynaya mı?

Kaynak: RTÜK Medya ve Çocuk Dergisi-2

SORULAR:

1. Biriyle çok vakit geçirince onun gibi düşünmeye başlamak tehlikeli olabilir mi?
2. Ayna nöronlar başkalarının davranışlarını kopyalamamıza neden oluyorsa, kötü niyetli bir sanal arkadaş bizi nasıl etkileyebilir?
3. Sizce bir arkadaşın karakterini ya da davranışlarını tamamen kopyalamak, kendi kimliğimizi kaybetmemize yol açabilir mi?
4. Sanal dünyada insanlar kendilerini olduklarından farklı gösterebiliyor. Bu durumda, o kişiden etkilenmek bizi yanlış yönlendirebilir mi?
5. Ayna nöronların etkisi öğrendiğimize göre, arkadaşlık kurarken nelere dikkat etmeliyiz?

Hikâye Adı	Dijital Ayak İzi De Ne?
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim

Bayram, son zamanlarda yaptığı paylaşımlara hep aynı kişinin beğeni işareti gönderdiğini fark etti. Sonraki gün tanımadığı bu kişi tarafından gönderilen mesajı gördü. Paylaşımlarının çok ilgisini çektiğini ve tanışmak istediğini söylüyordu isminin İlyas olduğunu söyleyen kişi. Birkaç saat sonra: "Sizi tanımıyorum, görüşmemiz doğru olmaz." şeklinde cevap yazdı ama karşı taraftan gelen şu mesaj onu ikna etmişti hemen:

"Evet, tanışmıyoruz ama aynı şehirde yaşıyoruz anladığım kadarıyla. Ve yaşlarımız da yakın görünüyor. İkimizin evine de yakın olan bir kafede buluşsak olmaz mı? Kahveler benden. Bir kere buluşmaktan ne olacak ki? İstemezsen sonra görüşmeyiz. "

“Evet ya, bir kere görüşmekten ne olacak ki?” dedi kendi kendine. “Hem ıssız bir yerde buluşmayacağız.” Belki de yakın bir dostluk kurarız İlyas’la, okulun olmadığı günlerde görüşeceğim bir arkadaşım olur, diye düşünürken ablası geldi yanına. Bir anda telefonunu masanın üstüne bıraktı Bayram. Tavırlarından bir şeyler saklamaya çalıştığını anladı ablası.

— Benden ne saklıyorsun, söyle bakalım? dedi.

Bayram, saklayacak bir şey olmadığını söylese de ablasının olanları öğrenmeden yanından gideceği yoktu. O da dayanamadı, anlattı olanları. Ablası, çoğu zaman onun sırdaşı olmuştu. Beraber uzun uzun sohbetler ederlerdi birkaç ay öncesine kadar. Son zamanlarda odasında yalnız vakit geçirmek Bayram’ın daha çok hoşuna gitmeye başlamıştı. Eskisi gibi iyi davranmıyordu ablasına. Ablası da ona gücenmiş, odasına gelmez olmuştu.

O gün nedense Bayram’ın yanına gitme isteği gelmişti içinden. İyi ki de gitmişti. Kardeşinin daha önce hiç tanımadığı biriyle buluşmayı planladığını öğrenmişti. Bayram’a interneti bilinçli kullanmamanın zararından bahsetmenin vaktinin çoktan gelip de geçtiğini düşünen ablası ona şunları söyledi:

— Ablam yine bana nasihatler vermeye başladı demezsen, sana dijital ayak izi kavramından bahsetmek isterim Bayramcığım.

— Dijital ayak izi mi? O da ne?

— Paylaştığın her fotoğraf, yazdığın her yorum, tıkladığın bağlantılar, oynadığın oyunlar, izlediğin her video senin dijital ayak izindir. Ve bu izler, internette kayıtlı kalır. Hem de sen silsen bile? Kimlerle görüştüğün de dijital ayak izin olarak kayıtlı kalıyor aslında. Tanımadığın, güvenmediğin kişilerle yazışmamaya da dikkat etmelisin bu nedenle.

— Benim sildiğim paylaşımlar nasıl kayıtlı kalabilir ki?

— Paylaştıklarımızın hepsi ama hepsi biz silsek bile bir gün karşımıza çıkabilir. Gerçek hayatta kumda ya da karda yürürken bıraktığın izler gibi, internette de görünmez izler bırakırsın.

— Doğru olamaz. Bu korkunç bir durum!

— Ne yazık ki bu doğru canım kardeşim. İnternette yaptığımız her şey kayıt altına alınabiliyor. Hangi sosyal medya hesapların var? Hangi fotoğrafları paylaşıyorsun? Başkalarının fotoğraflarına yorum yapıyor musun? Oyunlarda kimlerle konuşuyorsun? Daha tahmin edemeyeceğin pek çok bilgi kaydediliyor olabilir.

— Ne yapacağız o zaman? Hiç internet kullanmayalım mı?

— Dijital ayak izi ne demek, ayrıntılarıyla öğreneceğiz önce. Şimdi benden pasif dijital ayak izini duyunca ne diyeceksin, çok merak ediyorum.

— Sen anlatmadan ben endişelenmeye başladım, dedi Bayram kaygılı bir edayla gülerek.

— Sen farkında olmadan oluşan izlerdir. Bir arkadaşının seni etiketlemesi, oyunlarda otomatik kaydedilen sohbet geçmişi, bir siteye girdiğinde cihazının otomatik kaydettiği bilgiler. IP adresi, konum gibi. Yani sen bir şey yapmasan bile internette bazı bilgilerini toplar pasif ayak izi.

Bayram, ablasının konuşmasının başında "Ne izi bırakıyor olabilirim ki? diye düşünmüştü. Sosyal medyada birkaç paylaşım yapıyor, arkadaşlarına komik videolar gönderiyor, bazen de oyunlarda yeni arkadaşlar ekliyordu. Bazen de arkadaşlarıyla çekildikleri resimleri paylaşıyordu onlardan izin almadan. Bunların iz bırakmakla ne ilgisi olabilirdi ki?

— Ama ben sadece eğleniyorum! dedi ablasına.

Ablası anlatmaya devam etti:

— İnternette yaptığın her eylem bir iz olarak kalıyor. Paylaştıklarına dikkat etmezsen bu izler yıllar sonra bile seni zor durumda bırakabilir.

Bayram derin bir düşünceye daldı. Eski bir fotoğrafını ve arkadaşlarını güldürmek için paylaştığı bir videoyu hatırladı.

— Ben bazı videoları silsem iyi olacak, dedi ablasına.

— Bundan sonra paylaşım yaparken, silsen bile kayıtlı kalacağını unutma sakın, dedi ablası. Bayram, eline telefonu almak için harekete geçecekti ki ablası durdurdu onu:

— Videoyu silmekten çok daha önce yapman gereken bir şey var.

— Bugün yeterince aydınlatmadın mı beni abla. Başka neler varmış bakayım?

— Önce sayfanı sadece tanıdığın kişilerin göreceği şekilde ayarlamak, tanımadığın kişilerin takip isteğini kabul etmemek. Veee her şeyden önce seninle buluşmayı isteyen kişiye görüşmek istemediğini yazıp, hemen sayfana erişimini engellemek.

— Anlaşıldı her şeyin en doğrusunu bilen bayan.

— Dur bir dakika. Yapman gereken bir şey daha var.

— Yine ne oldu abla?

— Beni dinlediğin için teşekkürlerimi kabul etmek ve bana sıkı sıkı sarılmak.

— Bunu önceleyebilirim. Hem de memnuniyetle.

Ablası Bayram'a sarılırken öğüt vermeye devam etmekten kendini alamadı:

— Normal hayatta yaşadığımız her anı da bir iz bırakır. Ne yaşarsak yaşayalım, hepsi bizim geride bıraktığımız hikâyemiz olur. Hikâyemiz hep mutlulukla ve güzel anılarla dolsun canım kardeşim. Aile en büyük servettir, unutma olur mu?

— Senin bana her zaman söylediğin sözü şimdi sana söylemek içimden geldi. Sen benim en büyük hazinelerimden birisin canım ablam!

Sevda DEMİRBAĞ BAYRAK

SORULAR

1. Bayram, İlyas'tan gelen mesajlara nasıl tepki vermiştir? Bu durum Bayram'ın dijital ortamdaki farkındalığı hakkında size ne düşündürüyor?
2. Bayram'ın yerinde olsaydınız, size gelen buluşma teklifine nasıl bir cevap verirdiniz?
3. Bayram'ın ablası, dijital ayak izi kavramını nasıl açıklıyor?
4. Sosyal medyada başkalarının fotoğraflarını izinsiz paylaşmanın ne gibi olumsuz sonuçları olabilir? Bayram'ın yaptığı bu davranış nasıl değerlendirilebilir?
5. Ablasının Bayram'a verdiği öğütler nelerdir? Bu hikâyeden günlük yaşantımızda dijital ayak izine dikkat etme konusunda nasıl bir ders çıkarabiliriz?

DİJİTAL İÇERİK

https://www.youtube.com/watch?v=_UZk1C1m-TA&list=PLxpnv_CvC87aUgPPXWJQztl8ynC8fidUL&index=3

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Çekirdek Ailesi 3. Bölüm/Kurgu mu gerçek mi?

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 4 dakika 10 saniye

Konu: Hayal ve gerçek arasındaki farkı anlamak

https://www.youtube.com/watch?v=I249AyxLhzE

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Çekirdek Ailesi 4. Bölüm/Kötü Etkiler

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 2 dakika 59 saniye

Konu: Bilinçli medya okuryazarlığının önemi

https://www.youtube.com/watch?v=hDl6IiSq5x4

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Sosyal Medya Ahlakı

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 3 dakika 55 saniye

Konu: Sosyal medya

https://www.youtube.com/watch?v=ZeQ4kuno4Yo

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Çocuklarda Kişisel Veri Farkındalığı

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 1 dakika 40 saniye

Konu: Kişisel veri farkındalığının önemi

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet ve Hadisler

"Mümin erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar. Bu onlar için daha arındırıcıdır. Allah onların bütün yaptıklarından haberdardır. Mümin kadınlara da söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar..."

Nur, 24/30-31

"Ey iman edenler! Kendinizi tanıtıp izin almadan ve içinde oturanlara selâm vermeden kendi evlerinizden başka evlere girmeyin. Sizin için daha iyi olanı budur; umulur ki düşünüp anlarsınız. Eğer o evlerde bir kimse bulamazsanız -size izin verilmedikçe- oralara girmeyin..."

Nur 24/27-28

"Hiç kimsenin izinsiz olarak bir başkasının evinin içine bakması helâl değildir. Eğer bakarsa (eve) girmiş demektir..."

Tirmizî, Salât, 148

"Meclislerde konuşulanlar emanet hükmündedir."

Ebû Davûd, Edeb, 37

Özlü/Edebî Sözler

"Mahremiyet, insan ruhunun eşiği gibidir; bastığın an incinir."

Peyami Safa

Esma'ül Hüsna

EL-BÂTIN (cc):

- Bütün gizlilikleri bilen
- Kullarına yeten, kâfi gelen
- Her şeyi en küçük ayrıntılarına varıncaya kadar bilen
- Koruyan, amellerin karşılığını veren
- Olaylarda göremediğimiz ayrıntıları bilen

EL-BÂTIN İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

Aile içi özel konuları herkesle paylaşmam.

Mahremiyet ölçülerini her ortamda olduğu gibi sosyal medyada da korurum.

Başkalarının bilgi, belge ve görsellerine izinsiz bakmam ve onları paylaşmam.

Kimsenin hatalarını ve gizliliklerini araştırmam.

Eğitici,

- Eğitici, öğrencilere Esmâü'l-Hüsnâ'nın açıklamasını yapar.
- Öğrencilere "Allah'ın güzel isimlerinden olan En-Bâtın ismini hayatımıza nasıl yansıtabiliriz?" sorusunu sorar.
- Cevaplar alındıktan sonra, yukarıda verilen açıklamaları öğrencilerle paylaşır.

ÖĞRENCİLERİMİZİN KALEMİNDEN

Değerli Eğitici,

ÇEDES Projesi kapsamında bu ay yapılan etkinliklerin öğrencilerinizin kişisel, sosyal, duygusal ve davranışsal açıdan gelişimlerine katkılarını, duygu ve düşüncelerini kendi özgün dilleri ile ifade edebilecekleri bir öğrenci mektubu şablonu aşağıda verilmiştir. Bu ay yaptığınız etkinliklere katılım sağlayan ve gönüllü olan öğrencilere mektup şablonunu ulaştırarak duygu, düşünce ve hislerini ifade edebileceklerine ilişkin açıklama yapınız.

Bu mektuplar yıl sonuna kadar muhafaza edilmelidir.

ÇEDES
ÇEVREME DUYARLIYIM
DEĞERLERİME SAHİP ÇIKIYORUM

Sevgili Çedes Ailem,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VELİ ETKİNLİĞİ

1. Etkinlik

Etkinlik	Ben Olsam?
Hedef Kitle	Aile Bireyleri
Amaç	Aile bireyleri arasında empati duygusunun gelişmesine katkı sağlamak.

- Evin rahat ve sevilen mekânında aile bireylerinin sayısı kadar sandalye karşılıklı gelecek şekilde dizilir.
- Sandalyelere anne, baba ve çocukların isimleri yazılır.
- Herkes isminin yazılı olduğu yere oturur.
- Sırasıyla herkes kendi sorumluluklarını ve diğer aile bireylerinden beklentilerini teker teker anlatır.
- Tüm aile bireyleri ayağa kalkarak yanında bulunan sandalyeye oturur.
- Sandalye üzerinde hangi isim yazıyorsa o ismin rolüne bürünür. Kendini onun yerine koyarak aile bireylerinden beklentilerini söyler. Örneğin, çocuk anne sandalyesine oturduğunda evin annesi olduğunu hayal eder ve anne rolüne bürünür. Ailenin tüm bireylerine teker teker kendilerinden beklentilerini söyler.
- Baba çocuk sandalyesine oturmuşsa oturduğu sandalyede kendini çocuğunun yerine koyar ve aile bireylerinden beklentilerini söyler.
- Tüm aile bireyleri tüm rollere bürünene adar etkinlik devam eder.

2. Etkinlik

Etkinlik	Senede Bir Gün
Hedef Kitle	Aile Bireyleri
Amaç	Öğrencilerin ailece yapılan yemek, piknik, oyun, akraba ziyareti, tatil gibi etkinliklere katılma isteklerini artırmak ve aile bağlarını güçlendirmek.

- Günlük yoğunluklar sebebiyle bazen insanlar akrabalarını ziyaret etmeyi ihmal edebilmektedir. Bu nedenle tüm akrabaların bir arada olacağı bir gün için planlama yapılır.
- Büyük bir buluşma olması için tüm akrabalar haberdar edilerek yıl içerisinde bir kez toplu büyük aile buluşması yapılacağı söylenir.
- Herkese uygun bir zaman ve mekân belirlenir.
- Katılacak kişilerin aile durumları göz önünde bulundurularak (çocuklar, sağlık durumları, yaşlı vb bireyler) etkinliğin aile yemeği, piknik, ya da nasıl gerçekleşeceğine karar verilir.
- Buluşma günü yapılabilecek etkinlikler, aile üyeleriyle istişare yapılarak karar verilir. Örneğin; ufak hediyeler, fotoğraf çekim standı oluşturma vb.)
- Buluşma günü geldiğinde etkinlikler gerçekleştirilir. Tüm akrabalar bir arada sohbet etme imkanı bulur.
- Her yıl geleneksel olarak bu buluşma gerçekleştirilebilir.
- Fotoğraf çekimi yapılarak yaşanılan an ölümsüzleştirilir.

3. Etkinlik

Etkinlik	Hatıra Defteri
Hedef Kitle	Aile Bireyleri
Amaç	Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini, sevinç ve üzüntülerini ailesiyle paylaşmasını sağlamak.

- Ailece için bir çay saati yapılır.
- Ailede yaşanılan güzel anları not etmek ve yıllar sonra okumak adına bir hatıra defteri tutma fikri üzerine konuşulur.
- Aile bireyleri karar verdiğinde bir defter temin edilir.
- Aile bireylerinden ilgisi olanlar varsa hatıra defterinin tasarımı ile ilgilenebilir. (Örneğin; defterin fotoğraflar ile süslenmesi vb.)
- Ailede yaşanan özel ve güzel anılar olduğunda isteyen herkes bunu hatıra defterine yazabilir.
- Fotoğraflar anılarımızı ölümsüzleştirir ancak duygularımızı ifade eden ve yıllar sonra okuyabileceğimiz bir hatıra defteri duygularımızı ifade etme ve aile ile paylaşma yönümüzü güçlendirecektir.

4. Etkinlik

Etkinlik	Sine-Hane
Hedef Kitle	Aile Bireyleri
Amaç	Öğrencilerin ailece yapılan yemek, piknik, oyun, akraba ziyareti, tatil gibi etkinliklere katılma isteklerini artırmak ve aile bağlarını güçlendirmek.

- Aile üyeleriyle evde sinema günü planlanır.
- Ailecek izlenebilecek film seçenekleri beraber incelenir, çoğunluğun kararı ile bir film belirlenir.
- Filmin izleneceği evin bölümü sinema ortamına benzetilmeye çalışılır. (Örneğin; sandalyeler ile sinema ortamı, mısır kutuları ve içecekler, ışıklar)
- Evde yetenekli aile bireyleri reklam arası yeteneklerini sergileyebilir.
- Her unsur sinema ortamına benzetilmeye çalışılır.
- Ailecek keyifli bir gün geçirilmeye çalışılır.

5. Etkinlik

Etkinlik	Sahne-Senin
Hedef Kitle	Aile Bireyleri
Amaç	Ailedeki bireylerin yeteneklerini keşfetmelerini sağlamak ve ailecek keyifli vakit geçirmek.

- Aile içinde her birimizin farklı yetenekleri vardır. Bazen bu yönümüzü iş yoğunluğu vb. sebepler ile ihmal edebiliyoruz. Bu etkinlik ile tüm aile bireylerinin yeteneklerini sergilemesini sağlayabiliriz.
- Aile bireyleri birlikte olduğu bir ortamda herkesin neye ilgi ve yeteneği olduğu üzerine sohbet eder.
- Her birey belirlenen gün bir yeteneğini sergilemeye karar verir.
- Şiir okuma, sevilen bir yemek ya da yiyeceği yapma, vb. her bireyin yeteneği doğrultusunda bir performans sergilemesi sağlanır.

6. Etkinlik

Etkinlik	Ailece Hedef Belirleme
Hedef Kitle	Aile Bireyleri
Amaç	Ailedeki bireylerin yeteneklerini keşfetmelerini sağlamak ve ailecek keyifli vakit geçirmek.

- Veli, çocuklarından bir albüm yapmalarını ister.
- Albüm için unutamadıkları anılarından oluşan resimler seçmelerini önerir.
- Bir araya getirilen fotoğraf ve videolar hep beraber ekrana yansıtılarak izlenir.
- Her aile bireyi hep beraber yaşamayı hayal ettiği şeyleri ve gitmek istediği yerleri söyler.
- Gerçekleştirilecek hedefler ailece belirlenir.
- Aile bireylerinden en müsait olan kişi bu konuda plan ve program yapması için görevlendirilir.
- Görevlendirilen aile üyesi tarih ve içerik planı hazırlar ve herkesin görebileceği bir yere asar.
- Hedefler gerçekleştikçe işaretlenir.

7. Etkinlik

Etkinlik	Mendilimde Sevgi Var
Hedef Kitle	Temel Eğitim- Orta Öğretim
Amaç	Aile büyüklerine geçmişi anımsatarak onları mutlu etmek

Mendil, medeniyetimizde birçok anlamı olan bir öğedir. Hediyeleşme, iletişim, vb. birçok sebeple kullanılmıştır. Örneğin; Osmanlı Döneminde Ramazan ayında dört köşesine ayetler işlenmiş mendillere şekerlemeler sarılarak dağıtılması gelenek haline gelmiştir.

- Bu geleneği canlandırmak ve aile büyüklerine geçmişi yad ettirecek bir an yaşatmak amacıyla mendil işlemesi yapmak için planlama yapılır.
- Ailede bu konuda yetenekli kişiler tarafından işleme veya farklı tekniklerle mendil hazırlanır.
- Hazırlanan mendil içerisine şeker veya lokum konularak paketlenir.
- Belirlenen gün bir aile büyüğü ziyaret edilerek hazırlanan mendil hediye edilir.

8. Etkinlik

Etkinlik	Görev Paylaşımı
Hedef Kitle	Temel Eğitim- Orta Öğretim
Amaç	Aile içi dayanışma ve sorumluluk bilincini geliştirmek.

Eğitici;

- Çoğalttığı görev dağılımı tablosunu öğrencilere dağıtır.
- Aile bireyleri kendi aralarında planlama yaparak tabloyu herkesin görebileceği bir yere asar.
- Ay sonunda değerlendirme yapılarak bir sonraki ay planlanır.

2 0 2 5 - . . . . .

AİLE BİREYLERİ GÖREV DAĞILIM TABLOSU

GÖREVLER	AİLE BİREYLERİ	PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
	.....							
	.....							
	.....							
	.....							
	.....							

2 0 2 5 - M A Y I S

AİLE BİREYLERİ GÖREV DAĞILIM TABLOSU

GÖREVLER	AİLE BİREYLERİ	PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
YEMEK YAPIMINA YARDIM	.....				1	2	3	4
SOFRANIN KURULMASI	.....	5	6	7	8	9	10	11
SOFRANIN TOPLANMASI	.....	12	13	14	15	16	17	18
AMAŞIRLARIN KATLANMASI	.....	19	20	21	22	23	24	25
EV TEMIZLİĞİ	.....	26	27	28	29	30	31	

9. Etkinlik

Etkinlik	Şükür Kavanozumuz
Hedef Kitle	Temel Eğitim- Orta Öğretim
Amaç	Ailece sahip olunan nimetler ve bu nimetlerin korunması konusunda bilinç oluşturmak.

- Aile bireyleri tarafından kullanılmak üzere bir kavanoz hazırlanır.
- Aile bireyleri hayatlarında var olan iyi ve güzel şeyleri düşünüp bunları küçük not kâğıtlarına yazıp kavanoza atarlar.
- İki hafta sonra hep beraber kavanozu açarak biriken kâğıtları okuyup, değerlendirirler.

10. Etkinlik

Etkinlik	Ailemle Sevgi Yolu
Hedef Kitle	Temel Eğitim-Ortaöğretim
Amaç	Aile içi ilişkilerin gelişmesine katkı sağlamak.

- Karedod kullanarak daha büyük bir oyun alanı oluşturulabilir.
- Mavi ve kırmızı yuvarlaklar kesilip, yapıştırılarak oyun kartları oluşturulur. Bu oyun kartları oyuncuların ne kadar ilerleyeceğini belirlemek için kullanılacaktır.
- Oyunun Kuralları:
  * Ailenin her üyesi oyun parkurunda ilerlemek için bir oyun taşı belirler (bozuk para, boncuk, yüzük gibi)
  * Her oyuncu oyun taşını başlangıca yerleştirir.
  * Oynama sırasına karar verir.
  * Sırası gelen oyuncu oyun kartlarından bir tane seçer.
  * Oyuncu, oyun kartlarından çıkan rakam kadar parkurda oyun taşını ilerletir, gelen soruyu cevaplar.
  * Oyun taşı, konuşma baloncuğu olan noktaya gelirse soruyu cevapladıktan sonra konuşma baloncuğundaki yönergeyi yerine getirir.
  * Sırayla her oyuncu oyun kartlarından seçerek ilerler.
  * İlk önce bitiş noktasına gelen oyuncu oyunu kazanır.
  * Oyuna başlamadan önce kazanana vermek için bir ödül belirlenir.

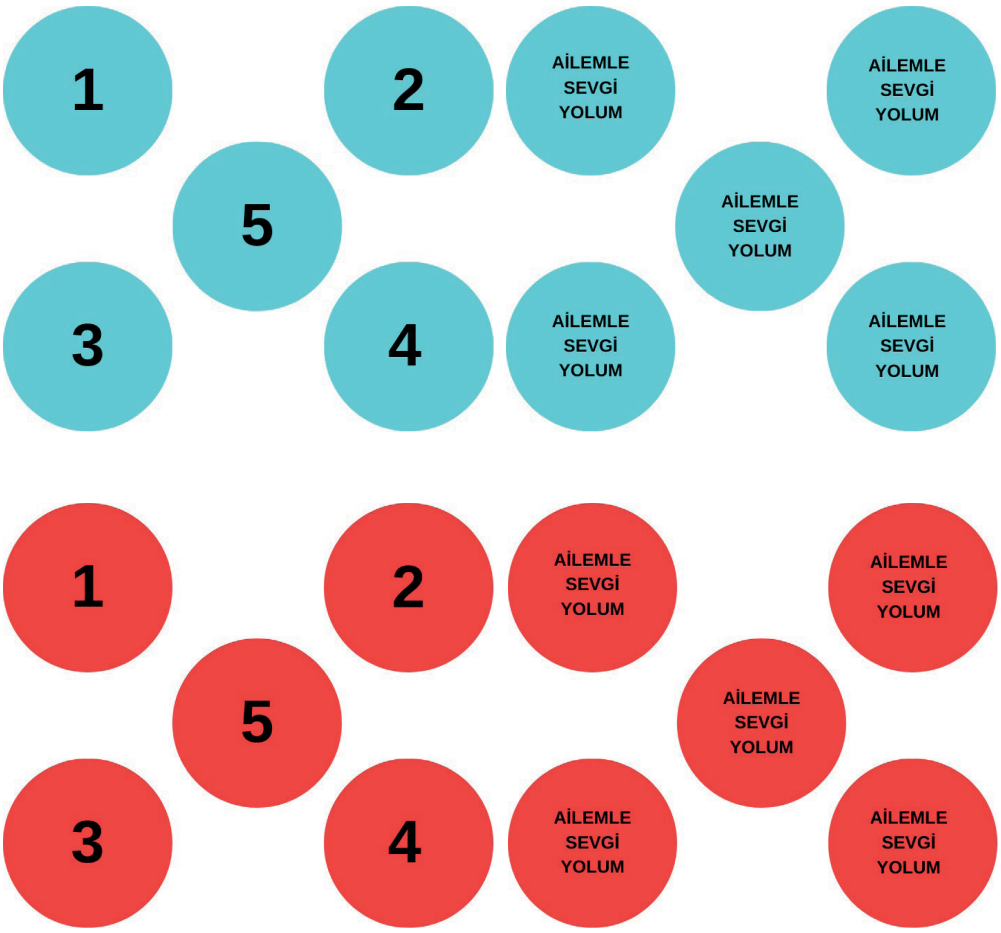

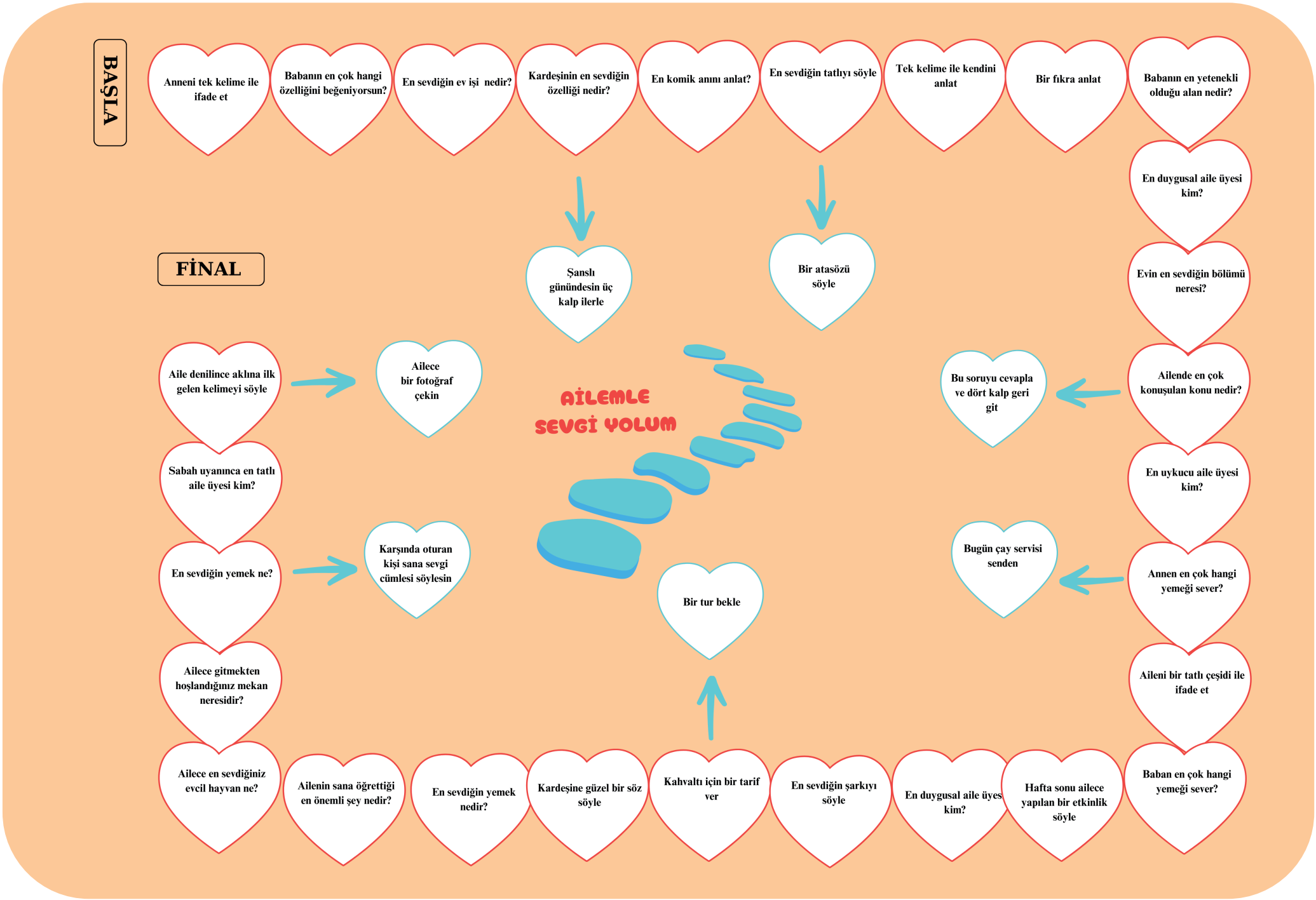
BAŞLA
Anneni tek kelime ile ifade et
Babanın en çok hangi özelliğini beğeniyorsun?
En sevdiğin ev işi nedir?
Kardeşinin en sevdiğin özelliği nedir?
En komik anını anlat?
En sevdiğin tatlıyı söyle
Tek kelime ile kendini anlat
Bir fıkra anlat
Babanın en yetenekli olduğu alan nedir?
En duygusal aile üyesi kim?
Evin en sevdiğin bölümü neresi?
Ailende en çok konuşulan konu nedir?
En uykucu aile üyesi kim?
Annen en çok hangi yemeği sever?
Aileni bir tatlı çeşidi ile ifade et
Baban en çok hangi yemeği sever?
Hafta sonu ailece yapılan bir etkinlik söyle
En duygusal aile üyesi kim?
En sevdiğin şarkıyı söyle
Kahvaltı için bir tarif ver
Kardeşine güzel bir söz söyle
En sevdiğin yemek nedir?
Ailenin sana öğrettiği en önemli şey nedir?
Ailece en sevdiğiniz evcil hayvan ne?
Ailece gitmekten hoşlandığınız mekan neresidir?
En sevdiğin yemek ne?
Sabah uyanınca en tatlı aile üyesi kim?
Aile denilince aklına ilk gelen kelimeyi söyle
FİNAL
Şanslı günündesin üç kalp ilerle
Bir atasözü söyle
Bu soruyu cevapla ve dört kalp geri git
Bugün çay servisi senden
Bir tur bekle
Karşında oturan kişi sana sevgi cümlesi söylesin
Ailece bir fotoğraf çekin
AİLEMLE SEVGİ YOLUM

VELİ DİJİTAL İÇERİK

https://www.youtube.com/watch?v=5IDvqk2PBvo&list=PL_VngvePrzucjNvnlITXggY9bDbAZvgpY&index=53

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Bizim Aile Radyo Tiyatrosu

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 8 dakika 39 saniye

Konu: Her ailenin olduğu gibi sizin de kendinizden bir parça bulacağınız "Bizim Aile" radyo tiyatrosu

https://www.youtube.com/watch?v=nO3hLdU45s0

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Sen Gel Baba

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 1 dakika 26 saniye

Konu: Baba olmanın önemi

https://www.youtube.com/watch?v=zhR42QGhXHc

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Nasıl İyi Anne Baba Oluruz

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 1 dakika 53 saniye

Konu: Anne-Baba olmanın önemi

https://www.youtube.com/watch?v=SyKQHC2PukY

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Ebeveyn Akademisi - Çocuklarda Mahremiyet Eğitimi Nasıl Olmalı?

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 3 dakika 46 saniye

Konu: Çocuklarımıza mahremiyet eğitiminin verilmesi

https://www.youtube.com/watch?v=5bNGiZ9QwYQ

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Çocuğa verilen takdirlerimiz uyarı ve eleştirilerimizden fazla olmalı

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 3 dakika 24 saniye

Konu: Aile bireylerine karşı yükümlülüklerimiz

https://www.youtube.com/watch?v=q57Ont75CQc

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Aile Bütünlüğünün Korunması Açısından İstişarenin Önemi

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 10 dakika 40 saniye

Konu: Ailede istişarenin önemi

https://www.youtube.com/watch?v=HA7MMV_ISX8

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Ailem Dağılmasın! - Ailem 8.Bölüm

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 26 dakika 29 saniye

Konu: Ailenin bütün yönleriyle ele alınması

https://www.youtube.com/watch?v=xp6NnpE7Xv8

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Ailem 16.Bölüm: Evdeki Öğretmen

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 10 dakika 2 saniye

Konu: Aile İçi Doğru İletişimin Önemi

https://www.youtube.com/watch?v=HQjjz5tYLJE&list=PLgRlIQN4m-swdoGU0HRvyDxDQFRTbZcwI&index=9

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Ailem 9.Bölüm: Evdeki Huzur Okuldaki Başarıyı Etkiler

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 10 dakika 2 saniye

Konu: Aile içi huzurun önemi

https://www.youtube.com/watch?v=GIwkSf_X5dk&list=PLgRlIQN4m-swdoGU0HRvyDxDQFRTbZcwI&index=14

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Ailem 9.Bölüm: Veli Olmak

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 10 dakika 11 saniye

Konu: Duyarlı bir veli olmanın önemi

https://www.youtube.com/watch?v=KW6v3abLfrA&list=PLgRlIQN4m-swdoGU0HRvyDxDQFRTbZcwI&index=7

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Ailem 9.Bölüm: Ayna Olmak

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 09 dakika 08 saniye

Konu: Ebeveynleri örnek olmasının önemi

https://www.google.com/search?q=velivizyon+17.+b%C3%B6l%C3%BCm#fpstate=ive&vld=cid:77cb5fe4,vid:j9kh-KavqKbs,st:0

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Ailem 9.Bölüm: Doğru ve Güvenli Teknoloji

Hedef Kitle: Aile Bireyleri

Süre: 10 dakika 19 saniye

Konu: İnternetin güvenli kullanımı

VELİ MEKTUBU

Değerli Velilerimiz,

ÇEDES Projesi kapsamında bu ayki değerlerimiz; aile bütünlüğü ve mahremiyet...

Aile, sosyal ve kültürel dokumuzun örülmesinde, millî ve manevi değerlerimizin korunmasında ve yarınlara ulaşmasında vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Aile bireylere kimlik kazandıran, onlara sevgiyi, saygıyı, merhameti ve fedakârlığı öğreten, düşünce yapısının temellerinin atıldığı ilk yerdir. Çocuk, ailesinden aldığı terbiye ile hayata adım atar. Aile, sadece kan bağıyla değil gönül bağıyla da bir arada duran bir birlikteliktir. Anne ve babanın şefkati, kardeşlerin birbirine olan bağlılığı, büyüklere gösterilen saygı, küçüklere verilen sevgi bu müessesenin temelidir.

Aile içinde yaşanan her an aslında bir ömre bedeldir. Bayram sofralarında neşe, üzüntülü anlarda teselli, hastalıkta gösterilen sabır, paylaştıkça çoğalan mutluluk… Tüm bunlar, ailenin bize karşılıksız olarak sunduğu en büyük hazinelerdir.

Hayat bazen acımasız olabilir. Savaş, hastalık, göç, ekonomik sıkıntılar… Tüm bu zorluklar, aile bağlarını test eder. Ancak gerçek güç, zor zamanlarda ortaya çıkar. Aile tam da bu noktada devreye girer. Birbirine kenetlenmiş bir aile en büyük sıkıntıları bile göğüsleyebilir.

*Manevi değerlerimiz, aile yapımızın mayasını oluşturur. Dinimiz, aile kurumuna büyük önem verir. Peygamber Efendimiz (sav)'in "**Sizin en hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olandır."** buyurarak ailenin merkezindeki sevgi ve saygının ne denli önemli olduğuna dikkatimizi çekmektedir.*

İslam, ailenin korunmasını ve aile bireyleri arasındaki ilişkilerin sağlıklı temeller üzerine inşa edilmesini emretmiş, bu hususta müminlere önemli sorumluluklar yüklemiştir. Aile bütünlüğü ve mahremiyet, bu temel değerlerin başında gelir. Dolayısıyla aile bütünlüğünü korumak ve bu yapının temel direklerinden biri olan mahremiyet değerini evlatlarımıza aktarmak, hepimizin öncelikli sorumluluklarındandır.

Kur'an-ı Kerim'de Rabbimiz şöyle buyurur:

***"Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun..."** (Tahrîm Suresi, 6.ayet).*

Bu ayet, aile fertlerinin yalnızca maddi anlamda değil, manevi yönden de korunmasının önemine dikkat çeker. Aile bireylerinin manevi açıdan korunmasının bir yolu da mahremiyet bilincinin gelişmesine bağlıdır. Yine Kur'an-ı Kerim'de

***"Ey iman edenler! Kendinizi tanıtıp izin almadan ve içinde oturanlara selâm vermeden kendi evlerinizden başka evlere girmeyin. Sizin için daha iyi olanı budur; umulur ki düşünüp anlarsınız."** (Nûr Suresi, 27. ayet)*

Bu ayet-i kerime, mahremiyetin sadece fiziksel mekânlarla sınırlı olmadığını, kişisel alanlara, özel hayata ve bireyin onuruna gösterilmesi gereken saygıyı da kapsadığını göstermektedir. Mahremiyet, aynı zamanda çocuğun kendi bedeniyle ilgili bilinç geliştirmesi, özelini koruması ve başkalarının özeline saygı duyması gibi davranışları da içine alır. Peygamber Efendimiz (sav) ise şöyle buyurmuştur:

***"Her dinin bir ahlakı vardır. İslam'ın ahlakı da hayâdır."** (İbn Mâce, Zühd, 17)*

Hayâ duygusu, mahremiyetin en temel yapı taşlarındandır. Hayâyı yitiren birey, zamanla mahremiyet sınırlarını da ihlal etmeye başlar. Bu sebeple evlatlarımıza bu değeri küçük yaşlardan itibaren kazandırmak, onların hem şahsiyetlerinin gelişimi hem de topluma sağlıklı bireyler olarak katılmaları açısından büyük önem taşımaktadır.

Sınırları aşarak toplumsal dokuyu şekillendiren, kültür erozyonuna, kimlik aşınmasına neden olan sosyal medya platformlarının dünyaya nüfus etmesi, teknolojinin getirdiği yalnızlaşma, bireyselliğin ön plana çıkması ile aile kurumunun yapısı, kutsiyeti zarar görmekte ve aile bağları zayıflamaktadır. Çocukların değer dünyası ciddi şekilde etkilenmekte, mahremiyetin anlamı ve önemi, kimi zaman yanlış örneklerle bulanıklaşmakta, kimi zaman da tamamen göz ardı edilmektedir. Bu noktada siz velilerimizin uyanık, bilinçli ve yönlendirici bir tutum sergilemesi hayati önem taşır. Çocuğun kullandığı dijital araçları takip etmek, izlediği içerikleri bilmek ve yönlendirmek, mahremiyet değerlerinin içselleştirilmesinde önemli bir katkı sağlar.

Ebeveynler arasında saygı, ölçülü konuşmalar, kişisel alanlara gösterilen özen ve çocuklara karşı gösterilen mahremiyet bilinci, çocuklarımızın bu değerleri benimsemelerine büyük katkı sağlar. Mahremiyet sadece bedenle ilgili değil; duygular, düşünceler, özel eşyalar, aile içi sırlar ve ilişkiler de bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Yine unutmamak gerekir ki mahremiyet eğitimi, çocukların kendilerini korumayı öğrenmeleri açısından da büyük önem taşır. Dinimiz, zararın önlenmesini esas alır. Nitekim Peygamber Efendimiz (sav) şöyle buyurur:

"Zarar vermek de yoktur, zarara zararla karşılık vermek de yoktur." *(İbn Mâce, Ahkâm, 17)*

Bu ilke, çocukların beden güvenliğinden duygusal sınırlarına kadar her alanda geçerlidir. Evlatlarımızın kendilerine zarar verecek ortamlardan korunmaları ve gerektiğinde "hayır" diyebilmeyi öğrenmeleri için önce bizlerin bu konuda bilinçli ve örnek olmamız gerekir.

Evlatlarımız bizlere Allah'ın birer emanetidir. Onlara göstereceğimiz şefkat, vereceğimiz doğru yönlendirme ve kazandıracağımız ahlaki değerler büiük önem taşır. Rabbimiz bu konuda şöyle buyurur:

"Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun..." (Tahrîm Suresi, 6)

Bu ilahi uyarı, aile bireylerini korumanın sadece maddi ihtiyaçlarını karşılamakla sınırlı olmadığını, asıl olarak manevi sorumluluklarımızı da yerine getirmemiz gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu nedenle aile temellerinin sağlam atılması, şahsiyet inşasının ailede başlaması büyük önem taşır. Bizler ailenin en büyük dayanağımız olduğunu unutmamalı modern çağın getirdiği tüm olumsuzluklara rağmen, aile bağlarımızı korumalıyız.

Unutmayalım ki ***"aile, yeryüzü hikâyemizin ana fikridir. Onu kaybedersek, her şeyi kaybederiz."***

ÇEDES Değerler Kulübü olarak aile bütünlüğü ve mahremiyet konusunda öğrencilerimizin farkındalığını ve bilgi düzeyini arttırmak, bu değerleri içselleştirerek hayatlarına katmak konusunda destek olmak istiyoruz.

Hedeflerimize ulaşmada siz değerli velilerimizin destekleri bizim için çok önemlidir. Bu nedenle yapacağımız etkinlikler süresince sizlerin de bize destek olacağına inanıyoruz. Özellikle kaynaşma, duygu, düşünce ve fikir paylaşımı amacıyla yapacağımız veli buluşmaları etkinliğinde sizleri de aramızda görmek bizler için mutluluk verici olacaktır.

Bu ay yapmayı planladığımız etkinliklerin etkili ve kalıcı olabilmesi için;

- ✓ *Çocuğunuzla kulüp faaliyetlerinde yapılan etkinlikler hakkında sohbet etmenizi,*
- ✓ *Çocuklarınızla iletişiminizde olumlu söz ve eylemlere yer vermenizi,*
- ✓ *Kazanımları destekleyici anılarınızı paylaşmanızı,*
- ✓ *Değerlerin aktarımının sağlanabileceği ortamlarda çocuğunuzla birlikte daha çok bulunmanızı,*
- ✓ *Çocuğunuzun olumlu davranışlarını takdir etmenizi,*
- ✓ *Eğitici tarafından çocuğunuza verilen görevlerde onu destekleyici olmanızı,*
- ✓ *Söz, tutum ve davranışlarınızla çocuğunuza örnek olmanızı önemsiyor vereceğiniz destek için teşekkür ediyoruz.*

Sevgi ve saygılarımızla,

SİZDEN GELENLER

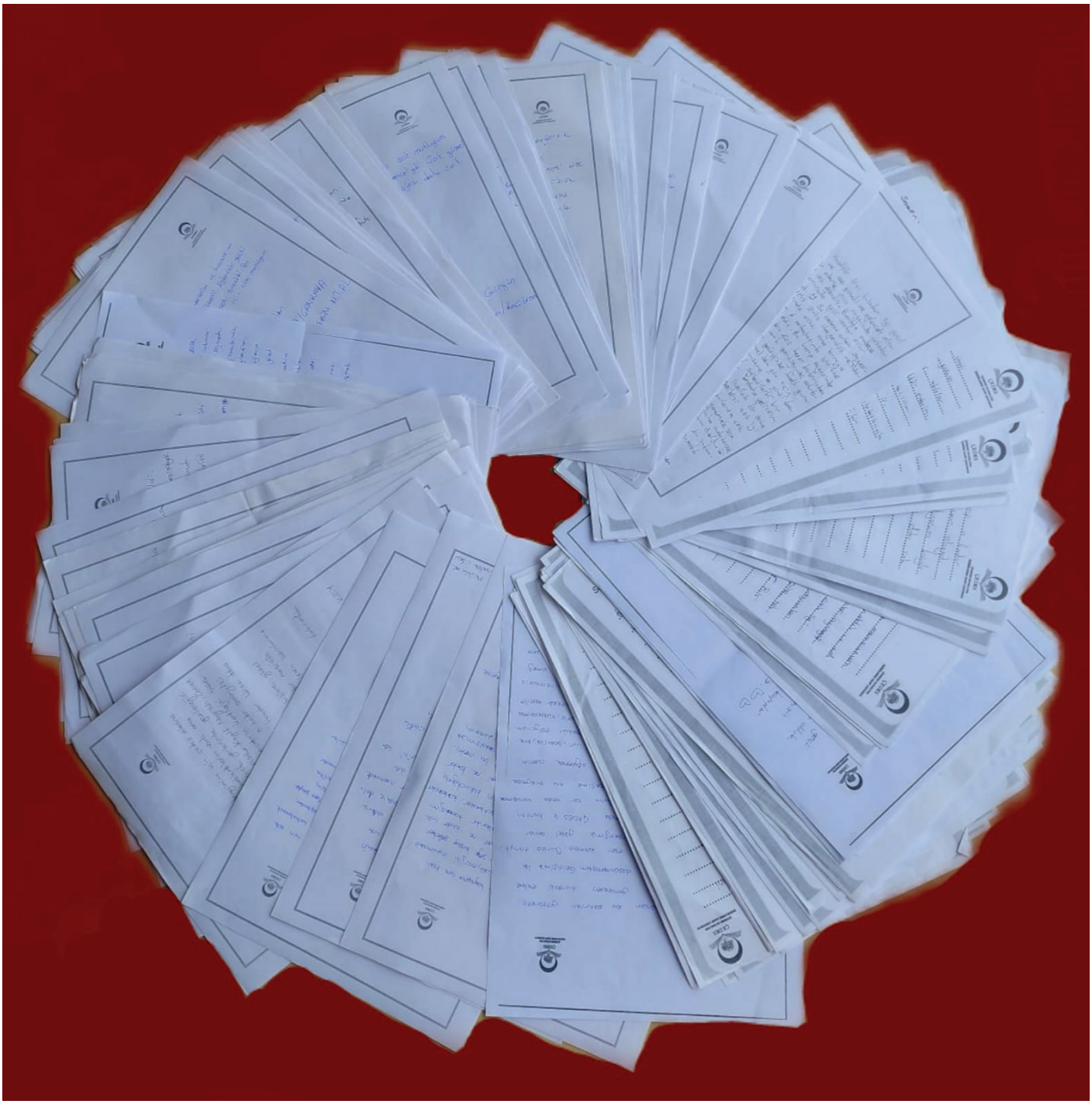

TEŞEKKÜR BELGESİ

ÇEDES

Sayın .....

2024-2025 Eğitim öğretim yılında “Çevreme Duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum” projesine katılımınız, sergilediğiniz örnek tutum ve davranışlarınızdan dolayı teşekkür eder, başarılarınızın devamını dilerim.

.....

ÇEDES
Proje Sorumlusu

.....

Okul Müdürü

ÇEDES

MEBDinOgretimiTV

ÇEDES TÜRKİYE

cedesturkiye

cedes.meb.gov.tr

dinogretimi.meb.gov.tr

Çevre ve Değerlerde PUSULA

Çevreme Duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum Projesi Aylık Eğitici Kılavuzu-Mayıs 2025

Aile Bütünlüğü-Mahremiyet

2025 AİLE YILI

ÇEDES

ISBN: 978-975-11-8266-1

ÇEDES

Çevreme Duyarlıyım
Değerlerime Sahip Çıkıyorum

Millî Eğitim Bakanlığı
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
Emniyet Mahallesi Gazeteci Yazar Muammer Yaşar Cad.
MEB Beşevler Kampüsü F Blok 06560
Yenimahalle/Ankara